

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ

**НА ОБЩИНА ВЕНЕЦ
2021 - 2027 година**

Съдържание

Списък на използваните съкращения	3
Въведение	9
1.1. Основни данни	14
1.2. Разработващ екип	16
1.3. Нормативна уредба.....	16
1.4. Основни източници на данни и информация за разработването на ПИРО Венец	18
Част I. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Венец.....	19
1.1. Обща характеристика, природни и културно-исторически забележителности	19
1.1.1. Обща характеристика и селищна система на Община Венец.....	19
1.1.2. Природни и културно-исторически забележителности на територията.....	21
1.2. Състояние, потребности и потенциал за развитие на икономиката на община Венец	35
1.2.1. Състояние и потенциал за развитие на нефинансовите предприятия.....	35
1.2.2. Състояние и потенциали за развитие на селското стопанство.....	48
1.2.3. Състояние и потенциали за развитие на туризма.....	52
1.2.4. Изводи за състоянието и потенциалите за развитие на местната икономика.....	55
1.3. Състояние, потребности и потенциали за развитие на социалния капитал	58
1.3.1. Характеристики на елементите на социалния капитал.....	58
1.3.2. Изводи за състоянието и потенциалите за развитие на социалния капитал	72
1.4. Състояние, потребности и потенциали за развитие на инфраструктурата	74
1.4.1. Характеристики на инфраструктурата и опазването на околната среда.....	74
1.4.2. Изводи за състоянието и потенциалите за развитие на инфраструктурата и опазване на околната среда в община Венец.....	103
1.5. S W O T - анализ на функционалните системи и сектори за развитие	106
Част II. Стратегическа рамка на за интегрирано развитие/ПИР/ на община.....	11718
1. Европейски , национални и регионални стратегически планове и документи за планиране за периода 2021 – 2027	117
1.1. Основни параметри на регионалната политика на ЕС 2021-2027.....	118
1.2. Обща селскостопанска политика на ЕС.....	119
1.3. Национална концепция за пространствено развитие /НКПР/ 2012 - 2025.....	1211
1.4. Интегрирана териториална стратегия за развитие/ИТСП/ на Североизточен район BG33.	1255
2. Стратегическа рамка на Плана за интегрирано развитие/ПИР/ на община Венец	1266
2.1. Визия за развитие на община Венец.....	127
2.2. Идентифициране на цели и приоритети и определяне на мерки за тяхното постигане.....	128
2.3. Представяне на дейности и програми за изпълнение на ПИР на община Венец.....	135

Част III. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО Венец при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност.	135
3.1. Същност и концепция на комуникационната стратегия.....	136
3.2. Идентифициране на заинтересованите страни	139
3.3. Инструменти на комуникационната стратегия.....	140
3.4. Анализ на резултата от проведените проучвания и анкети.....	141
3.5. Комуникационен механизъм за осигуряване на информация , отчетност и прозрачност относно постигнатите резултати.....	147
3.6. Мерки за комуникация , информация и включване на заинтересованите страни.....	147
Част IV. Определяне на зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини -приоритетни зони за въздействие.....	148
Част V. Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие;.....	153
Част VI. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия.....	155
Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО;.....	163

Списък на използваните съкращения

АДИ РПР СИР	Актуализиран документ за изпълнение на регионалния план за развитие на Североизточен район
АМ	Автомагистрала
АПИ	Агенция „Пътна инфраструктура“
АСП	Агенцията за социално подпомагане
АУЕР	Агенцията за устойчиво енергийно развитие
БАНСИК	Българска Анкета за Наблюдение на Селскостопанската и Икономическа Конюнктура
БАРДА	Българска асоциация на агенциите за регионално развитие и бизнес-центрове
БАН	Българска Академия на науките
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Брутна добавена стойност
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
В и К	Водоснабдяване и канализация
ВОП	Подход "Водено от общностите местно развитие"
ГЕФ	Глобален екологичен фонд
ГИС	Географска информационна система
ГКПП	Граничен контролно-пропускателен пункт
гл.нас.	на глава от населението
д.	души
ДБТ	Дирекция „Бюро по труда“
ДВ	Държавен вестник
ДГС	Държавно горско стопанство
ДМА	Дълготрайни материални активи
ДСП	Домашен социален патронаж
ЕВРОСТАТ	Европейска статистическа служба
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕИО	Европейска икономическа общност
ЕСФ	Европейски социален фонд
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЗГ	Закон за горите
ЗЗ	Защитена зона
ЗТ	Защитена територия
ЗМСМА	Закон за местно самоуправление и местната администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда

ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗТСУ	Закон за териториално и селищно устройство
ЗУТ	Закон за устройство на територия
ИЗП	Използвана земеделска площ
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МИГ	Местна инициативна група
МСП	Малки и средни предприятия
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МУ	Методически указания за разработване на стратегически документи
НПО	Неправителствена организация
НПРР	Национален план за регионално развитие
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия регионално развитие
ОВОС	Оценка за въздействието върху околната среда
ОДЗ	Областна дирекция „Земеделие“
ОСЗ	Общинска служба „Земеделие“
ОП	Оперативна програма
ОПР	Общински план за развитие
ОС	Общински съвет
ОСР	Областен съвет за развитие
ОСтР	Областна стратегия за развитие
ПРОПР	Програма за реализация на общинския план за развитие
ПМС	Постановление на министерския съвет
ПП	Природен парк
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж“
ОУП ОПРЧР	Общински устройствен план Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
П Р С Р	Програма за развитие на селските райони
ПУДООС	Предприятие за управление на дейности по опазване на околната среда
ПУ	План за управление
ПЧП	Публично-частно партньорство
РИОСВ	Регионална инспекция за околна среда и води
РПР	Регионален план за развитие
РСР	Регионален съвет за развитие
РЦВ	Район за целенасочено въздействие
СО	Селищно образование

СП	Стратегически приоритети
СИР	Североизточен район
ТСБ	Териториално статистическо бюро
ТСУ	Териториално и селищно устройство
УДО	Управление на дейностите с отпадъци
УО	Управляващ орган Оперативна програма
SWOT	Силни страни, слаби страни, възможности, заплахи (анализ)
STEP -анализ	Анализ: на социалните, технологически, икономически, политически фактори
Речник на използваните термини	
Агломерационен ареал - "Functional Urban Area" (FUA)	Активна част от територията на община или на група общини, в която се осъществяват интензивни функционални връзки, между града-център и други населени места и обекти.
Агломерационно ядро	Самостоятелен град-център или с пространствено приобщени към него съседни населени места и други обекти в обща непрекъсната пространствена система
Екологично състояние на повърхностни води	Състояние, определено от биологичните, физико-химичните и хидроморфологичните елементи на качеството на водите
Електронно управление (е-управление)	Управление в електронна среда на нормативните взаимосвързки, административните процеси и обслужване и взаимодействието с потребителите с използване на информационни, статистически и математически модели и методи на обработка на данни, информация и знания, които осигуряват по- високо ниво на ефективност на управлението.
Зелен пояс	Териториална свързаност на неурбанизирани територии чрез приобщаване на земеделски или планински слабоурбанизирани територии между тях в единно природно пространство с линеен характер
Интермодален транспорт	Комбиниран транспорт на хора или стоки като се използват два или повече вида транспортни средства (за въздушен, железопътен, плавателен или автомобилен транспорт)
Коефициент на възрастова зависимост	Съотношение между лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години), изчислено в проценти.
Коефициент на	Съотношение между броя на влизащите в

демографско заместване	трудоспособна възраст (15 - 19 години) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 години).
Културен коридор	Традиционно териториално направление в даден регион, по чието протежение циркулират културни ценности, идеи и иновации в един постоянен континуитет на връзки, влияния и взаимодействия.
Културен коридор	Традиционно териториално направление в даден регион, по чието протежение циркулират културни ценности, идеи и иновации в един постоянен континуитет на връзки, влияния и взаимодействия.
Културен маршрут	Традиционен път, материално детерминирано историческо трасе, съответства на определена историческа функция и цел, включва материални и нематериални културни феномени.
Малки населени места	Села или градове съгласно градовете с население до 30 000 жители. (Наредба 7 МРРБ, Допълнителни разпоредби § 1)
Местообитание	Район със специфични абиотични и биотични фактори, в който определен растителен или животински вид се намира в някои от стадията на своя жизнен цикъл.(ЗЗТ, §1 т.9 от Допълнителните разпоредби)
Оси на урбанистично развитие	(Полицентрични зони), пространства с линеен характер, формирани при интегрирането на полюсите на развитие с транспортно-комуникационната мрежа на страната.
Производителност на труда	съставен икономически показател, който съпоставя постигнатия резултат (новосъздаден продукт) с вложения трудов фактор при осъществяването на определена икономическа активност на определена икономическа територия за определен период.
Пространствено планиране	процесът на създаване на териториална основа за координиране на секторните политики на национално, регионално и местно ниво чрез система от йерархично обвързани документи, които в съответствие с териториалния потенциал определят стратегията за интегрирано пространствено развитие
Пространствено развитие	Еволюцията на територията във всичките ѝ измерения

	(икономически, социални, екологични и физически)
Територии с особена териториалноустройствена защита	защитени територии за природозащита по Закона за защитените територии, за културно-историческа защита по Закона за културното наследство, други територии със специфична характеристика, чийто режим на устройство и контрол се уреждат в отделни закони (високопланинските и крайграничните територии, морското крайбрежие, територията на столицата и други), свлачищните територии.
Трансевропейска транспортна мрежа (TEN-T)	Обща транзитна транспортна система от автомобилни пътища, железопътни линии, водни пътища, пристанища и летища на Европейския съюз
Транспортен коридор	територия с линеен характер, която може да включва автомагистрала, железопътна линия, плавателен канал или варианти на тяхното съчетаване.
Функционални зони	Компактна пространствена система от функционално обвързани територии, характеризиращи се с общи/сходни условия и цели за развитие
<i>На английски език:</i>	
CO ₂	Въглероден диоксид
CORINE	Общоевропейска програма за събиране, координиране и осигуряване на информация за състоянието на околната среда и природните ресурси в Европа
EEA /European Environment Agency/	Европейска агенция по околна среда
EEC /European Economic Community /	Европейска икономическа общност
ESPON / European Observation Network for Territorial Development and Cohesion/	Европейска мрежа за наблюдение на пространственото развитие
EX-ANTE оценка	Предварителна оценка
JASPERS / Joint Assistance to Support Projects in European Regions /	Съвместна помощ за подкрепа на проекти в европейските региони 2007-2013
JEREMIE / Joint European Resources for Small and Medium-sized Enterprises /	Обединени европейски ресурси за подкрепа на малки и средни предприятия 2007-2013

JESSICA / Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas /	Съвместна европейска помощ за устойчиви инвестиции в градските зони
INTERACT	Общностна оперативна програма "ИНТЕРАКТ 2007 - 2013" - добро управление за програмите за териториално сътрудничество
Interreg III	Програма на ЕС за намаляване на влиянието на националните граници, като бариера пред устойчивото развитие и интеграцията на Европейска територия
ISO/International Organization for Standardization/	Международна организация по стандартизация
NE район	Североизточен район
NUTS	Номенклатура на териториалните единици за статистиката, използвана от Евростат за районите в ЕС
NUTS I, 1	Райони на Ниво 1 от Номенклатурата на териториалните единици за статистиката, използвана от Евростат
NUTS II, 2	Райони на Ниво 2 от Номенклатурата на териториалните единици за статистиката, използвана от Евростат
NUTS III, 3	Райони на Ниво 3 от Номенклатурата на териториалните единици за статистиката, използвана от Евростат
PPS / <i>Purchasing Power Standards/</i>	Стандарт на покупателна способност)
R&D / <i>Research and Development/</i>	Проучвания и развитие
SPD / Single Programming Document/	Единен програмен документ
SWOT-анализ - Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats	Анализ на вътрешната (силни и слаби страни) и външната (възможности и заплахи) среда
TEN / Trans-European Network/	Трансевропейска мрежа
URBAN решения.	Инициатива на ЕС за решаване на проблемите в градовете чрез интегрирани решения.

Въведение

Веднъж на всеки седем години Европейският съюз определя бъдещия си дългосрочен бюджет – многогодишната финансова рамка. На 2 май 2018г. Комисията прие предложение за следващата многогодишна финансова рамка за периода 2021-2027г. Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Кохезионният фонд (КФ) подкрепят икономическото, социалното и териториалното сближаване на Европейския съюз. Те допринасят за намаляване на различията, които все още съществуват между европейските региони и държави. Европейският социален фонд (ЕСФ) подкрепя прилагането на принципите на Европейския стълб на социалните права. ЕФРР, КФ и ЕСФ представляват източниците за финансиране на политиката на сближаване на Европейския съюз (кохезионната политика на ЕС).

Съгласно проекта на Регламент за общоприложими разпоредби за програмен период 2021-2027г. ЕФРР, ЕСФ, Кохезионният фонд и ЕФМДР ще подпомагат пет цели на политиката:

Цел на политиката 1: По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход (ЦП 1);

Цел на политиката 2: По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска (ЦП 2);

Цел на политиката 3: По-добре свързана Европа чрез подобряване на мобилността и регионалната свързаност на ИКТ (ЦП 3);

Цел на политиката 4: По-социална Европа - реализиране на европейския стълб на социалните права (ЦП 4);

Цел на политиката 5: Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи (ЦП 5).

ЕФРР, ЕСФ и Кохезионният фонд допринасят за действията на Съюза, водещи до увеличаване на икономическото, социалното и териториалното сближаване в Съюза в съответствие с член 174 от Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС), като преследват следните цели:

а) „Инвестиции за растеж и работни места в държавите членки и в регионите“, подпомагана от ЕФРР, ЕСФ и Кохезионния фонд;

б) „Европейско териториално сътрудничество (Interreg)“, подпомагана от ЕФРР.

В съответствие с тези цели на ЕС за новия програмен период са разработени и се актуализират националните стратегически документи за регионално развитие, намерили израз и в новия Закон за регионално развитие, приет м. март 2020г. Използваният в ПИРО Венец подход, методите и принципите при разработването и приемането му ще гарантират в значителна степен, че стратегическите документи на ниво община Венец са в съответствие с нормативните изисквания в областта на регионалното развитие, както и с определените европейски, национални и регионални цели и приоритети на развитието в България. Освен това планът е съобразен със специфичните условия, ред и изисквания за прилагане на

нормативните документи, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, опазването на околната среда, кадастъра и имотния регистър за територията на община Венец. В допълнение ПИРО Венец е разработен и в съответствие с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г. и допринася в максимална степен към цел на политиката 5 „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“.

Съгласно чл.13, ал.1 от ЗРР, ПИРО Венец определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на СИР за планиране от ниво 2 и общия устройствен план на общината. Разработен е за срок от 7 години 2021-2027г. Съгласно чл. 13, ал.2 ЗРР ПИРО Венец осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.

ПИРО Венец като стратегически документи обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за развитие, свързани общо от стремежа към по-висок жизнен стандарт на хората в общината и устойчиво развитие на територията.

Планът за интегрирано развитие на община Венец (ПИРО) 2021-2027 г. е основополагащ, стратегически документ и важен инструмент за управлението на общината. Пространственият обхват на ПИРО включва цялата територия на общината – землищата на село Венец и всичките 13 села. Планът има средносрочно действие, като времето за неговото изпълнение съвпада със следващия програмен период на ЕС до края на 2027 година. Като част от пакета стратегически документи, ПИРО Венец интегрира регионалното и пространственото развитие и служи за определяне на актуалните проблеми, нуждите и потенциалите за развитие на общината и населените места, които служат за разработването на инвестиционни програми и конкретни проекти, включително тези съфинансирани от фондовете на Европейския съюз. В унисон с тях е и планирането и изпълнението на интегрирани подходи за териториално и градско развитие и на местни инициативи, допринасящи за постигане на националните цели и приоритети.

В спецификата на община Венец се съдържат аргументите за очертаване на нейната визия за развитие до края на програмния период. Тези аргументи произтичат от комплексните анализи на природните дадености, историята и мястото на общината в регионален и национален мащаб от гледна точка на нейното икономическо, социално, екологично, културно и управленско ниво на развитие; наличните потенциали и съществуващите проблеми и предизвикателства. Последователността на проучванията, направените анализи и изводи в процеса на работата по плана са основната предпоставка за формулиране на аргументирана стратегическа част и като краен продукт на една конкретна програма за действие.

Планът за интегрирано развитие на община Венец интерпретира и конкретизира общата законодателна и стратегическа рамка на регионалното развитие в България и Европа, за да изяви местната специфика и да предложи аргументирани решения за социалните, икономическите, екологичните, културните и управленските предизвикателства по пътя към устойчивото развитие на общината. Основната цел на Плана за интегрирано развитие на община Венец е да предложи обща рамка и последователност от конкретни действия за устойчиво и интегрирано развитие на местно ниво, обединени в конкретна програма за

действие. ПИРО Венец е оперативен документ, обединяващ целите и начините за тяхното постигане, при задължително съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен район от ниво 2 и действащия устройствен план на общината.

Структурата на плана за интегрирано развитие на община Венец е изцяло съобразена с разпоредбите на чл. 13 от ЗРР (ДВ, бр. 21 от 2020г., в сила от 13.03.2020г.) и методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО 2021-2027г., публикувани от МРРБ. Тя е изцяло в синхрон с най-добрите практики на стратегическото планиране на териториите. Документът започва с представянето на резултатите от проведените социално-икономически и пространствени анализи на територията, които представят ситуацията в общината и очертават тенденциите в развитието ѝ до 2027г. След това продължава с оценка и изводи от аналитичната част. На тяхна база е формулирана визия и са отправени стратегически предложения (цели и приоритети за развитие на общината). Накрая са разписани основните инструменти за успешната реализация, вкл. наблюдението и оценката на плана. Неразделна част от документа са съпътстващите го приложения, изготвени в процеса на неговото разработване.

При разработването и обсъждането на ПИРО Венец са прилагани система от научни подходи, водещ от които е интегрирания подход :

Интегриран подход

При разработването на ПИРО Венец 2021-2027г. основно е приложен **интегриран подход на развитие**, т.е. подход на тясна координация на различните публични политики на Европейския съюз, страната, севреозточния район за развитие и област Шумен на базата на местните специфики на територията на община Венец, в най голяма степен отразена в Общия устройствен план на общината и съответните планове за развитие през изминалия период 2014-2020г. Интегрирането на различни секторни дейности за въздействие представлява компонент на съобразеното с конкретното място разработване на политика. По този начин в ПИРО Венец жилищното строителство, транспортът, заетостта, качеството на околната среда и множеството социални елементи ще си взаимодействат, за да окажат влияние на икономическото развитие на Община Венец в новия програмен период 2021-2027г. По този начин принципът на интегрирания подход е водещ при разработването на стратегическия документ и съответно е прилаган по отношение на всяка част от неговата структура. Прилагането на интегриран подход за планиране на регионалното и пространствено развитие на общината дава отговор на набелязаните нужди и потенциал за развитие, и изисква целите на развитието на общината в новия програмен период да бъдат съгласувани и да предвиждат взаимодействие с факторите, условията и потенциала за специфичното развитие на общината в областта и региона, мрежата от населени места и отделните сектори на икономиката.

Заедно с интегрирания подход в ПИРО Венец са използвани и други подходи като:

Научно - обоснован подход

Подходът е в основата на всички анализи и прогнози и особено на тези, свързани със социалното и икономическото развитие на СИР, област Шумен и общината, както и с аналогични разработки за регионално и пространствено планиране като Общ Устройствен план за развитие на община Венец. Планът за устройство на територията е отражение на икономическата, социалната, културната и екологическата политика на обществото. Той представлява израз на целите и необходимите действия за изграждане на материалната жизнена среда.

Подход, основан на местните характеристики на община Венец и потенциалът и за развитие.

Този подход ще приложим в изготвянето на анализи на територията на общината със специфичните ѝ характеристики за да открием конкурентните предимства на местните териториални единици и да определим неизползваните потенциали. Той се възприема като обединяващ местните общности инструмент за решаване на съществуващи проблеми, свързани със заетост и безработица, жилищни условия, незадоволително ниво на публичните услуги, които ограничават икономическите възможности ѝ са в основата на социалната изолация.

Подход „отдолу – нагоре“

Подходът “отдолу-нагоре” подпомага цялостния процес на вземане на решения, изпълнението им и контрола на изпълнение и отчитането на ПИРО Венец, въз основа на предложения, постъпващи от различните представители и партньори на местната общност. Всичките приложени подходи целят с ПИРО Венец да се постигне:

1) изграждане на консенсусен модел с всички заинтересовани страни, повишаване на ангажираността и заинтересоваността на участниците в подготовката и прилагането на ПИРО;

2) намаляване на риска от недобра вътрешна и външна комуникация и получаване на достатъчно надеждна обратна информация от заинтересованите страни;

3) ефективно използване на цялата налична база от интегрирани знания от различните членове в екипа, допълнени със знанията на местните участници и заинтересовани страни;

4) повишаване на информираността и знанието за същността и основните цели на ПИРО Венец.

Прилагането на тези подходи във фазата на актуализиране на информацията и на публичните консултации позволява да се постигнат изискванията за информираност, публичност и прозрачност и да се идентифицират по-точно потребностите на местните общности, към които да се ориентират приоритетите и да се насочат публичните средства. Следва да се подчертае, че изброените подходи обуславят и основните елементи от съдържанието на интегрирания план за развитие на общината, които са както следва:

- Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Венец;
- Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво;
- Връзка на общината със съседните територии, които могат да повлияят върху развитието ѝ;
- Синтезен SWOT анализ;
- Цели и приоритети за развитие за периода 2021-2027г.;
- Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност;
- Определяне на приоритетни зони за въздействие;
- Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие;
- Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия;

- Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО;
- Индикативна финансова таблица;
- Приложения.

Съгласно ЗРР и Правилника за неговото прилагане, основните участници в процеса на подготовка, съгласуване и приемане на ПИРО са кметът на общината, общинският съвет, заинтересованите органи и организации, икономическите и социалните партньори, както и физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината.

Функцията на организатор при изготвянето и съгласуването на ПИРО Венец има кметът на общината, който осъществява координация и контрол по процесите. Съгласно Методическите указания с негова заповед се сформира работна група по подготовка, изготвяне и одобрение на ПИРО. В нея са включени представители на заинтересованите страни в общината. За гражданите е осигурен постоянен достъп до информация за процеса и възможност за даване на становища и предложения при изготвянето на ПИРО, а в последствие и при неговата реализация. Кметът е този, който, чрез заповед, организира и публично обсъждане на проекта на ПИРО. Общинският съвет е органът, който приема ПИРО на общината и контролира осигуряването на съответствието му с общия устройствен план. Заинтересованите лица имат право да дават предложения при изготвянето на ПИРО и да получават информация при поискването ѝ.

Одобреният план се представя от кмета на общината пред съответния областен съвет за развитие в срок до три месеца от неговото приемане от общински съвет. ПИРО и решението на общинския съвет за неговото приемане се публикуват на страницата на общината в интернет, както и на портала за обществени консултации на Министерския съвет.

Актуализация на плана се допуска при условията, посочени в Правилника за приложение на закона за регионално развитие (ППЗРР):

- при съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;
- в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в това на ЕС;
- при промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на плана.

Съгласно нормативните документи се насърчава периодичното изменение на програмата за реализация на плана въз основа на изводите и препоръките от годишните доклади за наблюдение с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението му и постигане на заложените цели и приоритетите за развитие. Периодичната актуализация на програмата за реализация и приложенията към нея се извършва за включване на нови мерки, дейности, проекти или източници на финансиране. Изготвеният актуализиран ПИРО се приема при условията и по реда за изработване и приемане на плана.

Наблюдението на плана се осъществява, в съответствие с разпоредбите на ППЗРР. Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на ПИРО чрез разработване на годишен доклад за всяка година от действието на плана. Съгласно изискванията на ЗРР, за изпълнението на всеки ПИРО се извършва междинна (в средата на периода на действие) и последваща (не по-късно от една година след изтичането на неговото действие) оценки, които включват:

- оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;

- оценка на общото въздействие;
- оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

1.1. Основни данни

При разработването ѝ в процеса на обсъждането и приемане на плана за интегрирано развитие на община Венец ще се ръководим в съответствие с Чл.8, ал. 2 и 3 от ЗРР от двата, намиращи се в йерархична съподчиненост стратегически документи за устойчиво социално икономическо развитие на страната, а именно:

1.Националната Концепция за регионално и пространствено развитие (НКРПР).

2.Интегрираната териториална стратегия за развитие на североизточен район за планиране от ниво 2 с център Варна.

3.Общ устройствен план на Община Венец.Предварителен проект, том 1и т. 2.гр.Шумен 2015

В НКРПР се подчертава, че „един от най-сериозните проблеми през следващите десетилетия ще бъде демографската криза с многостранните ѝ проявления. Населението на Европа ще продължава да намалява и да застарява, а България не прави изключение, поради което всички възможни демографски сценарии предвиждат намаляване на населението“. Оценката на възможните варианти на ограничен, умерено развит и силно развит полицентризм доказват, че най-подходящ за страната е моделът на умерения полицентризм, с възможности за поетапно развитие във времето, в зависимост от влиянието на външни и вътрешни икономически, геополитически и демографски фактори. Общата тенденция, заложена в концепцията, е преодоляване на заплахата от насочване към моноцентризм, стимулиране движението от моноцентризм към умерен полицентризм, който с течение на времето да се разширява и доближава до развит полицентризм.

По отношение на населените места, като носител на приоритетите на националната политика за пространствено развитие, НКРПР отделя внимание както на градовете, така и на по големите села, заемащи важно място в полицентричната селищна мрежа, от което ще се изхожда при разработването на ПИРО Венец.

При ПИРО Венец ще се подходи от избраната визия на НКРПР, която е формулирана чрез три кратки послания:

♣ Националното пространство на България – отворено към света и интегрирано в Европейското пространство и в европейската мрежа от центрове и оси на развитие, култура, наука и иновации;

♣ Съхранените национални ресурси – хората, земята, водите и горите, подземните богатства, природното и културно наследство – гаранция за националната идентичност;

♣ Балансираното и устойчиво интегрирано развитие, постигнато чрез рационално организирана икономическа, социална, транспортна, инженерна, културна и туристическа инфраструктура и осигуряващо интелигентен икономически растеж, адаптивност към промените и равнопоставеност.

В националната система от планове и стратегически документи Общият Устройствовен План (ОУП) на община Венец се явяваще в изминалият планов период 2014-2020г. междинно звено между Общинския план за развитие (ОПР), Концепцията за пространствено развитие

на община (КПРО) и отделните Подробни устройствено планове (ПУП), касаещи предназначението на всеки отделен имот. С ОУП се цели визуализирането и конкретизирането в териториално измерение на целите, политиките, мерките залегнали в стратегическите документи от по високо ниво, а именно ОПР и Областната стратегия за развитие (ОСР). Също така с ОУП се детайлизираха териториалните насоки на развитие залегнали в пространствените схеми и концепции - КПРО и Регионалната схема за пространствено развитие на ниво област (РСР). По този начин на нормативно ниво ОУП се явява основна връзка между Закона за регионално развитие (ЗРР) и Закона за устройство на територията (ЗУТ).

С ОУП се дава пространствено измерение на предвижданията и на много други стратегически и планови документи за територията на общината – стратегии за развитие в областта на околната среда, управлението на отпадъците, туризма, икономиката и т.н. Визуализират се ограничителните режими върху територията, произтичащи от различни закони и подзаконовни нормативи по отношение на опазването на историческото и културно наследство, горския и земеделски фонд, опазването на околната среда и възстановяването на нарушени територии и т.н.

В новия планов период 2021-2027г. в ПИРО Венец следва да се интегрират основните цели и функции на ОУП.

1.

1.1.

1.2. Разработващ екип

ПИРО Венец е разработен от експертен екип на „Наймекс Груп“ ЕООД, с участието на всички заинтересовани страни и партньори, в условията на широка гражданска подкрепа, проведени обществени обсъждания, дискусии и осигуряване на публичност, прозрачност и информация при разработването и приемането на ПИРО Венец 2021-2027

Ръководител екип : маг.инж. Мехмед Джафер

1.3. Нормативна уредба

1. Европейска комисия. Ръководство относно мерките за опростяване с 80 мерки в областта на политиката на сближаване¹;
2. Европейска комисия (2017) Бяла книга за бъдещето на Европа. Размисли и сценарии за ЕС-27 до 2025 г.²;
3. Европейска комисия (2017) Моят регион, моята Европа, нашето бъдеще. Седми доклад за социалното, икономическото и териториалното сближаване³;
4. Европейска комисия. Седми доклад за икономическо, социално и териториално сближаване: Моят регион, моята Европа, нашето бъдеще⁴;

¹ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/factsheet/new_cp/simplification_handbook_bg.pdf;

² https://ec.europa.eu/commission/white-paper-future-europe_bg

³ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/cohesion-report/

⁴ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion7/7cr_bg.pdf

5. Европейска комисия. Съобщения за медиите. Бюджет на ЕС: Регионално развитие и политиката на сближаване след 2020, 29.5.2018г.⁵;
6. Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общо приложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския фонд за морско дело и рибарство, както и финансовите правила за тях и за фонд „Убежище и миграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и инструмента за управление на границите и визите⁶;
7. Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно специалните разпоредби за цел „Европейско териториално сътрудничество“ (Interreg) подпомагане от Европейския фонд за регионално развитие и инструменти за външно финансиране⁷;
8. Доклад за България за 2019 г. – Приложение Г „**Инвестиционни насоки** относно финансирането по линия на политиката на сближаване за периода 2021–2027 г. за България“;
9. РМС 196/11.04.2019г. - анализ на социално-икономическото развитие на България 2007-2017, национални приоритети за периода 2021-2027г., списък с програми и водещи ведомства за разработването им.
10. РМС 368/25.06.2019г. - изпълнение на хоризонталните и тематичните отключващи условия
11. Закон за административно-териториалното устройство на Република България (ЗАТУРБ) обн. ДВ бр.63/1995 г., изм. ДВ бр. 58/18.07.2017г.;
12. Закон за водите, обн. ДВ бр. 67/1999 г., изм. и доп. ДВ. бр. 25/26.03.2019г.;
13. Закон за местното самоуправление и местната администрация, обн. ДВ бр. 77/1991 г., изм. ДВ бр. 24/16.03.2018г.;
14. Закон за опазване на околната среда (обн. ДВ бр. 91/2002 г. изм. ДВ бр. 36/03.05.2019 г.);
15. Закон за предучилищното и училищното образование, обн. ДВ, бр. 79/13.10.2015 г., доп. ДВ бр. 42/28.05.2019г.;
16. Закон за регионалното развитие, обн. ДВ бр. 50/2008 г., изм. ДВ бр. 28/2018г., изм.18.03.2020, ДВ, брой 21/2020;
17. Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие, обн. ДВ бр. 80/2008 г., изм. и доп. ДВ. бр.28/29.03.2018г.; изм. доп., приет с ПМС 183 от 04.08.2020г., ДВ. брой 70/07.08.2020г.;
18. Закон за чистотата на атмосферния въздух обн. ДВ бр. 45/28.05.1996г., изм. и доп. ДВ. бр.01/03.01.2019г.);
19. Закон за енергията от възобновяеми източници, Обн. ДВ. бр. 35/03.05.2011 г. изм. и доп. ДВ. бр. 38/08.05.2018г.;
20. Закон за устройство на територията (ДВ бр. 1/2001 г., доп. ДВ бр. 44/04.06.2019г.);
21. Закон за биологичното разнообразие, обн., ДВ бр. 77/09.08.2002г., изм. ДВ бр. 98/27.11.2018г.;
22. Закон за управление на отпадъците, обн. ДВ бр. 86/30.09.2003 г., изм. и доп. ДВ бр. 56/16.07.2019г.;

⁵ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3885_bg.html

⁶ 29.5.2018 COM (2018) 375 final

⁷ ЕС)1306/2013, 1.6.2018 COM (2018) 374 final

23. Закон за енергетиката, Обн. ДВ бр. 107/09.12.2003г., изм. и доп. ДВ бр. 64/03.08.2018г.;
24. Закон за горите, обн. ДВ бр. 19/08.03.2011г., изм. ДВ бр. 17/23.02.2018г.;
25. Закон за енергийната ефективност, Обн. ДВ бр. 35/15.05.2015г. изм. и доп. ДВ бр. 38/08.05.2018г.;
26. Актуализирана Национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България (2012-2030г.);
27. Актуализирана Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в Република България 2014-2030г.⁸;
28. Интегрирана транспортна стратегия в периода до 2030 г., одобрена с РМС № 336/23.06.2017 г.⁹;
29. Национална концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора в България (2012-2030 г.);
30. Национална програма за развитие: България 2030
31. Стратегия за развитие на пътната инфраструктура в Република България 2016-2022г.¹⁰;
32. Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025г. Актуализация 2019г.;
33. Национална стратегия за регионално развитие на Р. България (2012-2022г.);
34. Интегрирана териториална стратегия за развитие на Североизточен регион, актуализация 2019г.;
35. Методически указания за разработване на планове за интегрирано развитие на общините.МРРБ, 2020г.;
36. Писмо на НСОБ до кметовете на общините, 19.08.2020г.;
37. Общ устройствен план за развитие на Община Венец. Предварителен проект том 1;
37. Областна стратегия за развитие на област Шумен 2014-2020г.;
- 38.Общински план за развитие на община Венец 2014-2020г.;
- 39.Междинна и последваща оценка на изпълнението на Плана за развитие на община Венец за периода 2014-2020.Венец 2017 и 2020г.

1.4. Основни източници на данни и информация за разработването на ПИРО Венец

No	Институция
1.	Община Венец
2.	Национален статистически институт - „Териториално статистическо бюро“ -Шумен
3.	„БУЛГАРТРАНСГАЗ“ ЕАД
4.	Басейнова дирекция за управление на водите в черноморски район - Варна
5.	„ЕНЕРГО-ПРО Мрежи „ АД

⁸ <http://www.tourism.government.bg/bg/kategorii/strategicheskidokumenti/aktualizirana-nacionalna-strategiya-za-ustoychivo-razvitie-na>

⁹ <https://www.mtitc.government.bg/bg/category/42/integriranatransportna-strategiya-v-perioda-do-2030-g>

¹⁰ <http://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1005>

6.	„Електроенергиен системен оператор“ ЕАД
7.	„Мобилтел“ ЕАД
8.	Виваком
9.	Теленор
10.	Главна Дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“
11.	ДП "Национална компания железопътна инфраструктура"
12.	Министерство на отбраната
13.	Министерство на вътрешните работи
14.	Министерство на енергетиката
15.	„Национална електрическа компания“ ЕАД
16.	Областно пътно управление – Шумен Агенция „Пътна инфраструктура“
17.	Регионална дирекция "ПБЗН" - Шумен
18.	„Регионална дирекция по горите „Шумен
19.	„Регионална здравна инспекция“ - Шумен
20.	„Черноморска технологична компания“ АД
21.	"Водоснабдяване и Канализация - Шумен"ООД
22.	Областна дирекция „ЗЕМЕДЕЛИЕ“ Шумен
23.	„Общинска служба по земеделие“ - Венец
24.	РИОСВ - Шумен
25.	СЛУЖБА ПО ГЕОДЕЗИЯ , КАРТОГРАФИЯ И КАДАСТЪР - Шумен

Част I. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Венец

1.1. Обща характеристика, природни и културно-исторически забележителности на територията на Община Венец

1.1.1. Обща характеристика и селищна система на Община Венец

За да представим общата характеристика и селищната система на община Венец ще се позовем на йерархична система от градове-центрове в България , представена в Националната концепция за регионално и териториално развитие на страната:

- Първо равнище - столицата - център с европейско значение в националната територия. Стимулирането на столицата е необходимо за да премине в по-горна категория на европейските Metropolitan European Growth Area (MEGA), която се определя от оценките за население, икономически функции, конкурентоспособност, свързаност, знания;
- Второ равнище - големи градове - центрове с национално значение в територията на районите - 9 броя: Пловдив, Варна, Бургас и още Русе, Стара Загора, Плевен, Велико Търново, Благоевград, Хасково;
- Трето равнище - средни градове - центрове с регионално значение в територията на областите 25 бр. (17областни и 8 други): Монтана, Враца, Ловеч, Габрово, Търговище, , Силистра, Шумен, Добрич, Сливен, Ямбол, Хасково, Кърджали, Смолян,

Пазарджик, Кюстендил, Перник, плюс: Свищов, Горна Оряховица, Асеновград, Димитровград, Казанлък, Дупница, Петрич, Карлово.

На областно ниво в област Шумен се проявява модела „краен моноцентризм“. Отношението на населението на областния център към градското население надвишава 69%, което е признак за липса на голям град, който да балансира областния център. Това води до концентрация на хора, икономически дейности, инвестиции, социални и други услуги и активности в град Шумен като град от най-високо йерархично ниво на област Шумен.

- Четвърто равнище - малки градове с микрорегионално значение в територията на групи общини като в североизточния регион са - 10 на брой, един от които е село Венец, общински център на община Венец като малко по големина населено място от 4-то равнище;
- Пето равнище - много малки градове и села, центрове на общини - останалите 139 бр. или това са центрове на малки общини със затруднено социално-икономическо развитие, които формират компактни ареали от групи общини в националната територия и могат да бъдат включени в обхвата на т.н. „райони за целенасочена подкрепа“. Село Венец, център на община Венец попада в тази категория на малка община със затруднено социално-икономическо развитие и следва да бъде включена в т.н. „райони за целенасочена подкрепа“ в новия програмен период 2021-2027 и в ПИРО Венец ще бъдат отразени съответните мерки за това.

Подкрепата на тези центрове на общини е те да могат да предлагат необходимите първични услуги на населението както и работни места извън земеделската функция.

Основните проблеми на урбанизацията в Общината са свързани с трайно изразената тенденция на миграционните процеси, които протичат. Миграционните процеси са ясно изразени от селата на Община Венец, в това число и нейният общински център с. Венец към по-големите градове на област Шумен, страната и чужбина /особено за младите хора/. Тази тенденция се обуславя от наличието на жилища в тези градове на областта и страната и по-доброто качество на услугите. В резултат е налице западане на дейностите, свързани с услугите в общината. Това дава отражение и върху икономическата активност.

Категоризацията на общините и населените места е извършена във връзка с необходимостта от изграждане на йерархична териториална организация на единната система за комплексно обществено обслужване – елемент на Националната програма за повишаване на материалното и културното благосъстояние на народа. Категоризацията на общините е основна интегрална характеристика. Определянето на категориите на общините, кметствата, районите и населените места се извършва поотделно за всяка една единица. За основната административно-териториална единица – общината са формирани 5 основни критерия и допълващи такива към някои от тях, и за всеки от тях са подбрани показатели. За населените места са формирани 4 основни критерия и допълващи към някои от тях и характерни показатели. Всеки от критериите и показателите показват отделни характеризиращи аспекти на развитието на съответната единица - административна, демографска, стопанска и териториално-устройствена характеристика на всяка община.

Според закона за административно-териториално устройство на Република България Община Венец и нейните села са категоризирани, както се вижда от таблица 1.1.1 от пета (с. Венец и с. Ясенково) до 6-та и седма категория.

Таблица 1.1.1. Категоризация на населените места в Община Венец¹¹

ЕКАТТЕ	Населено място	Код община	Община	Област	Настояща категория
05685	с. Борци	SHU07	Венец	Шумен	6
05966	с. Боян	SHU07	Венец	Шумен	6
06865	с. Буйновица	SHU07	Венец	Шумен	7
10642	с. Венец	SHU07	Венец	Шумен	5
14132	с. Габрица	SHU07	Венец	Шумен	7
20643	с. Денница	SHU07	Венец	Шумен	7
23724	с. Дренци	SHU07	Венец	Шумен	7
32562	с. Изгрев	SHU07	Венец	Шумен	6
36155	с. Капитан Петко	SHU07	Венец	Шумен	6
54119	с. Осеновец	SHU07	Венец	Шумен	6
69729	с. Страхилица	SHU07	Венец	Шумен	8
81061	с. Черноглавци	SHU07	Венец	Шумен	6
87610	с. Ясенково	SHU07	Венец	Шумен	5

Както се вижда от данните от Таблица 1.1.1. Община Венец е съставена от 13 населени места - с. Венец (общински център), с. Борци, с. Боян, с. Буйновица, с. Габрица, с. Дренци, с. Денница, с. Изгрев, с. Капитан Петко, с. Осеновец, с. Страхилица, с. Черноглавци и с. Ясенково.

В таблица 1.1.2. са показани данните за площта на територията на община Венец и гъстотата на населението на км².

Таблица 1.1.2. Площ, гъстота на населението и населени места към 31.12.2018 в община Венец¹²

Общо	Площ км ²	Гъстота на населението на 1 км ²			Населени места бр	Градове - бр.	Села - бр.	Кметства - бр.
		2017	2018	2019				
Общо	209,911	34,2	34,7	34,5	13	-	13	12

Както се вижда от данните в Таблица 1.1.2 общата площ на територията на Община Венец е 210 070.4 дка. Площта на урбанизираните територии в Общината са 9024.3 дка, което е

¹¹ Източник: Категоризация на административно-териториалните и териториалните единици – Приложение 2

¹² Източник: ТСБ Шумен

4.3% от общата площ на общината. Територията на Община Венец е най-малката в област Шумен и заема 6,6% от площта на областта.

1.1.2. Природни и културно-исторически забележителности на територията

➤ **Природни забележителности на територията на община Венец;**

Анализът на природните забележителности цели да открие тези природни забележителности, които са предимство или проблем в социално-икономическия живот на общината и населението. Откритите предимства и природни дадености ще бъдат в основата на развитието на определените сектори на икономиката в сравнение с други общини или ще позволяват коопериране с тях в развитието на общински и секторни кълстери с други общини. Откритите проблеми за да не бъдат заплахи следва да се решават чрез целенасочени икономически и социални мерки.

➤ **Географско положение и релеф;**

Община Венец се намира на север от областния град Шумен. На север и северозапад граничи с община Самуил (Област), на североизток с община Венец, на юг и югоизток с община Хитрино. Площта на общината е 221,55 км². Надморската височина е около 200 м. Преобладаващият тип релеф е равнинно-хълмист. Голямо пространство заемат плоските вододели. Хидрогеологическите особености са обусловени от равнинно-хълмистия характер на релефа, льосовата покривка и умерено - континенталния климат. Инженерно - геоложките проучвания показват различна степен на пригодност за строителство.

➤ **Климат;**

✓ *Европейско-континентална климатична област;*

Европейско-континенталната климатична област обхваща Северна и Средна България (без Черноморието) заедно с прилежащите им планини. Тя е в най-тясна връзка с Източноевропейските райони и същевременно е отдалечена от Средиземно море и не се чувства осезателно смекчаващото климатично влияние на последното. Поради това климатът в тази област носи типичните белези на източноевропейския: сравнително студена за съответната географска ширина зима и относително горещо лято, като средната годишна амплитуда на температурата е предимно между 23° и 24°, а на места достига до 25°. Максимумът на валежите е през лятото, а минимумът през зимата, като амплитудата в годишния ход на валежите (разликата между лятната и зимната им сума) достига до 15-25% от годишната им сума. Главно по направление север - юг в европейско континенталната област се забелязват редица изменения в климатичните условия. Това обуславя разделянето и на две подобласти: умерено континентална и преходно континентална.

✓ *Умерено-континентална климатична подобласт;*

Обхваща Северна България и западната част на Средна България, т.е. северната половина на частта от европейско-континенталната климатична област, която влиза в пределите на нашата страна. В тази климатична подобласт континенталният характер на климата е най-добре изразен. Зимата тук е най-студена в сравнение с всички останали низини в страната, а лятото е горещо, поради преобладаването на субтропични въздушни маси от по-южните географски ширини или формирани на място под въздействие на силното лятно слънце.

Фигура 1.1.1. Административно-териториално разпределение на област Шумен

В климатично отношение района на общината попада в умерено-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична област и се характеризира с горещо лято и студена зима. Валежите са по-ниски от средните за страната, но са по-обилни в сравнение с останалите области в Лудогорието. Годишният ход на валежите в този район има подчертано континентален характер. Максимумът е през юни, а минимумът - през февруари. Валежите от сняг са в периода ноември-април.

Средното месечно и сезонно разпределение на валежите е както следва:
зима - 131 л./м²; пролет - 165 л./м²; лято - 227 л./м²; есен - 133 л./м².

Най-студените месеци през годината са януари и февруари. Средната годишна температура е 10,3°C. Минималните температури през зимата в някои случаи падат до -5°C. Не са изключения и резките понижения на температурите през пролетта и есента. Като най-топли се очертават месеците юли и август. Типичен пролетен месец е април, а типичен есенен - октомври. За добре изразения континентален характер на климата в района на община Венец свидетелстват средните месечни температури за януари -2°C и за юли + 24°C, валежният режим (февруарски минимум и юнски максимум) и сравнително продължителното задържане на снежната покривка (над 3 месеца).

➤ Хидрографска мрежа

През територията на общината преминават поройни дерета, които дренират водите си във валанжския хоризонт и го подхранват. В хидрогеолошко отношение районът е добре

проучен чрез проучвателни и хидрогеоложки сондажи с различна дълбочина и предназначение. Отнася се към западната част на Варненския артезиански басейн от Долнодунавската област.

В геоморфоложко отношение община Венец заема югозападната част на Лудогорието. Северно от с. Капитан Петко са разположени източните продължения на Самуиловските височини с кота 490 м. По тях преминава главния повърхностен вододел, който отделя на север района на Добруджанските реки с директно оттичане към р. Дунав или пълното им пониране в окарстени терени - реките Канагьол и Сенковец от поречието на р. Провадийска на юг. Средната гъстота на речната мрежа е 0.2 до 0.4 км/ км², а средния модул на оттока е 1 до 2 л/с км².

С най-голямо стопанско значение за района са пукнатинно карстовите до карстови по тип и напорни по характер подземни води, формирани в малм -валанжинските карбонатни седименти /варовици, доломити/ от Каспичанската свита. Те имат повсеместно разпространение в Североизточна България, като образуват общ водоносен хоризонт със значителни експлоатационни ресурси. По данни от проучвателни сондажи и изградени тръбни кладенци в района - с. Ясенково, с. Борци, с. Капитан Петко, с. Габрица с. Венец и с. Деница /нов/ могат да се черпят от 8 до 20 л/с от един сондаж.

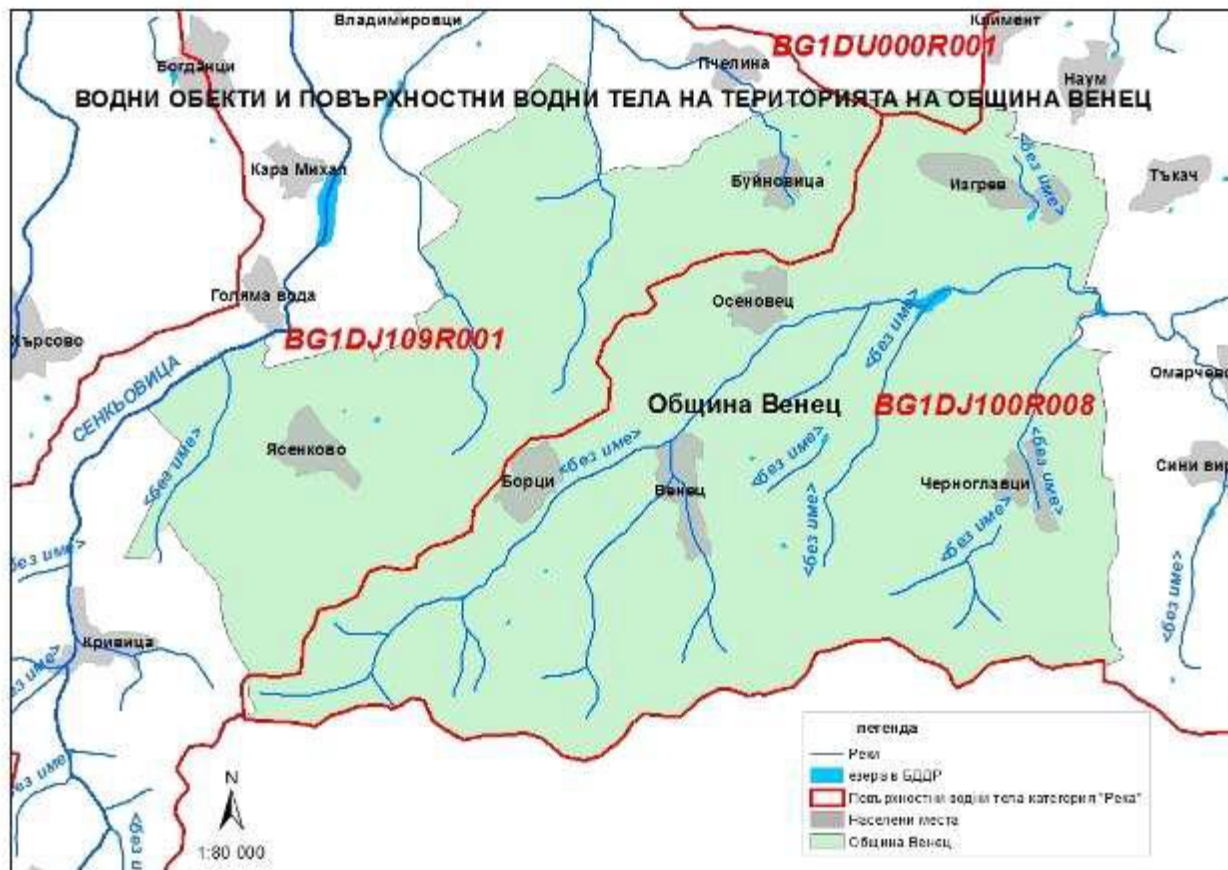
✓ *Повърхностни води*

На територията на община Венец са разположени части от четири повърхностни водни тела. Първото е част от водосбора на р. Ружичка в поречие Дунавски Добруджански реки с европейски код BG1DJ100R008, а второто е част от водосбора на р. Сенкьовица в горното си течение с европейски код BG1DJ109R001 също в поречие Дунавски Добруджански реки. Водните тела са категория река, тип BGTR10 (типология 2009 г.) - пресъхващи (пониращи) реки. Съгласно направената оценка на състоянието на повърхностните водни тела в първия ПУРБ 2010-2015г. водно тяло BG1DJ100R008 има умерено екологичното състояние и добро химическо състояние, а водно тяло BG1DJ109R001 е оценено в добро екологично и химическо състояние. Двете водни тела попадат в Дунавски район с център Плевен. Третото водно тяло - горната част на водосбора на водно тяло с код BG2PR900R017 (р. Провадийска до с. Каменяк) е определен лошо екологично състояние през 2013г. поради нарушен отток. Четвърто водното тяло с код BG2PR600R014 (р. Крива до с. Лиси връх) е определено в умерено екологично състояние през 2013г. Третото и четвъртото водно тяло попадат в Черноморски район - Варна.

Като цяло речната мрежа на територията на Общината е рядка и слабо развита. Горните и средните течения на реките са врязани в лъса и в терциерните и кредни варовици, като образуват дълбоки и сухи долини. Морфологията на речните долини, врязани в миоценски варовици и пясъци се отличава съществено от морфологията на долините, врязани в плиоценските и лъсови наслаги. Високите части на склоновете са заети от структурни стъпала, а върху по-ниските са развити речни тераси.

На фиг.1.1.2 е представена схема на повърхностните води на територията на община Венец.

Фиг.1.1.2. Водни обекти и повърхностни водни тела в община Венец¹³

Общата площ на водните ресурси в община Венец е 0,91 кв. км. Като цяло речната мрежа на територията на общината е рядка и слаборазвита. Горните и средните течения на реките са врязани в лъсоа и в терциерните и кредни варовици, като образуват дълбоки и сухи долини. Морфологията на речните долини, врязани в миоценски варовици и пясъци се отличава съществено от морфологията на долините, врязани в плиоценските и лъсови наслаги. Високите части на склоновете са заети от структурни стъпала, а върху по-ниските са развити речни тераси.

Водоемите в община Венец по населени места са показани в Таблица 1.1.3.

Таблица 1.1.3. Водоеми в община Венец по населени места¹⁴

Населено място	Площ/дка	Собственост	Форма на стопанисване
с. Черноглавци	9.28	Общинска	Водопой
с. Капитан Петко	3.71	Общинска	Водопой
с. Черноглавци	6.22	Общинска	Водопой
с. Изгрев	194.67	Общинска	Водопой, рибовъдство
с. Деница	26.27	Общинска	Водопой, рибовъдство
с. Борци	2.06	Общинска	Водопой
с. Черноглавци	3.33	Общинска	Водопой, рибовъдство
с. Борци	4.33	Общинска	Водопой

¹³ Източник: Басейнова дирекция за управление на водите Дунавски район с център Плевен

¹⁴ Източник: Общинска администрация- Венец

с. Борци	3.92	Общинска	Водопой
с. Борци	4.75	Общинска	Водопой
с. Габрица	65.86	Общинска	Риболов
с. Дренци	5.51	Общинска	Водопой
с.Ясенково	4.037	Общинска	Водопой
с. Венец	7.247	Общинска	Водопой, рибовъдство

В общината са изградени следните язовири и водоеми, представени в Таблица 1.1.4:

Таблица 1.1.4. Водоеми в община Венец¹⁵

№	Воден обект, № на имота, местност, землище на населеното място и ЕКАТТЕ	Собствеността на имота	Договор №/ дата срок на договора
1.	Язовир —Габрица Имот № 000050 в землището на с. Габрица, ЕКАТТЕ 14132	Община Венец АОС № 584/21.03.2013 г.	-
2.	Водоем — Денница Имот № 000053 в землището на с. Денница, ЕКАТТЕ 20643	Община Венец АОС № 023/10.04.2001 г.	Концесия Договор от 19.07.2013 г. за 25 години
3.	Язовир —Дренци имот № 000037 в землището на с.Дренци, ЕКАТТЕ 23724	Община Венец АОС № 034/12.04.2001 г.	Концесия Договор от 13.03.2015 г. за 25 години
4.	Язовир —Изгрев Имот № 000086 в землището на с. Осеновец, ЕКАТТЕ 54119	Община Венец АОС № 585 / 21.03.2013 г.	Концесия Договор от 22.10.2013 г. за 30 години
5.	Язовир —Изгрев Имот № 000086 в землището на с. Осеновец, ЕКАТТЕ 54119	Община Венец АОС № 022/09.04.2001 г.	Концесия Договор от 01.08.2014 г. за 25 години
6.	Водоем — Лабба Имот № 000003 и № 000120 в землището на с. Венец, ЕКАТТЕ 10542	Община Венец АОС № 122/14.05.2003 г.	Концесия Договор от 12.07.2013 г. за 25 години
7.	Язовир — Ясенково Имот № 000045 в землището на с. Ясенково, ЕКАТТЕ 87610	Община Венец АОС № 065/22.06.2001 г.	-

¹⁵ Източник: Общинска администрация- Венец

В община Венец няма потенциално опасни язовири, които да застрашават живота на хората при пропукване на стена или друга авария. На територията на Общината не попадат минерални води от Приложение № 2 на Закона за водите.

✓ **Подземни водни тела**

Територията на Община Венец, обл. Шумен попада в обхвата на подземни водни тела от:

□ **СЛОЙ 5 ТРИАС-ЮРА-КРЕДА**

Подземно водно тяло с име „Карстови води в ската формация“ и код BG1G000K1NB050;

□ **СЛОЙ 6- ДОЛНА КРЕДА -МАЛМ-ВАЛАНЖ**

Подземно водно тяло с име „Карстови води в Малм-Валанжския басейн“ и код BG1G000J3K051.

На територията на Община Венец не попадат минерални води от Приложение №2 на Закона за водите.

➤ **Почви**

Територията на България се характеризира с голямо разнообразие на почвената покривка, поради влиянието в България на четири големи почвени провинции – Степна и лесостепна източноевропейска, Средиземноморска южноевропейска, Горско атлантическа западноевропейска и Влажна субтропична черноморска. Представена е от 15 почвени типа, в които се разделят 42 подтипа.

На територията на България се отделят следните три почвени зони:

- ✓ *Севернобългарска лесостепна почвена зона* - обхваща Дунавската равнина и Предбалкана /до 600-700 м н.в./. В посока от север на юг промяната на почвообразуващите скали, климата и растителната покривка обуславя и промяна на почвените типове и техните съчетания;
- ✓ *Южнобългарска ксеротермална почвена зона* - обхваща територията на Южна България /до 700-800 м.н.в./. Поради по-разнообразния и по-топъл преходно-континентален климат и ксерофитна растителност са се формирали специфични почвени типове;
- ✓ *Планинска почвена зона* - обхваща планинските районите /над 700-800 м.н.в./, покрити с широколистни и иглолистни гори, както и обширни пасища и ливади с различни вариации на планинския климат.

Пространствените съчетания на релеф, климат и растителност имат първостепенно значение за хоризонталното и вертикално разположение на главните почвени типове и за формирането на почвените зони. Почвената покривка е представена от 15 почвени типа, в които се разделят 42 подтипа. В обсега на Севернобългарската лесостепна почвена зона са разпространени зоналните почвени типове – черноземи (54% от площта на зоната) и сиви горски почви (39% от площта на зоната). Черноземните почви са разпространени в Дунавската равнина (западна и средна част), Южнодобружанското плато и Лудогорието. Привързани са към равнино-хълмистия релеф на равнината и лъсовата покривка, и сухия умерено-континентален климат и сухолюбива растителност. Характеризират се с повишена мощност на хумусния хоризонт (60-80 см), но с ниско хумусно съдържание (2-4%). Поделят се на: карбонатни, типични, излужени и деградирани.

Типичните черноземи са разпространени на юг от карбонатните черноземи в обсега на високата част на Дунавската равнина. Формирани са върху разкъсана лъсова основа, при по-хълмист и по-дълбоко разчленен релеф. В морфологично отношение не се различават съществено от карбонатните черноземи, с тази разлика, че карбонатите при тях се

наблюдават във височинния интервал 25-60 см. Мощността на хумусния хоризонт е 50-70 см. Поради идентичните свойства на типичните черноземи с тези на карбонатните те се обединяват в една обща агро-производствена група.

Излужените черноземи са разпространени в Лудогорието и Добруджа. Формирани са върху льосовиден и песъчливо-глинест субстрат, умерено-континентален климат, дъбови гори и ливадно-степна растителност. В сравнение с карбонатните и типичните черноземи, тези почви са с по-добри агро-производствени свойства. Това се дължи на тежкия механичен състав и по-висока водозадържаща способност. Тези почви са едни от най-плодородните почви.

Деградираните черноземи заемат отделни площи в най-високите райони на Дунавската равнина и Лудогорието. Образувани са върху песъчливо-глинести льосовидни наслаги, при лесостепни условия и доминиращото участие на горска растителност. Характеризират се с мощността на хумусния хоризонт /40-50 см/ и значително участие на глинести фракции /40-50% /.

Почвите в Лудогорието са силно повлияни от особеностите на скалната основа и от характера на релефа, климата и растителността. Във връзка с льосовата и льосовидната основа, сравнително сухия климат и наличието на сухолюбива лесостепна растителност от север към юг е разпространението на карбонатните, типичните и излужените черноземи /оподзолените/ черноземи, които заемат 39% от обработваемата земя. Сивите и тъмносиви горски почви (61%) са образувани върху слюдести шисти, карбонатни пясъчници и др., под влияние на влаголюбива букова растителност, която постепенно е била унищожена и заменена с по-сухолюбива растителност. Поради изсичането на горите и интензивните ерозионни процеси, сивите горски почви се характеризират с маломощен хумусно-алувиален хоризонт, който варира от 5 до 30 см, като средно не надвишава 20 см дълбочина. Сивите и тъмносиви горски почви имат добра структура, пропускат въздуха и задържат влагата и бързо се затоплят през пролетта.

Най-често срещаните видове почви на територията на община Венец са черноземите (карбонатни и излужени) и сивите горски почви.

Карбонатните черноземи заемат площи в северната част на общината – в землищата на селата Буйновица, Изгрев и Осеновец. Съдържат специфични образувания - карбонатни мицели, разположени на дълбочина 20-150 см. Излужените черноземи са сред най-плодородните почви. Това се дължи на тежкия механичен състав (песъчливо-глинест, като количеството на глината се увеличава в дълбочина) и добрата водозадържаща способност. Формирани са върху льосовиден и песъчливо-глинест субстрат.

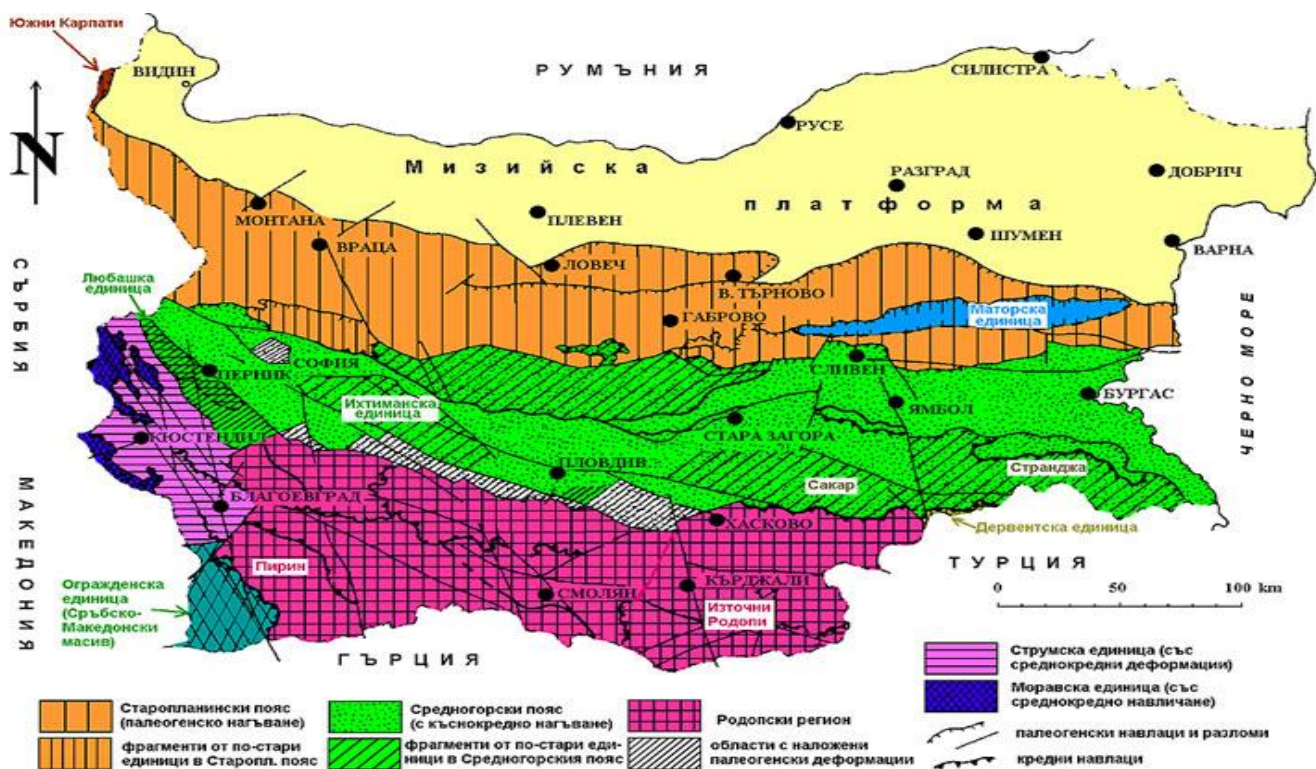
Голям дял от почвената покривка на територията на община Венец са заети от тъмносиви, сиви и светлосиви горски почви. Тъмносивите горски почви са образувани върху льосовиден субстрат. Характерна тяхна особеност е диференциацията на профила по механичен състав. Въпреки сравнително ниските стойности на хумуса и общия азот за тези почви, благодарение на голямата им мощност се осигуряват необходимите хранителни вещества. Сивите горски почви са свързани с по-активното почвообразуващо участие на горската растителност и по-малка мощност на хумусно-елувиалния хоризонт на почвообразуващия субстрат. Светлосивите /псевдоподзолисти/ горски почви са сравнително добре запасени с хранителни вещества, по-често са плиткокарбонатни. Хумусният хоризонт е средно мощен.

➤ Геоложка характеристика

В геоложката история на България се отделят следните етапи с различна специфика: предпалеозойски (докамбрийски), каледоно-херцински, алпийски и неотектонски. Те обхващат сравнително дълги периоди от време, в течение на които природните условия са се изменяли. Особеностите на геотектонската обстановка през тези етапи са се отразили върху характера и разпространението на изключително разнообразни по възраст скални комплекси и структури. Възрастта на скалните комплекси е от Докамбрия до съвременни наслаги. По вид разкриващите се скали са седиментни, магмени и метаморфни. Това многообразие от различни по състав и възраст скали и разнообразни палеогединамични обстановки е предпоставка за наличието на разнообразни по вид и произход минерални суровини, проявата на многообразни негативни геодинамични процеси, както и определят различна сейсмична характеристика на различните части от територията на страната. Геоложкия строеж и тектонските особености на територията на България са резултат от процесите, предизвикали образуването на Алпо-Хималайската геотектонска структура.

Фиг 1.1.3. Характеристика на геоложките условия

Територията на общината е разположена върху Мизийската плоча, основата на която преобладаващо е изградена от палеозойски скали. Върху тях пространствено са отложени седиментни скали с различна дебелина. Специфична скала е лъсът. Различно дебела лъсова покривка воалира вододелни пространства, долини склонове, както и някои речни тераси. В орографско отношение заемащата територия се характеризира с голямо разнообразие – в северната част се спускат най-южните части на Лудогорското плато и Самуиловските височини.

В геолого-тектонско отношение районът се разполага в Мизийската платформа. В геоморфоложко отношение районът се отнася към Източна Дунавската равнина.

В тектонско отношение, попада в обсега на северната/преходна/ивица на Предбалканската структурна зона, изградена от широки слабо изразени ганкови структури.

В геоложко отношение са представени кватернерни разновидности, отложени в долнокредитния седиментогенен комплекс. Кватернерът е представен главно от алувиални прахови, праховопесъчливи и песъчливи глини, глинести пясъци и заглинени чакъли, както и от алувиално-делувиални глини, покрити от техногенни насипи.

Долната креда е представена от хотривски мергели, сивозеленикави на цвят, плътни, прослоени от глинести и варовити мергели, на места с дребен чакъл от варовик. В най-горната си част мергелите са силно изветрели, а в дълбочина са плътни и здрави.

Геоложният строеж на района е твърде разнообразен. В основата си теренът на общината е изграден от хотривски мергели и мергелни варовици, които изграждат околните височини и служат за подложка на алувиалните наслаги. В повечето случаи тези хотривски седименти играят ролята на водоупор. Там където преобладава варовитата компонента често се явяват пукнатинни извори, някои от които се изливат подпочвено и подхранват грунтовия поток в алувиалните наслаги.

Кватернерът е представен главно от алувиални наслаги и лъос. Последният е деградиран, заглинен и покрива кредните седименти на околните височини и заравнености. Падналите върху лъоса атмосферни валежи инфилтрират в дълбочина и подхранват отделни пукнатинни извори.

Алувият в заливната речна тераса е със средна мощност 7 м и е представен от праховопесъчливи глини и заглинени чакъли. Последните имат средна мощност 1,5-2,0 м. Глинестата компонента в тях варира в широки граници. В тази чакълеста прослойка се акумулират подпочвени води и се формира грунтовия поток. Подхранването му става както от инфилтрирали атмосферни валежи и речни води, така също и от подпочвено изливаци се пукнатинни извори. В района не се наблюдават свлачища, срутища, заблатявания и др.

✓ Геоложки строеж

В геоложко отношение общината е част от източните предели на Лудогорското плато. Лудогорието има свой характерен строеж, който обаче е във връзка с останалите части на Мизийската плоча. То е изградено главно от долнокредни беремски варовици и пясъчници, разкрити на места в долините на пресъхнали реки - там където често се спущат стари пътища. На места излизат пясъчници от същото време и материали от третичния период. Цокълът на Лудогорието е изграден от двата неоконски етажа - хотрив и валанж. Те се разкриват пак по долините на лудогорските кулаци, където са изрязали профили във варовиците и мергелите. През апта Лудогорието заедно с долината на Ломове (Ломията) бавно потъва и в него нахлува морето. През кватернера станало лъосонавяването. Тогава плащ от дебел лъос покрил цялата територия на днешното Лудогорие. Сега на много места няма и помен от него, тъй като е отмит и отнесен от течащите води. На отделни места, където е запазен лъосовия слой, дебелината му надхвърля 60 метра. В Лудогорието е разпространен глинестия тип лъос. Той има жълтокафяв цвят. Неговата средна дебелина е до 15 метра. Всички геоложки етажи в Лудогорието са разположени хоризонтално, което

говори за неговия слоест строеж и е доказателство, че не е било поприще на нагъвателни процеси. Карстовите форми - съвременни и погребани, правят лудогорския ландшафт твърде интересен и разнообразен с множеството си пещери, валози, понори, затлачени подземни кухни, подземни карстови води или бликащи карстови извори. Жълтия льосов плащ за известно време е спрял окарствяването на областта, за да продължи то в по-ново време с още по-голяма сила и ефект. Зеленият плащ на горите също е прекъснал и забавил окарствяването, но изсичането им на много места е довело до силно активизиране на карстовите процеси. Основните скали изграждащи района са седименти от ската свита на Кредата, с хотрив-баремска възраст (*rKjh'b*). Те са представени от глинести варовици и мергели, често с глауконит. Мощността им в района е от 70 до 250 т. Кватернерната покривка е от алувиални, делувиални и еолични образувания с холоценска и горно плеистоценска възраст. Мощността им е от 1 м /по склоновете/ до 10-15 м взаравнените участъци.

✓ **Полезни изкопаеми**

По данни на Министерството на икономиката на територията на Община Венец няма действащи разрешения за търсене и/или проучване на подземни богатства. В общината попадат площи с условно наименование „Индже“ и „Голямата нива“, към които има заявен интерес за търсене и проучване, които в момента са в процедура по съгласуване и при положително становище предстои процедура по издаване на разрешение за търсене и /или проучване. В рамките на общината влиза част от находище „Изгрев“ на неметални полезни изкопаеми –индустриални минерали. Няма регистрирани търговски или геоложки открития и предоставени концесии за добив на подземни богатства или заявени такива.

✓ **Сеизмичност**

България е разделена при последното сеизмично райониране на пет сеизмични зони. Това са Кресненската, Горнооряховската, Пловдивската, Софийската и Шабленската сеизмични зони. Съгласно сеизмичната карта на България, общината попада в зоната на VII степен. Коефициентът за сеизмичност е 0.10. Не се наблюдават активни физикогеоложки явления и процеси - свлачища, пропадане, срутвания.

➤ **Биологично разнообразие. Защитени територии и зони**

Според растително-географското райониране на България територията на общината попада в Източно-Дунавската равнинна област. Тя се простира от западния вододел на р. Русенски Лом до границата ѝ с крайбрежната Черноморска зона. Отгук на изток добре изразената праволинейна морфотектонска граница на Източната дунавска равнина с Предбалкана следи подножието на северния разседно обусловен склон на Преславската планина. Още по на изток до контакта с Черноморската зона тя следи долината на река Голяма Камчия.

✓ **Флора**

Растителното разнообразие на община Венец включва над 40 дървесни видове в т.ч. 4 иглолистни, над 20 храстови видове и над 100 тревни растителни видове. Естествената растителност е под формата на гори, естествени ливади, пасища и пустеещи земи. Културната растителност е представена предимно от ниви, трайни насаждения, изкуствени пасища и паркове.

Естествената растителност е лесостепна и степна и заема ограничени пространства – територии, неизползвани за земеделие, обикновено по вододелните била. Разнообразието на почвено-климатични условия в източната област на Дунавската равнина определят

териториалното разпределение на различните растителни видове. В нейният обсег, независимо от широкия обхват на обработваемите земи и по-голямото стесняване на естествената растителност се наблюдават най-обширните площи с общо взето добре запазена естествена горска и тревна растителност.

Тревният тип растителност е представен предимно от вторичен тип растителност, който е адаптиран към ареала на унищожените гори. Тя е тясно свързана с ливадите и пасищата. Ливадите съпровождат предимно влажните и умерено влажни почви, а сравнително рядко се срещат върху сухите почви. Техните тревни съобщества са представени от житни и бобови растения. Тревният състав се състои от червена (*Trifolium pratense*) и бяла детелина (*Trifolium repens* L.), ливадна класица (*Alopecurus pratensis*), овсига (*Bromus arvensis*), коило (*Stipra capillata*) и др. В заливните тераси на реките се наблюдават представители предимно от житното растение пирей (*Agropyrum repens*), ливадината (*Limnanthes alba*), полевицата (*Agrostis tenuis*) и др.

Според горскорастителното райониране попада в Мизийска горскорастителна област, подобласт Лудогорие, Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори. Горският фонд се състои от 6 по-големи комплекси и множество малки, пръснати из работните земи, с различна форма и големина.

Горската растителност е представена от три основни групи насаждения:

а/ естествени издънкови насаждения от цер (*Quercus cerris*), габър (*Carpinus betulus*), сребролистна липа, благун, зимен дъб, клен, келяв габър и др., които представляват основната част от дървесните запаси.

б/ естествени семенни насаждения, съставени от цер, зимен дъб (*Quercus petraea*), и благун.

в/ изкуствени насаждения - главно от черен бор (*Pinus nigra*), червен дъб (*Quercus rubra*), сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), акация (*Robinia Pseudoacacia*), полски ясен (*Fraxinus angustifolia*), топола и с по-малко участие на явор, шестил, бук, череша, бял бор, смърч, мъждрян, бреза и др.

Срещат се следните храстови видове: червен глог (*Crataegus monogyna*), леска (*Corylus avellana*), дрян, бъз, шипка, аморфа и др. От полухрастите се срещат къпината.

Основният дървесен вид, даващ облика на естествената горска растителност е церът. Среща се повсеместно и образува предимно чисти насаждения или смесени с благун (*Quercus frainetto* Ten.) и габър.

✓ Фауна

Териториалната разделеност на стопанството, сравнително малката площ на участъците и равнинния характер на терена, не са добра предпоставка за богатото видово разнообразие на животинския свят. Въпреки това горските комплекси, които в сравнение с останалите съседни на тях стопанства са най-компактни и представляват естествена защитна база за дивеча, обуславят едно сравнително голямо разнообразие на видовете.

По важните представители на животинския свят, които обитават постоянно или временно територията на района и имат пряко или косвено значение за ловното стопанство са:

✓ **Благороден елен (*Cervus elaphus* L.)** – обитавва повсеместно района на стопанството.

В местността „Паламара“ е изградена база за интензивно стопанисване на благороден елен, която служи за развъждане, селекция и разселване на този вид

дивеч;

- ✓ *Елен лопатар (Cervus dama L.)* – в момента не обитава териториите на стопанството. Преди години са наблюдавани единични екземпляри. Перспективен вид за стопанисване в заградени площи съвместно с муфлона;
- ✓ *Сърна (Capreolus capreolus L.)* – разпространена е повсеместно полския екотип на сърната. Среща се както в горските комплекси така и в изкуствено създадените полезитни горски пояси близо до обработваемите площи;
- ✓ *Дива свиня (Sus scrofa L.)* – обитава всички горски комплекси на стопанството, особено по-големите;
- ✓ *Муфлон (Ovis musimon Pall.)* – подходящ за отглеждане в каменисти терени и в заграждения съвместно с елен лопатар;
- ✓ *Див заек (Lepus europaeus Pall.)* – повсеместно разпространен с неравномерна гъстота. Обитава предимно обработваемите площи и периферията на гората;
- ✓ *Вълк (Canis lupus L.)* – почти не се е срещал преди с изключение на единични преминаващи животни. През последните години се наблюдава увеличение на запаса на вълка;
- ✓ *Чакал (Canis aureus L.)* – обитава повсеместно района на стопанството и нанася големи щети, както на дребния така и на приплодите на едрия дивеч и особено на сърнетата. Запаса му постепенно се увеличава;
- Лисица (Vulpes vulpes L.)* – обитава повсеместно района. През последните години се наблюдава намаление на запаса му. Представлява реална опасност за дребния дивеч;
- ✓ *Дива котка (Felis silvestris Schr.)* – повсеместно разпросранена с неравномерна гъстота. Защитен вид;
- ✓ *Бялка (Martes foina Erxl.)* – повсеместно разпространена, като се придържа към каменистите местообитания по доловете и около населените места;
- ✓ *Златка (Martes martes L.)* – обитава единично, предимно зрелите високостъблени гори.

➤ *Защитени територии*

Законът за защитените територии (ЗЗТ), обнародван в ДВ, бр.133/1998 год., с изм.и оп., урежда режима на опазване, ползване и управление на защитените територии в България. Цел на закона е опазване и съхраняване уникалността на природата, обект на защита в защитените територии, като национално и общочовешко богатство. Със ЗЗТ държавата, в съответствие с международните договори по опазване на околната среда, по които България е страна, регламентира и осигурява функционирането и съхранението на система от защитени територии, като част от регионалната и европейска екологична мрежа. Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и опазване на характерни или забележителни обекти на неживата природа. Законът регламентира процедурите за обявяване и промените в защитените територии -прекатегоризиране, заличаване, промяна на площта, режима и др., както и управлението, стопанисването и охраната им. Съгласно чл.5 от ЗЗТ, защитените територии имат следните категории: резерват, национален парк, природна забележителност, поддържан резерват, природен парк, защитена местност. С управлението на тези категории защитени обекти се цели създаване и развитие на екотуризъм.

Територията на община Венец не попада в границите на защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии, не попада и в границите на защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие.

✓ **Защитени зони**

Съгласно изискванията на Закона за биологичното разнообразие, държавата изгражда *Национална екологична мрежа, включваща защитени зони, в които могат да участват защитени територии и защитени територии, които не попадат в защитените зони. Защитените зони са предназначени за опазване или възстановяване на благоприятното състояние на включените в тях природни местообитания, както и на видовете в техния естествен район на разпространение.

Национална екологична мрежа включва освен съществуващите територии, обявени по Закона за защитените територии, така и територии, обявени в отговор на ангажиментите, поети от Република България по Директива № 92/43/ЕЕС (за хабитатите) и Директива № 79/409/ЕЕС (за опазване на дивите птици). До голяма степен Националната екологична мрежа представлява българската част от европейската мрежа НАТУРА 2000.

На територията на община Венец няма разположени защитени зони от Националната екологична мрежа "Натура 2000".

➤ **Национални паркове и защитени територии**

На територията на община Венец се намира Държавна ловно стопанство "Паламара" (ДЛС). Обособена през 1932 г. от цар Борис като "царско летовище". От самото си създаване се устройва като основна база за развъждане и разселване на благороден елен в цяла България. ДЛС "Паламара" се намира в централната част на Лудогорието. В ловностопанско отношение ДЛС "Паламара" стопанисва и ползва площ от 11 827,8 ха на териториите на общините Венец и Никола Козлево. Горите обхващат район от 6 708,8 ха изцяло на територията на община Венец. Характерно за ДЛС "Паламара" са широколистните чисти и смесени гори, изпъстрени с множество дивечови ниви и обработваеми площи.

Богатата и разнообразна хранителна база, разчленеността и географския фонд, естествените укрития, подходящият климат и провежданите ловностопански мероприятия позволяват поддържането на значителен запас от едър дивеч: благороден елен - 756 броя, дива свиня - 296 броя, сърна - 192 броя. От дребния дивеч представители са заекът, фазанът, яребицата. От хищниците се срещат - чакал, дива котка, лисица и др.

Ежегодно в станцията се извършва: добив на 14 000 куб. м дървесина; бране на билки и горски плодове, залесяване на 177 дка млади гори.

В ДЛС "Паламара" успешно се провежда селекционен лов на благороден елен, гонка на дива свиня, лов на хищници.

За осъществяване на организиран ловен туризъм станцията разполага с два ловни дома. Ловен дом "Паламара" - 11 места и ловен дом "Дъбрава" - 8 места. На разположение на туристите са моторни превозни средства с висока проходимост, файтон, каруци, шейни. Отстояването на ДЛС „Паламара“ от международните летища София е 430 км и Варна - 130 км.

✓ **Културно-историческо наследство на община Венец**

Според легенда преди много години по тези места е върлувал татарски владетел Ташкан.

Където минела, ордата на свирепия татарски вожд грабела, колела, опожарявала и сле

нея оставали само камъни и кръв. Никой не смеел да се противопостави, защото жестокостта нямала граници. Така си вървял животът, докато една нощ пламнала гората, а с нея татарския стан. Изгорял и Таш-кан. От тогава народът нарекъл тази местност „Пали-Мара“ на името на смелата девойка Мара, запалила татарския стан. В последствие за по-лесно изговаряне

народът започнал да я нарича „Пала-Мара“, с което име достига и до наши дни.

Съществуват и други легенди, една от друга по-интересни. Една от тях гласи, че наблизо била крепостта затвор, в която княз Борис I заточил ослепения си син Владимир след неговата измяна. В подкрепа на това се сочи кладенец, който носи името „Кьор Пунар“, от който уж Владимир пиел вода. „Паламара“ може би е щяла да остане недотам известна територия, ако Борис III, идвайки на лов по тези места не бил зърнал този красив горски кът. Не след дълго се появяват няколко постройки известни като „Царската барака“, а след ограждането на част от гората – като „Царски ловен развъдник

1.2. Състояние, потребности и потенциал за развитие на икономиката на община Венец

1.2.1. Състояние и потенциал за развитие на нефинансовите предприятия

За да се определи състоянието и потенциала за развитие на нефинансовите предприятия в община Венец ще изходим от класификацията на институционалните сектори в съответствие с *Европейската система от сметки 2010* (ЕСС 2010- Регламент (ЕС) No 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 година относно Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз (ОВ L 174/2013), в сила от 1 септември 2014 г.). Според тази класификация секторът *нефинансови предприятия* се състои от институционални единици, които са пазарни производители и чиято основна икономическа дейност е производството на стоки и нефинансови услуги. Сектор нефинансови предприятия включва също така и нефинансови квазикорпорации, които представляват условни институционални единици и са обособена част от законово формирани предприятия. Те притежават всички характеристики на отделна институционална единица освен независимост на решенията.

В Таблица 1.2.1. са представени данните за основните показатели, характеризиращи структурата на общинската икономика за 2013-2018г.

Таблица 1.2.1. Характеристика на местната икономика в Община Венец в динамика 2013-2018г.¹⁶

Икономически показатели	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Брой предприятия – брой	110	118	116	123	127	118
Бруто продукция - хил. левове	12854	10032	10681	16137	20475	22013
Приходи от дейността - хил. левове	20205	17493	18811	23615	29046	30702
Нетни приходи - хил. левове	17923	15382	15772	17757	23202	24989
Разходи за дейността - хил.	18487	16297	17208	20575	24660	26944

¹⁶ Източник: НСИ, собствени изчисления

левове						
Печалба ¹⁷ хил. левове	1784	1143	1630	2804	4164	3447
Загуба - хил. левове	263	99	148	87	234	62
Заети лица - броя	288	314	303	340	398	425
Наети лица, броя	192	200	202	225	283	320
Средства за заплати и други възнаграждения - хил. лв/год	918	1000	1156	1620	2694	3315
Средства за заплати и други възнаграждения - Лева на един нает за годината	4781	5000	5723	7200	9519	10359
Средства за заплати и други възнаграждения - Лева на един нает на месец	398	417	477	600	793	863
Материални дълготрайни активи - хил. лв	6828	7372	8098	12536	16328	19181

Данните от таблицата позволяват да се направят следните по важни изводи за състоянието на бизнеса в общината:

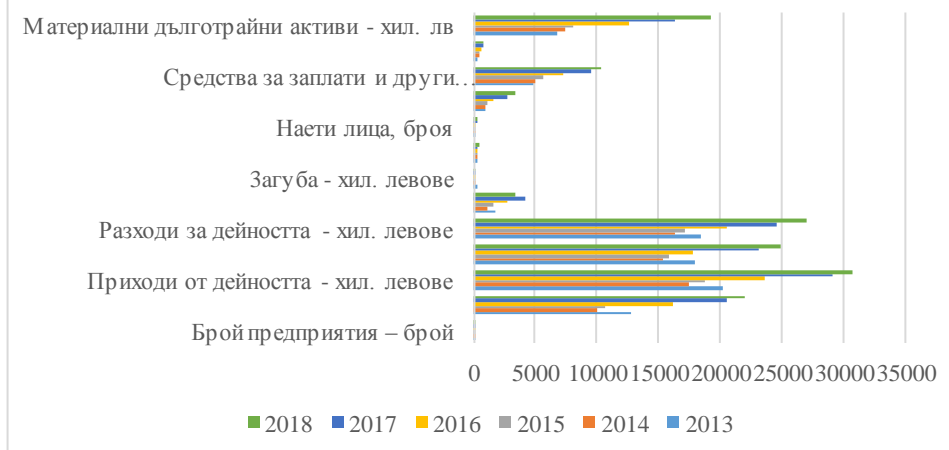
- За периода 2013-2018г. се наблюдава променлив ръст на броя на предприятията от 110 през 2013 г до 118 през 2014г, както и до 123 през 2016 и 127 през 2017г при незначителен спад на 216 броя през 2015 и 218г.
- За анализирания период в динамиката на местната икономика 2013-2018 г. се наблюдава ръст:
  - ✓ Произведената бруто продукция бележи ръст от 71.25% през 2018 спрямо 2013г.
  - ✓ Приходите от дейността през 2018 са нараснали с 51.95%.
  - ✓ Нетните приходи са нараснали през 2018 г с 39.42% спрямо 2013 г.
  - ✓ Печалбата през 2018 г нараства с 93.21% спрямо 2013 г.
  - ✓ Годишните и месечни средства за заплати и други възнаграждения нарастват през 2018 г с повече от два пъти (216.83%) спрямо 2013 г.
  - ✓ Материалните дълготрайни активи бележат ръст през 2018 г повече от два пъти (280.91%) спрямо 2013, което е доказателство за ръст на инвестициите и модернизация на местната икономика.

Графично изменението за периода 2013-2018г. на икономическите показатели в община Венец е изобразено на фигура 1.2.1.

17

1. Показателят е изчислен по методологията на Структурна бизнес статистика
2. Данните са изчислени в еквивалент на пълна заетост
3. „ .. “ Конфиденциални данни, съгласно чл. 25 от Закона за статистиката
4. „ - “ Няма случай

*Изменение на икономическите показатели по години
на община Венец*

Фигура 1.2.1. Изменение на икономическите показатели за периода 2013-2018г. на община Венец

Ще се задълбочи анализа на динамиката в броя на предприятията за изминалия период 2013-2018г. като се проследи типа на действащите предприятия, чийто данни са в таблица 1.2.2 през 2017 и 2018 г.

Таблица 1.2.2. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по групи предприятия в община Венец 2017-2018г.¹⁸

Икономически показатели	Община Венец, общо		Микро до 9 човека		Малки от 10 до 49	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Брой предприятия – бр.	127	118	117	108	10	10
Бруто продукция - хил. Лв.	20475	22013	9246	10256	11229	11757
Приходи от дейността - хил. левове	29046	30702	13751	14269	15295	16433
Нетни приходи - хил. левове	23202	24989	10859	10874	12343	14115
Разходи за дейността - хил. лв.	24660	26944	10523	11812	14137	15132
Печалба ¹⁹ хил. левове	4164	3447	3045	2258	1119	1189
Загуба - хил. левове	234	62	..	..	..	..
Заети лица - броя	398	425	209	215	189	210
Наети лица, броя	283	320	99	117	184	203
Средства за заплати и други възнаграждения - хил. левове	2694	3315	630	800	2064	2515
Материални дълготрайни активи - хил. левове	16328	19181	5811	7734	10517	11447

¹⁸ Източник: НСИ, собствени изчисления

¹⁹ 1. Показателят е изчислен по методологията на Структурна бизнес статистика

2. Данните са изчислени в еквивалент на пълна заетост

3. ., ., .. “ Конфиденциални данни, съгласно чл. 25 от Закона за статистиката

4. ., ., - “ Няма случай

Добавена стойност по факторни разходи	9461	10610	4789	4814	4672	5796
---------------------------------------	------	-------	------	------	------	------

Както се вижда от данните от таблицата местната икономика се развива благодарение на малкия и среден бизнес, който е 100% с преобладаващи микро - предприятия през 2017г. и 2018г. и с еднакъв брой малки предприятия по 10.

Трябва да се отбележи, че делът на малкия и среден бизнес в община Венец следва тенденцията в страната и Европейския съюз, което се вижда от сравнителната таблица 1.2.3. за броя на предприятията, броя на персонала и добавената стойност в България и Европейски Съюз.

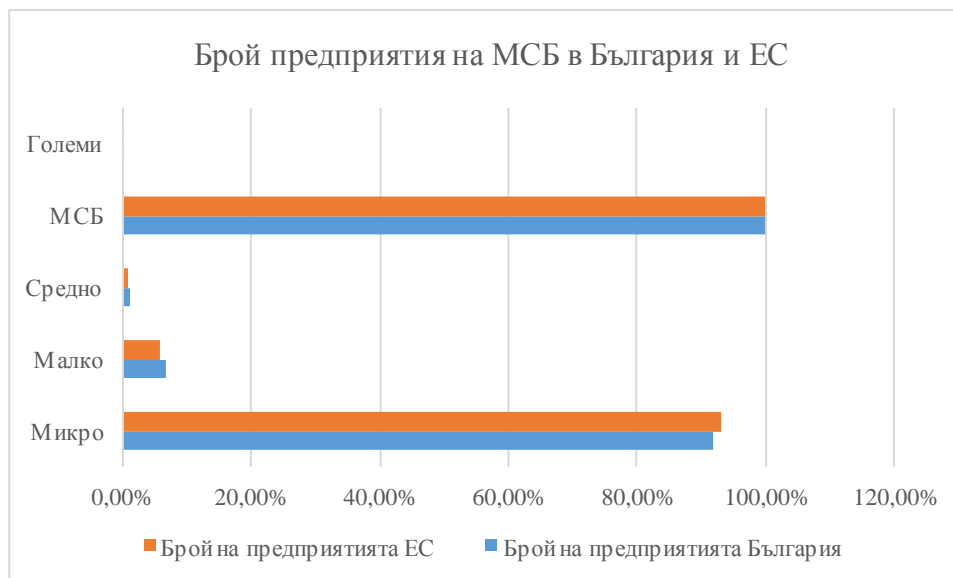
Таблица 1.2.3. Брой предприятия, зает персонал и добавена стойност на МСБ в България и ЕС през 2018г.²⁰

Размер на предприятието	Брой на предприятията			Нает персонал			Добавена стойност		
	България		ЕС	България		ЕС	България		ЕС
	Брой	Дял	Дял	Брой	Дял	Дял	Млрд Евро	Дял	Дял
Микро	315 410	91,8 %	93,0 %	616 012	30,6 %	29,7 %	6,5	21,6 %	20,8 %
Малко	23 471	6,8 %	5,9 %	477 693	23,7 %	20,1 %	7,0	23,2 %	17,6 %
Средно	4 248	1,2 %	0,9 %	432 689	21,5 %	16,8 %	6,1	20,5 %	18,0 %
МСБ	343 129	99,8 %	99,8 %	1 526 394	75,7 %	66,6 %	19,6	65,3 %	56,4 %
Големи	623	0,2 %	0,2 %	489 587	24,3 %	33,4 %	10,4	34,7 %	43,6 %
Общо	343 752	100,0 %	100,0 %	2 015 981	100,0 %	100,0 %	30,0	100,0 %	100,0 %

Както се вижда от таблицата българските МСП създават 65% от добавената стойност и 75% от работните места в страната, което е с около 10 процентни пункта повече от средното за ЕС, от което следва изводът, че повишаването на конкурентоспособността на микро и малкия бизнес е ключова за икономическото развитие на община Венец и в новия планов период 2021-2027 следва да се набележат мерки за стимулиране на малкия и среден бизнес.

Графично броя и разпределението на предприятията от МСБ в България и ЕС е представено на фигура 1.2.2.

²⁰Министерство на икономиката, <https://www.mi.government.bg/bg/themes/aktualni-danni-za-msp-2103-285.html>

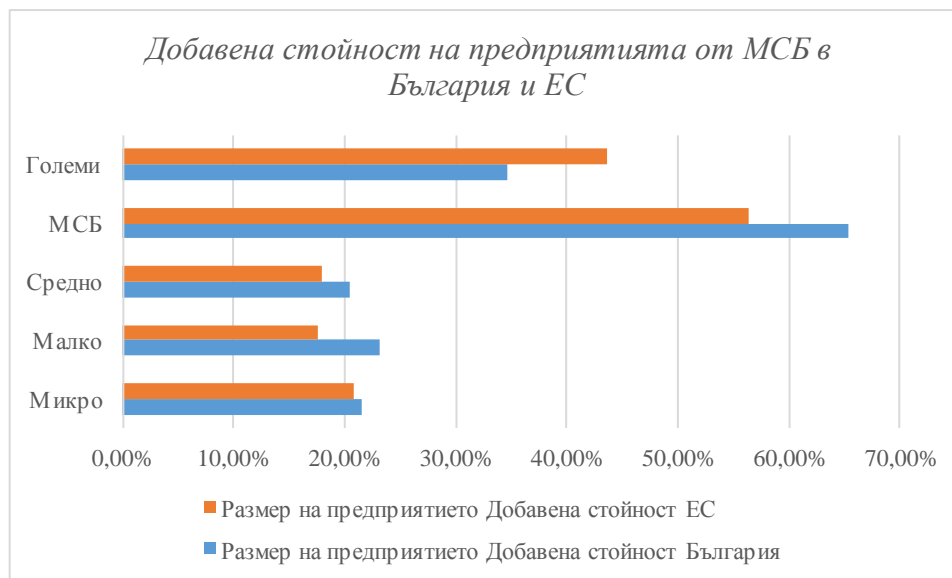
Фигура 1.2.2. Брой предприятия от МСБ в България и ЕС за 2018г.

През периода 2014-2020 г. българските МСП генерираха сериозен ръст на добавената стойност от 63.8%, със средно годишно нарастване от 10.4%. Темповете на растеж на МСП са по-високи от тези на големите предприятия, като основният принос за това е на микро предприятията, докато средните предприятия постигат най-ниски темпове на растеж (7.3%) сред всички категории предприятия.

Ето защо в ПИРО Венец в съответствие с Националната стратегия за малките и средни предприятия 2021-2027 ще се заложат мерки за симулиране развитието на малкия и среден бизнес като решаващ фактор за икономическо развитие в общината.

Графично на фигура 1.2.3. е представена добавената стойност, която предприятията от МСБ носят в България и в ЕС за 2018г.

Фигура 1.2.3. Добавена стойност на предприятията от МСБ в България и ЕС за 2018г.

За да бъде разработваният ПИРО Венец ефективен инструментариум за преодоляване на проблемите в социално-икономическото развитие на общината през изминалия период 2014-2020 г следва в ПИРО Венец 2021-2027 г ясно да се открие сравнителната база за общината, областта и страната по основните социално-икономически показатели за развитие, представени в Таблица 1.2.4.

Таблица 1.2.4: Характерни показатели за област Шумен и община Венец 2018

СИР /Област/ общини	Територия. кв.км	Населени места, в т.ч градове броя	Население	Гъстота на населението на кв.км	Население с висше образование, %	Коефициент безработица	Нетни приходи от продажба на жител 2017
България, 2018	111 001	5302	7 364 570	63,34	19,6	5.3	38 271
СИР, 2018	14645.5	719/30	929 035	63.5	26.9	7.4	28 676
Шумен	3389,7	151/8	172 355	53,3	14,5	15,74	8 829
Венец	209,911	13	7254	34,5	2.4 ¹	9.33	3444

Източник.НСИ. Заб. ¹ По данни от последното преброяване 2011 г.

Данните от таблицата за 2018 г. позволяват да се направят следните по-важни изводи :

1. Община Венец значително се отличава по гъстота на населението на кв.км за страната (63.34), североизточния регион (63.5) и област Шумен (53.3) със своите 34.5 човека на кв.км, което е предпоставка за развитие на селското стопанство;
2. По относителен дял на населението с висше образование община Венец със своите 2.4% от населението е значително по ниско за област Шумен (14.5) и североизточния район за развитие (26.9) и средно за страната (19.6);
3. Нетните приходи от продажба на един жител в община Венец на стойност 3444 лева е в пъти по ниска от средните за страната (11.11 пъти), североизточния регион за развитие (8.32 пъти) и област Шумен (2.56 пъти);

Всичко това дава основание да се направи обобщаващ извод, че община Венец е една от слабо развитите общини в страната и областта и може да се отнесе към общините за целенасочена подкрепа от страна на държавата и в ПИРО Венец следва да се набележат мерки в тази насока, особено и в съответствие с новия план за възстановяване и развитие след пандемията Ковид 19, който правителството изготвя съгласно европейският механизъм за възстановяване и устойчивост и което ще се отрази във стратегическата част на ПИРО 2021-2027г.

Механизмът за възстановяване и устойчивост на Европейският Съюз ще предостави на държавите членки безвъзмездни средства в размер на 312,5 млрд. евро (по цени от 2018 г.), от които 70% ще бъдат заделени през 2021г. и 2022г., а 30% до края на 2023г.

Затова следва да се изведат водещите и структуроопределящите сектори в общинската икономика през изминалия период 2014-2020г. в които сектори ще се набележат мерките за развитие на МСБ в тях и по този начин стимулиране на местната икономика на община Венец.

Данните за водещите и структуроопределящите отрасли на местната икономика са представени в Таблица 1.2.5.

Таблица 1.2.5. Структуроопределящи сектори в общинската икономика на община Венец²¹

Икономически дейности (A21)	Предприятия Бр.	Произведена продукция ¹	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Печалба	Загуба	Заети Лица ²	Наети Лица ²	Разходи за възнаграния	ДМА
2013											
Общо	110	12854	20205	17923	18487	1784	263	288	192	918	6828
A Селско, горско и рибно стопанство	24	6228	8323	6256	7181	1204	209	75	53	301	4800
C Преработваща промишленост	8	2152	2214	2155	1939	248	-	56	52	220	906
F Строителство	5	"	"	"	"	"	"	8	"	"	-
G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	48	1533	6637	6561	6416	212	"	102	58	259	883
H Транспорт, складиране и пощи	6	610	629	564	613	21	"	15	10	59	220
I Хотелиерство и ресторантьорство	11	45	116	101	107	12	"	17	7	27	"
2014											
Общо	118	10032	17493	15382	16297	1143	99	314	200	1000	7372
A Селско, горско и рибно стопанство	28	5769	7482	5516	6488	880	"	91	59	332	5067
C Преработваща промишленост	9	1939	1996	1948	1954	42	"	56	50	226	897
F Строителство	3	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
G Търговия; ремонт на	52	1442	7049	6980	6957	152	68	113	65	306	1163

²¹ ТСБ Шумен и собствени разчети

автомобили и мотоциклети												
H Транспорт, складиране и пощи	5	680	698	679	671	25	-	15	10	61	226	
I Хотелиерство и ресторантьорство	12	34	91	91	86	8	15	17	4	14	..	
2015												
Общо	116	10681	18811	15772	17208	1630	148	303	202	1156	8098	
A Селско, горско и рибно стопанство	28	4973	7742	4967	7178	617	116	73	48	355	5756	
C Преработваща промишленост	6	1533	1631	1585	1560	..	..	42	37	200	..	
F Строителство	5	53	84	49	55	..	-	9	..	..	..	
G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	57	2729	7893	7746	7397	474	11	142	90	473	1225	
H Транспорт, складиране и пощи	..	814	814	791	755	56	-	17	13	63	..	
I Хотелиерство и ресторантьорство	8	30	88	85	74	14	-	8	..	..	..	
2016												
Общо	123	16137	23615	17757	20575	2804	87	340	225	1620	12536	
A Селско, горско и рибно стопанство	31	9479	12353	6809	10344	1793	..	88	61	668	9845	
C Преработваща промишленост	6	..	..	..	664	..	39	28	22	116	..	
F Строителство	6	1997	2031	2023	1800	216	-	35	29	173	..	
G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	58	3029	7460	7246	6775	649	..	143	89	534	1390	
H Транспорт, складиране и пощи	4	763	785	736	737	46	-	18	14	76	..	
I Хотелиерство и ресторантьорство	8	39	94	88	84	11	..	10	..	..	..	
2017												
Общо	127	20475	29046	23202	24660	4164	234	398	283	2694	16328	
A Селско, горско и	29	11551	15251	9749	12335	2667	..	93	66	722	13369	

рибно стопанство												
С Преработваща промишленост	4	2135	2154	2056	2017	132	..	45	40	248	..	
F Строителство	7	2707	2741	2741	1858	797	-	45	40	..	30	
G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	61	2967	7649	7506	7278	455	119	164	108	654	1575	
H Транспорт, складиране и пощи	5	853	857	846	843	..	..	20	17	93	..	
I Хотелиерство и ресторантьорство	9	29	71	71	69	..	..	12	3	12	..	
2018												
Общо	118	22013	30702	24989	26944	3447	62	425	320	3315	19181	
A Селско, горско и рибно стопанство	32	11804	15080	10124	12495	2314	-	110	80	834	15083	
С Преработваща промишленост	4	2241	2423	2313	2293	..	..	43	..	..	..	
F Строителство	6	3164	3220	3088	2877	326	..	65	59	..	16	
G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	53	3112	8175	7921	7766	408	39	155	110	722	2148	
H Транспорт, складиране и пощи	5	1126	1126	1120	1045	74	-	25	22	124	..	
I Хотелиерство и ресторантьорство	5	62	85	85	75	..	-	6	..	..	..	

За да се определи мястото и ролята на отделните сектори за развитието и просперитета на местната икономика на община Венец следва да се задълбочи икономическия анализ по отделни водещи за местната икономика икономически показатели като брой на наетите лица през изминалия планов период, нетните приходи от отделните сектори, печалбата и инвестициите в ДМА като иновационен фактор.

На фигури 1.2.4., 1.2.5. и 1.2.6. графично е изобразено развитието по сектори за периода 2013-2018г. както следва:

- ✓ Фигура 1.2.4. в сектор Селско, горско и рибно стопанство;
- ✓ Фигура 1.2.5. в сектор Преработваща промишленост;
- ✓ Фигура 1.2.6. в сектор Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети.

Фигура 1.2.4. Икономически показатели в сектор Селско, горско и рибно стопанство за периода 2013-2018г. в община Венец

Фигура 1.2.5. Икономически показатели в сектор Преработваща промишленост за периода 2013-2018г. в община Венец

Фигура 1.2.6. Икономически показатели в сектор Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети за периода 2013-2018г. в община Венец

В Таблица 1.2.6. е представена динамиката на наетите лица през 2017 и 2018 г в отделните сектори на местната икономика.

Таблица 1.2.6. Средно списъчен брой трудови лица, наети по трудово правоотношение и по икономически дейности в община Венец²²

Код	Икономическа дейност	Брой трудови лица, наети по трудово правоотношение и по икономически дейности				
		2017		2018		Ръст %
		брой	%	брой	%	
	Общо	722	100	825	114.26	14.26
A	Селско, горско и рибно стопанство	158	100	172	108.86	8.86
C	Преработваща промишленост	40	100	39	97.5	- 2.50
F	Строителство	40	100	59	147.5	47.50
G	Търговия, ремонт на автомобили, мотоциклети	108	100	110	101.85	1.85
H	Транспорт, складиране и площи	23	100	29	126.08	26.08
I	Хотелиерство и ресторантьорство	3	100	-	-	-
M	Професионални дейности и научни изследвания	5	100	4	80	-20
N	Административни и спомагателни дейности	-	-	-	-	-
O	Държавно управление	-	-	-	-	-
P	Образование	127	100	128	100.78	0.78
Q	Хуманно здравеопазване и социална работа	47	100	66	137.50	37.50
S	Други дейности	14	100	15	107.14	7.14

²² РСБ Шумен и собствени разчети

Данните от таблицата позволяват да се направят следните по важни изводи;

- През 2018 г. наети по трудово правоотношение и по икономически дейности в община Венец бележат ръст от 14.26% спрямо 2017 г.
- Най голям през 2018 г е броят (172 от 825, представляващо 79.15%) на наетите лица в сектора на Селско, горско и рибно стопанство спрямо 2017 (722), което е ръст с 8.86%.
- На второ място по брой на наетите лица е секторът на Търговия, ремонт на автомобили, мотоциклети с 110 наети лица през 2018 г с ръст 1.85%.
- На трето място по брой на наетите лица през 2018 г е секторът на строителството с 59 наети спрямо 2017 е ръст от 47.50%.
- В преработвателната промишленост през 2018 г е налице един по малко нает спрямо 2017 г

В Таблица 1.2.7 са представени динамиката в измененията на нетните приходи от продажби в отделните структуроопределящи отрасли на местната икономика за 2017 и 2018 г.

Таблица 1.2.7. Структуроопределящи сектори на местната икономика в община Венец по нетни приходи за 2017 и 2018г.²³

Агрегирана номенклатура (A21)	2017		2018	
	Нетни приходи от продажба хил.лева	дял %	Нетни приходи от продажба хил.лева	дял %
Общо нетни приходи от продажба	23202	100	24989	100
A. Селско, горско и рибно стопанство	9749	42.01	10124	40.51
C. Преработваща промишленост	2056	8.86	2313	9.25
F. Строителство	2741	11.81	3088	12.36
G. Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	7506	32.35	7921	31.69
H. Транспорт, складиране и пощи	846	3.65	1120	4.48
M. Хотелиерство и ресторантьорство	71	0.30	85	0.34
L. Операции с недвижими имоти	..	..	46	0.18
S. Други дейности	17	0.07	..	..

Както се вижда от данните в таблицата и фигура 1.2.7. основни структуроопределящи сектори в местната икономика на община Венец са :

1. Селско, горско и рибно стопанство с дял 42.01 % за 2017 г и 40.51% за 2018 г.
2. Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети с дял 32.35% за 2017 г и 31.69% за 2018 г.
3. Строителство с дял 11.81% за 2017 г и 12.36% за 2018 г.
4. Преработвателна промишленост с дял 8.86 % за 2017 и 9.25% за 2018 г.

²³ РСБ Шумен и собствени разчети

Фигура 1.2.7. Нетни приходи в хил. Лв за периода 2017-2018г. по структуроопределящи отрасли на община Венец

В таблица 1.2.8 са представени данните за инвестициите в ДМА в отделните сектори на местната икономика, отразяващи иновационната политика на ръководителите на предприятията в тези сектори.

Таблица 1.2.8. Разходи за придобиване на ДМА по икономически дейности в община Венец за периода 2014-2018г.²⁴

Ко д	Агрегирана номенклатура (A21)	ДМА в хил.лева					Ръст 2018/2014
		2014	2015	2016	2017	2018	
	Общо ДМА	7272	8098	12536	16328	19181	263.76
A.	Селско, горско и рибно стопанство	5067	5756	9845	13369	15083	297.67
C.	Преработваща промишленост	897	-	-	-	..	
F.	Строителство	-	-	-	30	16	-53.33
G.	Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	1163	1225	1390	1575	2148	184.69
H.	Транспорт, складиране и пощи	226	-	..	..	..	-
I.	Хотелиерство и ресторантьорство	-	..	..	..	..	-
L.	Операции с недвижими имоти	-	-	-	..	..	-
M.	Професионални дейности и научни изследвания	-	..	..	..	..	-
P.	Образование	-	-	-	-	-	-
Q.	Хуманно здравеопазване и социална работа	..	-	-	..	..	-
R.	Култура, спорт и развлечения	..	-	-	-	..	-
S.	Други дейности	-	-	-	-	-	-

²⁴ РСБ Шумен и собствени изчисления

„ .. “ Конфиденциални данни, съгласно чл. 25 от Закона за статистиката

„ - “ Няма случай

Данните от таблицата позволяват да се направят следните по важни изводи:

- През 2018 г. е налице ръст на инвестициите в МДА за развитие на местната икономика с 263.76% спрямо 2014 г.
- Най-висок е относителният дял на ръста на инвестициите в ДМА в сектора на Селско, горско и рибно стопанство с 297.67% през 2018 спрямо 2014 г.
- И по всички икономически показатели секторът на Селско, горско и рибно стопанство е водещият структуроопределящ сектор в местната икономика на община Венец и затова анализът ще продължи със анализ на състоянието и перспективите за развитие на селското стопанство и неговите подсектори.

1.2.2. Състояние и потенциали за развитие на селското стопанство:

• Състояние и потенциали за развитие на земеделието

Селското стопанство е най-развито в Община Венец и заема най-голям дял от местната икономика. Земеделските земи са над 60 % от територията на Общината. Над 80% от земеделските земи се обработват. Поливните площи са незначителни по размер – 0,6% от цялата обработваема земя.

В Общината има 14 кооперации, както и по дребни земеделски стопанства. Отглеждат се основно зърнени (пшеница, ечемик) и технически (слънчоглед, тютюн, соя) култури. Слабо развито е зеленчукопроизводството и овощарството. Целите на Общината са насочени към стимулиране селскостопанските производители и обучението им в насока развитие на малкия и среден бизнес.

Земеделската техника, която се използва в селското стопанство, е стара и амортизирана, наследство от ликвидацията на бившите ТКЗС-та. В последните години се увеличават териториите на които се отглеждат дини и пъпеши, картофи.

В Таблица 1.2.9 са представени данните за регистрираните в община Венец земеделски производители.

Таблица 1.2.9. Регистрираните земеделски стопани²⁵

2017 г.	2018 г.	2019 г.
446	470	495

С най-висок относителен дял са зърнените култури – пшеница, ечемик, царевица, следвани от фуражните – предимно тревни фуражи и техническите – слънчоглед и тютюн. По-слабо развити са зеленчукопроизводството и овощарството.

В таблица 1.2.10 са представени данните за засетите площи 2017-2019 .

Таблица 1.2.10. Размер на засети земеделски площи²⁶

култури	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Есенници	56360	52050	53110
Пролетници	54500	58900	57760
Трайни насаждения	130	142	150

²⁵ Източник: Земеделска служба община Венец

²⁶ Източник: Земеделска служба община Венец

Обработваемата земеделска земя в община Венец е в размер на 111088 дка

- Тенденции за изменения в животновъдството

Развитието на животновъдството е приоритет за Общината. Осъществява се в дребни частни стопанства. Животновъдството е многоотраслово, но превес имат овцевъдството и отглеждането на птици. В Таблица 1.2.11 са регистрираните животновъдни ферми.

Таблица 1.2.11. Брой регистрирани животновъдни ферми²⁷

2017 г.	2018 г.	2019 г.
26	26	ОСЗ с. Венец не разполага с информация

В Таблица 1.2.12 са представени данните за регистрираните животни в община Венец за 2017-2018.

Таблица 1.2.12. Брой селскостопански животни по видове²⁸

Вид	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Говеда в т. ч. крави	2604 1724	2256 1804	ОСЗ с. Венец не разполага с информация
Биволи в т. ч. Биволици	2 2	1 1	
Овце в т. ч. Овце майки	6072 5772	5890 5300	
Кози в т. ч. Кози майки	720 694	650 585	
Свине	0	0	
Кокошки носачки	5680	5680	
Зайци	0	0	
Пчелни семейства	2849	3202	

Малкият брой отглеждани животни, съчетано в повечето случаи с ниска продуктивност, превръщат животновъдството по-скоро в начин за гарантиране на домашното препитание, отколкото в пазарен отрасъл. В малките ферми не се използват съвременни технически средства, с които да се гарантира качество и безвредност на продукцията - процесите са изцяло ръчни. Основен приоритет е модернизирването на животновъдния сектор, което ще доведе до благоприятно въздействие и опазване на околната среда и повишаване на жизнения стандарт.

Стратегическа цел на Общината е създаването на ефективен и конкурентоспособен аграрен сектор. Анализът на структурата на местната икономика показва, че най-добри перспективи има пред селското стопанство. Проблем в този подотрасъл си остава нерегистрираното земеделско производство от Общината, липсата на актуална информация, непознаването на европейските стандарти за различните селскостопански

²⁷ Източник: Земеделска служба община Венец

²⁸ Източник: Земеделска служба община Венец

производства, липсата на обединения на дребни и средни стопански производители, отглеждането на култури и животни на малки площи и лични стопанства.

Развитието на селското стопанство, трябва да се базира на принципите за устойчивото развитие и щадене на природата, развитие на селските райони и периферни територии на ЕС и осигуряване на алтернативна заетост и социално благополучие на населението.

Повишаването на ефективността на подотрасъла следва да се обвърже и с мерки, насочени към повишаване рентабилността и качеството на продукцията чрез прилагане на съвременни технологии и техника, развитие на консултантски услуги и въвеждане на широка система за одит за професионалните селски стопанства. Необходимо е да се въведат актуални професии и да се подготвят местни специалисти в селското стопанство, които да се реализират в Общината.

Важно изискване за постигането на тази стратегическа цел е чувствителното подобряване на качеството на предлаганите селскостопански продукти, което е ключова предпоставка за повишаване доходите на местните земеделски производители.

- **Състояние на горското стопанство в Община Венец**

Разпределение на териториите с предназначение „за нуждите на горското стопанство“, по справка от Общинска служба по земеделие с. Венец, е представено в Таблица 1.2.13.

Таблица 1.2.13.Разпределение на общата горска площ по земята в Община Венец

Землище	ДГТ	Частна собственост	Други	Общо
с. Борци	13 939	0	56	13 995
с. Боян	4 503	0	25	4 528
с. Буйновица	1 692	0	4	1 696
с. Венец	9 243	4	7	9 254
с. Габрица	2 824	0	3	2 827
с. Денница	361	0	0	361
с. Дренци	1 254	0	3	1 257
с. Изгрев	3 532	69	13	3 614
с. Капитан Петко	2 864	0	0	2 864
с. Осеновец	6 615	0	13	6 628
с. Страхилица	313	0	0	313
с. Черноглавци	7 263	622	75	7 960
с. Ясенково	11 763	0	20	11 783

Данните сочат за голям превес на тези територии в някои от населените места –с. Борци, с. Ясенково, с. Венец, с. Черноглавци, с. Осеновец.

В Общия устройствен план на Община Венец, на база данните от КВС на отделните землища и базата данни за преобладаващите функции на горския фонд от лесоустройствения слой в цифровите модели, горските територии са разпределени като стопански, защитни и специални гори, съгласно чл.5 от Закона за горите.

Така разпределените горски територии като площ са:

- Стопански гори – 1588.15 ха;
- Защитни гори – 4817.14 ха;

- Специални гори – 205.59 ха.

Към горските територии са причислени и площите с НТП „гори и храсти в земеделски земи“, чиято площ представлява 138.74 ха.

На територията на общината се намира Държавно ловно стопанство „Паламара“. Територията и е представена от 6708.8ха. От община Венец са предоставени данни за вида на горите в границата на станцията, както се вижда в Таблица 1.2.14.

Таблица 1.2.14. Разпределение на горската площ в ДЛС“Паламара“ по вид на горите²⁹

Вид на горите	%
Иглолистни	5.3
Широколистни високостъблени	30.9
За реконструкция	0.6
Издънкови за превръщане	54.8
Нискостъблени	8.4
Всичко:	100.0

Разпределението на общата площ на ДЛС “Паламара” по групи гори и функции (горски фонд, предоставен горски фонд, горски поляни и гори в селскостопанския фонд) е представено в таблица 1.2.15.

Таблица 1.2.15.Разпределение на горския фонд в ДЛС „Паламара“³⁰

Групи гори	Иглолистни		Широколистни		Всичко	
	обща площ	залесена	обща площ	залесена	обща площ	залесена
ДС функции	328.00	305.50	4849.30	4486.70	5177.30	4792.20
Защитни	21.20	20.70	108.90	106.40	130.10	127.10
Рекреационни	9.40	7.30	1392.00	1239.10	1401.40	1246.40
Защитени	-	-	-	-	-	-
Други	-	-	-	-	-	-
Общо ЗРЗТ	30.60	28.00	1500.90	1345.50	1531.50	1373.50
Общо ЗРЗТ+ДСФ	358.60	333.50	6350.20	5832.20	6708.80	6165.70
Горски пасбища	-	-	-	-	-	-
Общо	358.60	333.50	6350.20	5832.20	6708.80	6165.70

Държавно ловно стопанство „Паламара“ е разположено е в Североизточна България – Лудогорието и заема част от централните и североизточни части на Лудогорското плато.

ДЛС „Паламара“ е териториално поделение на Североизточно Държавно Предприятие към Министерство на земеделието и храните.Административно ТП ДЛС

²⁹ Източник : ОУП Венец

³⁰ Източник ОУП Венец

„Паламара“ е в област Шумен, Община Венец. Седалището е в Община Венец, на 20 км. от гр. Шумен.

Площта на горския фонд стопанисван и ползван от ТП ДЛС „Паламара“ възлиза на 35 409 ха на територията на Общините – Венец, Нови пазар, Венец, Каспичан и Никола Козлево.

Района на стопанството е обхванат от сравнително добре развита шосейна мрежа, която свързва всички населени места и гъсто развита пътна мрежа в горския фонд, като не съществуват недостъпни места за усвояване на лесосечния фонд, провеждане на ловните и залесителните мероприятия и охраната на горските територии.

Районът предлага отлични условия за развитие на ловното стопанство, съществува богатата и разнообразна естествена хранителна база. Разчленеността на горските масиви позволяват дивеча да се възползва от културите създадени в селскостопанския фонд и изградената фуражна база, равномерно разпръсната по цялата площ, състояща се от дивичови ниви, дивечови ливади, ловни просеки осигуряваща паша и добив на фуражи.

Наличието на подраст и подлес в насажденията и младите култури осигурява естествени укрития. Високият процент на склонове с южно изложение осигурява удобни места за зимуване на дивеча в местообитанията. За да се избегнат частично неблагоприятните за спокойствието на дивеча елементи, като човешката дейност в селското стопанство и горското стопанство са създадени заградени площи със стабилна ограда на площ 1227 ха за благороден елен, 178,3 ха за дива свиня и 201,8 ха за муфлон.

1.2.3. Състояние и потенциали за развитие на туризма

Въпреки потенциала на общината, транспортната достъпност и близостта до атрактивни обекти, състоянието на туристическата инфраструктура е незадоволително. Системата за визуална информация (указателни и информационни табели) е недоразвита и представена само на български език. Условията за посещение на туристи до повечето природни и културни обекти са с нисък стандарт.

На фона на благоприятните възможности да се практикуват различни видове туризъм на територията на общината, готовността за посрещане на туристи е твърде ограничена. В региона съществуват слаби познания за обслужване на туристите по линия на културно-историческия и селския туризъм. На територията на общината има само един обект за настаняване на туристи. Необходимо е частният сектор все повече да обръща внимание на увеличаване на инвестициите в туризма, като се изгражда леглова база и места за хранене от по-висока категория и с по-висок капацитет. На територията на общината не се усвояват средства, които се отпускат от европейските фондове, подпомагащи малкия и среден бизнес в областта на туризма.

Ниското образователно ниво на свободните човешки ресурси оказва възпиращо въздействие върху инициативата на населението за развиване на собствен бизнес. Липсата на специализирани знания, умения и квалификация е проблем, на който трябва да се обърне внимание и чрез програми за квалификация и преквалификация.

Необходимо е да се подобри информираността на населението относно възможностите за развитие на туризъм и стартиране на собствен бизнес в този недоразвит за общината отрасъл. В общината не се предлагат образователни програми или курсове за

насърчаване на предприемачеството и повишаване на квалификацията на кадрите в сферата на туризма. Препоръчително е да се използват активно възможностите на Оперативна програма "Човешки ресурси" и Оперативна програма "Административен капацитет" 2014-2020 за квалификация и преквалификация на човешкия фактор в областта на туризма.

Липсва разнообразяване на досега предлаганите туристически продукти с други елементи извън ловния туризъм, който предоставя ограничен капацитет за развитие. Необходимо е обогатяване и диференциране на туристическото предлагане и с нови форми на туризъм, на база на наличните ресурси и на база на богатите ресурси на околните общини, така че да се задоволяват нуждите на различни категории туристи. Друг проблем, който оказва негативно влияние върху развитието на туризма е недостатъчната реклама за наличното туристическо предлагане. Рекламата не успява да привее идентичността на района. Слабо е участието на заинтересованите страни: общински органи, неправителствени организации на туристически изложения и панаири за популяризиране на туристическия продукт на общината и региона.

Туристическият информационен център в общината тепърва ще развива своята дейност в това отношение.

За бъдещото развитие на туризма на региона е необходимо да се вземат предвид всички тези факти, които влияят негативно върху процеса на диференцирано туристическо предлагане и развитие и да се търсят възможности за отстраняването им.

□ *Природни ресурси*

На територията на община Венец се намира и Държавно ловно стопанство "Паламара" (ДЛС). Обособено е през 1932г. от цар Борис като "царско леговище". От самото си създаване се устройва като основна база за развъждане и разселване на благороден елен в цяла България. ДЛС "Паламара" се намира в централната част на Лудогорието. В ловно-стопанско отношение ДЛС "Паламара" стопанисва и ползва площ от 11 827,8 ха на териториите на общините Венец и Никола Козлево. Характерно за ДЛС "Паламара" са широколистните чисти и смесени гори, изпъстрени с множество дивечови ниви и обработваеми площи.

Богатата и разнообразна хранителна база, разчленеността и географския фонд, естествените укрития, подходящият климат и провежданите ловно-стопански мероприятия позволяват поддържането на значителен запас от едър дивеч: благороден елен - 756 броя, дива свиня - 296 броя, сърна - 192 броя. От дребния дивеч представители са заекът, фазанът, яребицата. От хищниците се срещат - чакал, дива котка, лисица и др.

Ежегодно в станцията се извършва: добив на 14 000 куб. м дървесина; бране на билки и горски плодове, залесяване на 177 дка млади гори. Известна е с едни от най-добрите трофеи в страната. Средното тегло на добивания трофей от благороден елен е 9 кг. Най-добрите трофеи достигат до 13 кг. Трофеите от глиган са от 14 см до 25 см. Трофеите от сръндак са от 250 грама до 450 грама. Организира се и лов на хищници като чакали и лисици. ДЛС Паламара разполага с два ловни дома. Ловен дом „Паламара“ е с 11 места, а ловен дом „Дъбрава“ е с по-ограничен капацитет - 4 места. На територията на стопанството се намира защитена местност „Чибуклията“, както и 18 вековни дървета.

В ДЛС "Паламара" успешно се провежда селекционен лов на благороден елен, гонка на дива свиня, лов на хищници.

Отстояването на ДЛС „Паламара“ от международните летища София е 430 км и Варна – 130км.

□ *Антропогенни ресурси*

Община Венец се намира в Област Шумен, с много добро транспортно местоположение и в непосредствена близост до значими обекти за ловен и културно-исторически туризъм. Област Шумен разполага с богат потенциал и недоусвоени ресурси за развитие на туризъм. Основна тежест имат антропогенните ресурси – изключително богати и с призната висока културно-историческа стойност. Множество експонируеми обекти на културно-историческото наследство в областта отдавна присъстват в туроператорски програми и индивидуални маршрути. Националният историко-археологически резерват (НИАР) “Мадара” и старите столици Плиска и Преслав са най-утвърдените обекти за културно исторически туризъм.

Регионът предлага благоприятни възможности за развитието и на селски туризъм. В туристическия пакет услуги могат да бъдат включени автентични селски къщи, запазили духа на традиционния български бит. В уютта на селската обстановка туристите могат да се радват на гостоприемството на стопаните, които предлагат местни ястия и напитки.

□ *Туристическа инфраструктура*

На фона на благоприятните възможности да се практикуват различни видове туризъм на територията на общината, готовността за посрещане на туристи е твърде ограничена.

Единствената база за настаняване в общината е в ДЛС Паламара. За осъществяване на организиран ловен туризъм станцията разполага с два ловни дома. Ловен дом “Паламара” – 11 места и ловен дом “Дъбрава” – 8 места. На разположение на туристите са моторни превозни средства с висока проходимост, фаятон, каруци, шейни.

Приходите от туризъм в общината са ограничени и свързани със заведенията за хранене.

В рамките на проект „Изграждане на Информационен център в с. Венец, община Венец“ е предвидено изграждане на информационен център и стартиране предоставянето на услуги в центъра. Информационният център стартира дейността си от март 2015г.

Необходимо е да се развият адекватни услуги за информация и популяризиране на района - създаване, развитие и поддържане на Интернет страница, разработване и разпространение на брошури и други информационни материали, установяване на контакти с туроператори и други заинтересовани страни-неправителствени организации и др. в условията на ограниченията, наложени от пандемията Коронавирус, както и да се използват всички национални и европейски мерки финансови ресурси да се преодолеят последствията от коронавируса върху туризма.

ТИЦ следва да предоставя информация за природни и културни забележителности, които биха могли да се посетят в района, информация за туристически обекти, контакти на туристически обекти, свободните места в средствата за настаняване, информация за културни събития и др.

Организацията отговаряща за развитието на туризма е Консултативен съвет по туризъм - съвещателен орган към кмета на Община Венец - включва в състава си равен брой представители на местната общинска администрация, от една страна, и, от друга страна, представители на туристически сдружения и други юридически лица с нестопанска цел, имащи отношение към развитието на туризма, сдружения на местния бизнес и на

потребителите. Създаден е с цел да осигури поддържане на база данни за туристическите обекти и услуги на територията на общината, включването им в национални и международни мрежи и каталози, подготовка и изработване на печатни и други рекламни материали за промоция на туристически продукти, участие в туристически борси.

1.2.4. Изводи за състоянието и потенциалите за развитие на местната икономика в община Венец

Основни проблеми пред развитието на икономиката на Община Венец:

- липса на действащи промишлени предприятия;
- загуба на традиционни пазари и свит вътрешен пазар;
- недостатъчно промоциране на възможностите за откриване, изграждане и развитие на бизнес дейности на територията на Общината;
- наличие на многобройни малки стопанства;
- липса на собствени инвестиционен капитал на малки и средни земеделски производители, което забавя адаптацията и прави труден прехода към европейските изисквания;
- липса на модерна техника и прилагане на съвременни агротехнически мероприятия в дребните стопанства;
- липса на активни сдружения на производители.

Основните насоки за развитие на местната икономика на община Венец в новия програмен период 2021-2027 са:

- запазване на традиционните производства за региона – зърнопроизводство и животновъдство. Прилагане на нови технологии и износ на произведената продукция;
- повишаване на броя на пазарно ориентирани земеделски стопанства, покрили фитосанитарните изисквания на ЕС;
- насърчаване на развитието на овцевъдството и отглеждането на птици, обвързване на производството и преработката на мляко в мандри производството на екологично чисти продукти за Европейските пазари;
- развитие на нов отласъл – ловен туризъм. Ловът е традиционно развит в района, но в момента няма стопанско значение. Развитието му ще доведе до формиране на нови приходи в Общината, откриване на нови работни места;
- възможност за развитие на нови икономически дейности, свързани с преработвателната промишленост за разкриване на нови работни места;
- внедряване на нови технологии за разширяване и развитие на местното производство;
- създаване на нови трайни насаждения с качествен посадъчен материал и конкурентоспособен видове и сортове състав;
- създаване на конкурентоспособни животновъдни ферми;
- изграждане на сдружения на производители и преработватели за по-силни пазарни позиции.

По отделни сектори на местната икономика изводите за състоянието и потенциала им за развитие можем да обобщим така:

1. Налице е устойчива тенденция за повишаване на икономическите показатели общо за трите икономически сектора (селско и горско стопанство; услуги), но с най-голям ръст за периода е земеделието и услугите);
2. Налице е значителен ръст на инвестициите за придобиване на ДМА (от Оперативните програми) в предприятията от общината. Най-показателен е бруто ръстът на инвестициите в аграрния сектор, като този резултат е вследствие от доброто усвояване на средствата от ПРСР през втория програмен период 2014 – 2018 год. Разходите са за базово оборудване на земеделска техника, без да се инвестира в инсталации за производство и преработка на плодове и животински продукти;
3. Услугите и индустриалният сектор в общината също бележат значителен относителен ръст на разходите за ДМА през изследвания период, но при малка база – по-малка от инвестициите за селското и горското стопанство. Вероятна причина за ръста на ДМА за индустриалните предприятия е необходимостта от увеличаване на иновационното ниво на производството и намаляване на разходите за труд. Това налага засилена подготовка и разработване на проекти за иновации и технологична модернизация на производството. При увеличаване на фондоемкостта на производство може да се очаква и значително увеличение на производителността на труда при запазване на броя заети в предприятията.
4. Поради продължаващите процеси на пазарно реструктуриране на общинската икономика е необходима подкрепа за развитието на сектора на МСП, стимулиране на местното предприемачество, укрепване на частния сектор с повишаване на информационната осигуреност, уменията и квалификацията на работещите в този сектор.
5. Перспективите за развитие на местната хранително-вкусова и преработваща промишленост са свързани с навлизане на нови инвестиции за технологично обновление и подобряване качеството на произвежданата продукция, професионален маркетинг, използване на борсите за регулиране на цените и качеството на изходните суровини.

Възможностите за стимулиране развитието на местната икономика в община Венец следва да се търсят в:

- (1) стимулиране развитието на малкия и среден бизнес и подготовка на млади предприемачи за иновации в земеделието и индустрията, и да се развият нови преработвателни МСП и услуги;
- (2) да се повиши капацитетът на общинска администрация - Венец и на местната общинска служба „Земеделие и гори“ за информационно обслужване на предприемачите и оказване на помощ за подготовката на бизнес проекти.
- (3) да се ускори подготовката на инвестиционен профил за предлаганите от Община Венец активи за подходящи инвестиции, включително и в публично-частни партньорства в областта на земеделието и свързаните с него производства на хранителната индустрия и да се рекламира в областта, страната и страни в и извън Европейския Съюз.

- **Изводи за състоянието и потенциалите за развитие на сектор „Земеделие и гори“ в община Венец**

От представените по-горе резултати за състоянието, тенденциите за развитие в периода 2014 – 2020 г. и потенциалите в сектор „Земеделие и горско стопанство“ на икономиката на Община Венец могат да се направят следните основни изводи:

1. Аграрното производство, поради **едностранчивата си производствена структура** с предимство на полски култури и по-специално на зърнени и технически култури, е механизирано и не създава работни места за жените и подрастващото поколение. На второ

място, тези култури, поне засега се използват ограничено за преработка с цел добавяне на стойност, с изключение на отглежданите количества слънчоглед и рапица, които се преработват в олио, биогорива и шротове за фураж в животновъдството.

2. **Развитието на аграрния сектор в Община Венец** следва да се фокусира към производства с висока степен на добавяне на стойност и влагане на местни материални и трудови ресурси, така че да се осигури производството на суровини да се обвърже с преработката им на място и разкриване на нови работни места. Към момента обаче все още няма МСП за преработване на плодове и друга сурова земеделска продукция.

3. За периода на изпълнението на ОПР 2014-2020 г. е налице **ръст на трайните насаждения**, благодарение на предприемачески инициативи в районите на Венец и др. Това предполага увеличаване на вероятността за създаване на малки предприятия за преработка на плодове в региона, а като следствие – увеличаване на добавената стойност в агросектора и създаването на нови работни места.

4. Поголовието от едър рогат добитък (крави) остава сравнително постоянно с **увеличение на средния брой животни в една ферма**, което се очаква да доведе до повишаване на конкурентоспособността им, включително чрез проекти по ПРСР и преминаване към биологични методи за производство;

5. **Устойчиво се развива пчеларството**, включително и чрез преминаване към биологичното производство, това дава предимства за участие в мярка 6.3 „Стартова подкрепа за малки стопанства“ на ПРСР и в инвестиционни проекти на групи на земеделски производители - пчелари.

6. Може да се предположи, че през новия програмен период 2021 – 2027 г., предприятията от преработващата индустрия в община Венец ще имат потребност за технологична модернизация по ОП „Иновации и конкурентоспособност“ и/или за развитие на човешките ресурси и подобряване на условията на труд чрез ОП „Развитие на човешките ресурси“. Естествено, в хода на планирането на тяхното развитие би трябвало да се имат предвид предизвикателствата от очакваното снижение на търсенето в резултат от пандемията от коронавирус на територията на страната, особено през първата 2021 година от този период до пълно ликвидиране на последиците от пандемията.

- **Изводи за състоянието и потенциалите за развитие на туристическата инфраструктура и туризма в община Венец**

Безспорни са добрите очаквания (шансове) за развитие на туристическата инфраструктура в община Венец в съответствие с националната стратегия за развитие на туризма в България чрез финансиране от ПРСР 2021-2027 г. и по-специално чрез мерки от типа на досегашната мярка 6.4 за инвестиционна подкрепа на неземеделски проекти, или нови мерки за публични проекти за малка туристическа инфраструктура. Те биха дали възможности за финансиране на маркетингови стратегии и фирмени сайтове, за допълнително оборудване на къщите за гости с кухни, перални и компютърна техника и др.

Специфична **добра възможност (шанс)** за финансиране развитието на туристическа инфраструктура в Община Венец е възраждането на идеите за публично-частно

партньорство (ПЧП). За реализирането на ПЧП за дейността по туризъм в Община Венец е необходимо преди всичко да се структурират двата основни приоритети:

Приоритет 1: създаване на рамката за реализиране на ПЧП (усъвършенстване на местната нормативна уредба; създаване на условия за управление и контрол на ПЧП; изисквания към качеството на сътрудничество в ПЧП);

Приоритет 2: формулиране и съгласуване на дейностите за ПЧП в туризма (анализ на потребностите на партньорите в ПЧП; изготвяне на програма за развитие на туризма; сътрудничество за развитие на местната туристическа инфраструктура, и др.).

- **Опасности от рецесия поради пандемията „КОРОНАВИРУС“**

Дори и при преминаване на вълната от заболявания през 2021г., последиците вероятно ще доведат до срив на организирани пътувания на местни и чуждестранните до новоизградените и модернизирани туристически обекти в община Венец. Негативно влияние ще имат и върху посещаемостта на базата за местен/екологичен и опознавателен туризъм. Това вероятно ще наложи да се направят **промени в туристическия продукт към обвързване на туристическите посещения за опознаване на природно-историческото наследство с местните културни събития и туристически атракции на община Венец.**

От направения задълбочен критичен анализ за тенденциите на развитие на туризма като специфичен и новоразвиващ се за Община Венец вид бизнес могат да се **обобщят следните изводи:**

1. Развитие на алтернативни форми на местен туризъм в Община Венец като селски, екологичен, рекреативен и друг туризъм е една реалистична възможност за увеличаване на принадлежната стойност от селското стопанство в общината чрез използване на т.нар. «непазарни» продукти на територията – природни и културно-исторически забележителности, етнографско наследство и др.;
2. За да се стимулират добри резултати за увеличаване на посещенията и приходите от туризъм в общината, поради възможната стагнация вследствие на пандемията „коронавирус“ е необходимо да се усъвършенства маркетинговата стратегия сред местните ползватели от региона, като се обвърже с местния календар за културните събития и празници на фолклора, местните занаяти, кухня и др.;
3. Необходимо е се планират реалистични общински мерки за повишаване нивото на местната туристическа инфраструктура чрез изграждане на екопътеки и заслони за туристи, на паркинги в районите за провеждане на фолклорни празници и др.
4. Като рационална мярка с хоризонтален характер, за повишаване заинтересоваността на местния бизнес от развитието на туризма в Община Венец, следва да се развият чрез подходящи подходи и специфични възможности за **публично-частно партньорство.**

1.3. Състояние, потребности и потенциали за развитие на социалния капитал в община Венец.

1.3.1. Характеристики на елементите на социалния капитал в община Венец

Като решаващ фактор на устойчивото възстановяване и развитие на община Венец в новия програмен период 2021-2027 социалният капитал е съвкупността от човешките ресурси и институциите, които ги обединяват, обслужват и представляват. Важни тук са

демографските характеристики на социалната сфера, които са резултат от въздействието на различни фактори и влияния, специфични за територията на община Венец и обусловени от нейното историко-културно, социално-икономическо и демографско развитие. Открояването на характеристиките на социалния капитал в община Венец ще има за цел да очертае сегашното демографско състояние на Общината и на тази основа - да се формулират тенденциите в развитието на населението и на трудовия ресурс в частност, които тенденции биха могли да се използват в периода на изпълнение на плана 2021 - 2027 г. чрез формулираната стратегическа рамка, мерки и проекти. За нуждите на Плана за интегрирано развитие на Община Венец 2021 - 2027 г. е събрана информация от Инфостат, ТСБ - Шумен, Агенция по заетостта - гр.Шумен, Бюро по труда Венец и други източници с характеристиките на социалния капитал като: структура на населението; движение на населението; образователна и здравна инфраструктура; социална инфраструктура и др.

• Структура на населението в общината

В Таблица 1.3.1 са представени данни за структурата на населението по съставните населени места на община Венец с броя на населението в тях, площта на землището и площта на населеното място.

Таблица 1.3.1. Съставни населени места на Община Венец³¹

№	Наименование на населеното място	Население към 31.12.2013г.	% от общото население в общината	Площ на землище /дка/	Площ на населеното място /дка/	% от общата площ на землището
Всичко община Венец		7 054	100 %	210 070.4	9 024.3	4.3%
1	с.Венец	697	9.88	24 229.2	1 253.0	0.6
2	с.Борци	567	8.00	26 455.2	804.1	0.4
3	с.Боян	409	5.80	12 943.2	491.3	0.2
4	с.Буйновица	233	3.30	7 950.5	416.5	0.2
5	с.Габрица	418	5.93	14 795.5	599.6	0.3
6	с.Дренци	277	3.93	6 240.8	393.8	0.2
7	с.Денница	117	1.66	4 686.5	219.5	0.1
8	с.Изгрев	873	12.38	18 773.7	1 343.3	0.6
9	с.Капитан Петко	481	6.82	16 200.2	780.3	0.4
10	с.Осеновец	392	5.56	15 373.3	723.1	0.3
11	с.Страхилица	83	1.18	5 498.0	174.0	0.1
12	с.Черноглавци	553	7.84	26 604.4	776.6	0.4
13	с.Ясенково	1954	27.70	30 319.4	1 049.4	0.50

Данните от таблицата позволяват да се направят следните по важни изводи:

- Община Венец е малка селска община с население 7054 жители съгласно ОУП за 2013 г., с обща площ на землището 210070.4 дка и площ на населеното място 9024.3 дка, представляващо 4.3% от общата площ на земището;
- С най голям брой жители 1954 е населеното място с.Ясенково, площ на землището 30 319.4 дка и площ на населеното място 1 049.4 дка, представляващо 0.50 % от общата площ на земището.

³¹ ОУП Венец

- Най-малкото по брой жители населено място в община Венец е с.Страхилица с 83 жители, с площ на землището 5 498.0 дка и площ на населеното място 174.0 дка, представляващо 0.1% от землището.
- На второ място по брой на жители е с.Изгрев с 873 жители, представляващо 12.38% от общия брой население на общината , с площ на землището 18773.7 дка и площ на населеното място 1 343.3 дка, представляващо 0.6 % от землището.
- Общинският център с. Венец е на трето място по брой на населението с 697 жители, представляващо 9.88% от цялото население на общината, с площ на землището 24 229.2 дка и площ на населеното място 1 253.0 дка, представляващо 0.6 % от землището. Структурата на населението по пол и възраст е показана в Таблица 1.3.2

Таблица 1.3.2.Динамика в измененията на населението на община Венец по пол и групи възрасти 2017-2019³²

Възраст (в навършени години)	2017		2018		2019	
	брой	%				
	Общо					
Общо	7163	100.00	7254	101.27	7248	101.18
0-9	636	100.00	641	100.78	597	93.86
10-19	666	100.00	665	99.84	660	99.09
20-29	864	100.00	819	94.79	761	88.07
30-39	903	100.00	909	100.66	846	93.68
40-49	1059	100.00	1049	99.05	1052	99.33
50-59	1028	100.00	1050	102.14	1103	107.29
60-69	1156	100.00	1200	103.80	1210	104.67
70-79	650	100.00	708	108.92	793	122.00
80-89	192	100.00	203	105.72	209	108.85
90-99	9	100.00	10	111.11	17	188.88
0-19	1302	100.00	1306	100.31	1257	96.54
20-69	5010	100.00	4208	83.99	4972	99.24
Над 69	851	100.00	921	108.22	1019	119.74
МЪЖЕ						
Общо	3577	100.00	3610	100.92	3621	101.87
0-9	315	100.00	326	103.49	323	101.23
10-19	360	100.00	346	96.11	355	98.61
20-29	441	100.00	420	95.24	384	87.71
30-39	466	100.00	472	101.29	444	95.28
40-49	586	100.00	566	96.59	563	96.07
50-59	540	100.00	542	100.37	581	107.59
60-69	537	100.00	562	104.66	548	102.05
70-79	255	100.00	291	114.12	344	134.90
80-89	74	100.00	81	109.46	74	100.00
90-99	3	100.00	4	133.33	5	166.67
0-19	675	100.00	672	99.55	678	100.44
20-65	2570	100.00	2562	99.69	2520	98.05
Над 65	332	100.00	376	113.25	423	127.41

³² РСБ Шумен и собствени разчети

жени						
Общо	3586	100.00	3644	101.61	3627	101.14
0-9	321	100.00	315	98.13	274	85.35
10-19	306	100.00	319	104.24	305	99.67
20-29	423	100.00	399	94.33	377	89.12
30-39	437	100.00	437	100.00	402	91.99
40-49	473	100.00	483	102.11	489	111.90
50-59	488	100.00	508	104.10	522	106.97
60-69	619	100.00	638	103.07	662	106.95
70-79	395	100.00	417	105.57	449	113.67
80-89	118	100.00	122	103.39	135	114.41
90-99	6	100.00	6	100.00	12	200.00
0-19	627	17.48	634	17.40	579	15.96
20-65	2440	68.04	2465	67.65	2452	67.61
Над 65	519	14.48	545	14.95	596	16.43

Данните от таблицата дават основание за следните по-важни изводи:

- Спрямо 2013 г, когато броят на населението в общината е 7054 през периода 2017-2019 се забелязва ръст на населението както следва :
  - 2017 г. спрямо 2013 г. ръстът е с 1.54%
  - 2018 г.спрямо 2013 г. ръстът е с 2.83 %
  - 2019 г.спрямо2013 г.ръстът е с 2.75 %, забелязва се лек спад с 0.08% спрямо 2018 г.

Възрастовата структура на населението е важен показател от гледна точка на това, че служи за определяне основните параметри на работната сила, потребностите от жилища, обслужващи обекти и т.н. Данните за възрастовата структура се характеризират със следните изводи:

- Наблюдава се спад на населението в работоспособна възраст 20-69 е както следва:
  - 2017 – 68.04 %   2018- 67.65%   2019- 67.61%
- И ръст на дела на населението след работоспособна възраст като израз на застаряване на населението, както следва
  - 2017 -14.48%   2018- 14.95%   2019- 16.43 %
- Тревожен е показателя за намаляване на относителния дял на населението на възраст 0-19 г като фактор за намаляване в следващите години на работоспособното население, както следва:
  - 2017-17.48%   2018- 17.40%   2019- 15.96%
- По полов признак динамиката в измененията на населението в общината за периода 2017-2019 се изразява в следното:
  - По голямата част от населението са жените съответно :
    - 50.01%   2017 г.
    - 50.23%   2018 г.
    - 50.04%   2019 г.

Факторите оказващи влияние върху половата структура на община Венец са смъртност, раждаемост, продължителност на живота и миграционна подвижност на населението,които ще се открият в анализа на движението на населението в общината за изминалия период 2017-2019 , както и в прогнозата за новия планов период 2021-2027.

• **Движение на населението**

Параметрите на възпроизводството на населението се определят от развитието на основните демографски процеси – *естествен прираст* (раждаемост и смъртност) и *механичен прираст* (изселени и заселени). Броят на населението като величина е резултат от неговия естествен и механичен прираст.

Естественият прираст показва разликата между живородените и умрелите за даден период от време. В случая разглежданият период е 2017-2019, а данните са отразени в Таблица 1.3.3.

Таблица 1.3.3. Механичен прираст в община Венец³³

	2017			2018			2019		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Заселени	283	102	181	273	105	168	279	112	167
Изселени	167	73	94	136	50	86	256	94	162
Механичен прираст	116	29	87	137	55	82	23	18	5

Данните от таблицата позволяват да се направят следните по важни изводи:

- През 2017 г и 2018 г се забелязва най-голям общ механичен прираст, съответно 116 и 127, докато през 2019 механичният прираст е само 23 души;
- По висок е дялът на преселилите се жени през 2017 и 2018 г, съответно 87 и 82 жени, докато през 2019 г механичният прираст на мъжете е по-висок 18 срещу 5.

Естественият прираст на населението на община Венец за периода 2017-2019 е отрицателен, като бележи обща тенденция на увеличаване за изследвания период, както се вижда от данните в Таблица 1.3.4.

Таблица 1.3.4. Естествен прираст на населението в община Венец³⁴

	2017			2018			2019		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Живородени	64	30	34	66	35	31	70	48	22
Умрели	101	49	52	112	57	55	99	55	44
Естествен прираст	-37	-19	-18	-46	-22	-24	-29	-7	-22

По важните изводи от данните в таблицата са :

- Най - голям отрицателен естествен прираст е регистриран към 2017г. (-37души), а най-малък, към 2019г. (-29 души);
- През 2017 г по висок е естественият прираст при мъжете (- 19 души), докато при жените са – 18;
- През 2018 г. по висок е естественият прираст при жените (– 24 души), а при мъжете е – 22 души.
- През 2019 г също така по висок е естественият прираст при жените (– 22 души), а при мъжете е – 7 души.
- Очевидно тук е нарушено възприетото мнение, че жените живеят повече от мъжете.

³³ РСБ Шумен, собствени разчети

³⁴ РСБ Шумен, собствени разчети

Аналогично на ситуацията в страната, възпроизводствените възможности на населението в общината се влошават от остаряването на населението и отрицателния естествен прираст, за което говорят и стойностите на демографските показатели. Една от възможностите за намаляване на отрицателните стойности на показателя естествен прираст е подобряването на средата и условията за живот, особено за жените.

В Таблица 1.3.5. е дадена прогнозата за измененията в броя на населението в общината в новия програмен период с открояване на незначителна неблагоприятната демографска тенденция.

Таблица 1.3.5. Прогноза за населението на община Венец в новия програмен период 2021-2027

Венец	Към 31.12.на съответната година, брой						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Общо	7119	7123	7131	7124	7118	7109	7104

РСБ Шумен

Както се вижда от данните в таблицата неблагоприятната тенденция за намаляване на населението на общината в новия програмен период 2021-2027 ще намалява с незначителен темп, като през 2027 г броят на населението ще бъде с 0.21% по малко спрямо началото на програмния период 2021 г.

Таблица 1.3.6. Население по етническа група и възраст към 01.02.2011 г в община Венец³⁵

Етническа група	Общо	Относителен дял %	Възраст							
			0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
Общо	7137		724	853	939	982	1050	959	936	694
В.т.ч.отговорили	6411	100%	580	746	817	890	959	877	885	657
Българска	122	1.90%	6	10	16	17	16	12	20	25
Турска	5707	89.02%	460	647	702	797	858	808	822	613
Ромска	506	7.89%	84	78	89	70	74	55	39	17
Друга	3	0.04%	-	-	-	-	..	..	-	..
Не се самоопределят	73	1.14%	30	11	10	6	..	..	4	..

Както се вижда от данните в таблицата по етнически групи и възраст населението на общината се характеризира с това, че преобладаващо е турското население – 89,02%, 1,90% са българите, 7,89% на сто ромска и 0,04% - други, и жителите, които не се самоопределят са 1,14%.

Основният проблем на ромското малцинство е ниската здравна и образователна култура. Поради факта, че по-голямата част от тях нямат постоянни източници на доходи, децата им не посещават училище и увеличават дела на неграмотните, напусналите или въобще не посещавали училища в Общината.

● Образователни и здравни услуги на населението

○ Образование

³⁵ Източник.РСБ Шумен с данни от последното преброяване на населението през 2011 г

Повишаването на качеството на образованието на територията на общината е задължително условие за подготовката на човешкия ресурс за работа и реализация в условията на европейския пазар на труда.

Детските градини са разположени в населените места със стабилен възрастов профил на населението. Те предоставят подкрепяща социална роля за осигуряване на възможност за реализация на наличния педагогически персонал и за работещите в общината.

Училищният фонд е добър, с ниво близко до средното за страната, чийто основни характеристики са наличие на техническо оборудване и компютри в училищата, обезпеченост с учители по всички предмети и езици, добро ниво на информационно осигуряване, което разчита на училищните библиотеки и разнообразни програми за извънкласни занимания на учениците.

В таблица 1.3.7 са представени данни за образователната структура на община Венец за изминалия планов период 2017-2019г.

Таблица 1.3.7. Образователна структура на община Венец 2017-2019, броя³⁶

Вид образователна институция/Педагогически персонал	2017	2018	2019
Детски градини	7	7	7
Деца в тях	171	152	138
в.т. част момичета	80	74	66
Педагогически персонал ²	23	22	22
в т. част детски учители	22	21	21
Общообразователни училища	3	3	3
Учащи ,общо ³	478	453	422
I-IV клас	180	181	185
V-VII клас	187	152	121
V-VIII клас	X	X	X
VIII-XII клас	111	120	116
IX-XIII клас	X	X	X
Учители ^{3,4}	54	55	57
I-IV клас	21	21	21
V-VII клас	24	23	27
V-VIII клас	X	X	X
VIII-XII клас	9	11	9
IX-XIII клас	X	X	X

Забележки

1. (X) Поради естеството на данните не може да има случай.

² Включително директори без групи, музикални ръководители, методисти и възпитатели.

³ Прекъсване на динамичния ред от 2017/2018 учебна година поради промени в националната образователна система (Закон за предучилищното и училищното

³⁶ РСБ Шумен, Община Венец

образование, обн. ДВ.брой 79 от 13 октомври 2015 (Данните не са съпоставими спрямо предходните години)

⁴ Без директори и Зам.директори с преподавателска дейност

По важните изводи от данните в таблицата са :

- През изминалия планов период 2017-2019 децата в детските години са намалявали както следва: през 2018 спрямо 2017 с 11.11% и през 2019 г. спрямо 2017г с 19.29 % като неблагоприятна демографска тенденция;
- През изминалия планов период 2017-2019 броят на учащите в образователните училища на общината също така подчертават неблагоприятната демографска тенденция както следва: през 2018г. спадът в броя на учащите спрямо 2017г. намалява с 5.23%, а през 2019г. спрямо 2017г. спадът е 11.72%;
- Тази негативна демографска тенденция на спад в броя на учащите се през анализирания период 2017 -2019 г. се запазва категорично при обучаващите се в V-VII клас както следва : през 2018 спрямо 2017г спадът на броя на учащите се е 18.72%, а в 2019 спрямо 2017 г спадът е 34.76%;
- Трябва да се отбележи също така, че спадът на броя на учащите се не е само заради демографския спад, но и заради нарастване на броя на преждевременно напуснали училището деца. Коствено за тази причина можем да се съди и от анализа на образователната структура на населението по данните в Таблица 1.3.8.

В Таблица 1.3.8. са представени данни за степента на завършено образователно ниво в община Венец.

Таблица 1.3.8. Структура на образователните нива в община Венец³⁷

Населени места	Общ о	Степен на завършено образование						
		Висше	Средно	Основно	Начално	Незавършено начално	Не посещава училище	Дете
Община Венец	6616	195	1359	3079	1253	549	167	14
Относителен дял, %	100	2.95	20.54	46.54	18.94	8.29	2.52	0.21

Данните в таблицата са от последното официално преброяване през 2011г, но следва да се отбележи, че тенденцията е запазена и в изминалия програмен период 2014-2020г.:

- Относителният дял на хората с висше образование е изключително нисък с 2.95 % спрямо 14.5% за област Шумен, 26.9% за североизточния регион за планиране с център Варна и 19.6 % за страната;
- Сравнително висок е дялът на населението със средно образователното ниво 20.54%;
- Определено високи са относителните дялове на населението с основно образование, 46.54 % и с начално образование 18.94%;
- Не посещаващите изобщо училище са 167 души, което е относително висок дял.

³⁷ РСБ Шумен по данни от последното преброяване 2011

В селата тенденцията се запазва както в общината, като най-много висшисти и тези с основно образование са в с.Ясенково (с висше- 74 души, с основно образование – 920 души.), както се вижда от данните в Таблица 1.3.9.

Таблица 1.3.9.Образователна структура в община Венец по населени места³⁸

Населени места	Общо	Степен на завършено образование						
		Висше	Средно	Основно	Начално	Незавършено начално	Не посещавали у-ще	Дете
Община Венец	6616	195	1359	3079	1253	549	167	14
с. Борци	544	18	141	276	73	29	7	0
с. Боян	402	7	36	238	91	24	6	0
с. Буйновица	221	4	49	104	44	11	9	0
с. Венец	671	44	210	285	89	31	..	..
с. Габрица	395	3	42	169	90	74	14	3
с. Денница	119	..	10	59	42	..	..	0
с. Дренци	282	7	93	114	38	22	8	0
с. Изгрев	733	..	110	261	241	92	17	..
с. Капитан Петко	464	11	107	258	50	11	27	0
с. Осеновец	375	..	93	158	73	20	19	..
с. Страхилица	81	..	12	28	26	..	8	0
с. Черноглавци	529	4	66	209	156	83	11	0
с. Ясенково	1800	74	390	920	240	139	30	7

Тези данни показват, че в новия програмен период 2021-2027 г. на този проблем с образователната структура на населението на общината следва да се обърне сериозно внимание и в ПИРО Венец да се набележат действени мерки за преодоляване на проблемите, както с сравнително ниското образователно ниво на населението, така и с напускащите училището деца и непосещаващите училища деца.

○ **Здравеопазване**

Здравната структура на общината е представена в Таблица 1.3.10

Таблица 1.3.10.Здравеопазване в община Венец³⁹

Показатели/Персонал	2017	2018	2019
Общо	15	8	5
Персонал на основен трудов договор в:			
Заведения за извънболнична помощ	11	4	2
- Лекарите с индивидуални и групови практики за първична медицинска помощ	3	3	2

³⁸ Източник: Териториално статистическо бюро-Шумен

³⁹ Източник: Общинска администрация

- Лекарите с индивидуални и групови практики за специализирана медицинска помощ	3	-	-
- Лекарите с практики за дентална помощ	5	1	-
Други здравни заведения			
Дейности към общините	4	4	3
- в.т.ч. медицински специалисти по здравни грижи	4	4	3
Друг персонал	-	-	-
Население на един лекар към 31.12.	1194	2418	3624
Население на един лекар по дентална медицина към 31.12	1433	7254	-

Данните за заболяемостта в Община Венец показват че броят на регистрираните заболявания и нови случаи намаляват в изминалия планов период. Но стартиралата през 2020 г пандемия „Ковид 19“ коренно промени нещата и през 2020 се забелязва рязък ръст на заболяемостта, придружена и с ръст на смъртни случаи от болестта.

В момента в общината функционират 3 практики на общо практикуващи лекари, 5 специализирани практики и 3 практики за дентална помощ. В общината няма болница, но функционира филиал на Център за спешна медицинска помощ, който обслужва населението, заедно с ЦСМП в болницата в областния център град Шумен.

Прогнозата за развитие на здравеопазването в общината е зависима от развитието на демографските тенденции, миграционните процеси в общината, възрастовата структура на населението, както и държавната политика в тази област. Основно усилията трябва да са насочени към осигуряване на достатъчно практики в до-болничната помощ, които да осигуряват нужното лечение на населението и поддържане на адекватни ресурси в близките ЦСМП и болнично заведение.

Анализът показва, че задоволеността на населението от нивото на здравеопазване в общината е доста ниска, няма координирани усилия за подобряване на материалната база, нивото и качеството на обслужване.

• Услуги по заетостта и социално подпомагане

○ Заетост

Основен фактор за развитието на една община е човешкият фактор. Той е свързващо звено за останалите фактори на производство и от него зависи тяхното пълноценно използване.

По данни от последното преброяване към 01.02.2011г. населението на 15-64 навършени години по икономическа активност и пол в Община Венец е представена в следващата таблица.

Таблица 1.3.11. Икономическа активност на население в община Венец по трудоспособна възраст и пол към 01.02.2011г.⁴⁰

⁴⁰ Източник: Териториално статистическо бюро-Шумен

Икономическа активност	Общо	Мъже	Жени
Общо	4911	2538	2373
Икономически активни лица	2072	1242	830
Икономически активни - заети	1425	861	564
Икономически активни - безработни	647	381	266
Икономически неактивни лица	2839	1296	1543

Както се вижда от данните, публикувани от преброяването на населението през 2011г. И отразени в таблицата икономически активното население на възраст между 15 – 64 г. в общината е 2 072 души (42 % от активното население). От тях 1 425 души са заетите и 647 души са безработни или заетите лица представляват 29 % от активно население на общината. Икономически неактивни са 2 839 души или общо активни и неактивни - 4911 души.

○ **безработица**

Икономическото развитие на общината е обвързано с основния за района отрасъл – земеделието и горското стопанство. Заетостта на работната сила в общината се влияе от сезона в тези отрасли. Традиционно това е летният сезон.

От своя страна, това води до създаване на големи групи от сезонно наети хора, които формират през зимния и пролетния сезон голяма група безработни. Тази група дори не отговаря на условието за необходима продължителност на трудова заетост, която позволява регистриране в Бюрото по труда. Така създамата се група зависи от социални помощи или от доходи от сивата икономика и изостря социалните проблеми в общината. Продължителният престой на трудовата борса също така демотивира безработните в процеса на търсенето и намирането на работа.

Друг негативен аспект е, че поради ниския икономически растеж, липсата на свежи инвестиции и технологично и продуктово обновление, безработните със специалност трудно се реализират и в повечето случаи се налага или да се занимават с дейности под тяхната квалификация или да имигрират.

Още един фактор, влияещ върху заетостта на община Венец е липсата на достатъчно предприятия, които да ангажират по-голям брой заети лица. Негативните тенденции в национален и регионален мащаб водят и до трайни негативни промени в местната икономика и закриване или реструктуриране на предприятията в общината.

По данни на Дирекция „Бюро по труда“ –Шумен в Таблица 1.3.12 са представени данни за безработните лица в Община Венец за периода 2017г.-2019г.

В Таблица 1.3.12 са представени данните за нивата на безработицата и тяхната динамика през изминалия период 2017-2019г.

Таблица 1.3.12 Динамика в дела на безработните в община Венец в периода 2017-2019⁴¹

Регистрирани безработни	2017	2018	2019
Общо	934	677	685
В т.ч мъже	529	373	397
жени	405	304	288

⁴¹ Източник :Дирекция „Бюро по труда” гр. Шумен

Възрастова структура			
до 19 години	25	16	17
от 20 до 24 години	42	26	25
от 25 до 29 години	71	49	50
от 30 до 34 години	64	55	47
от 35 до 39 години	77	60	62
от 40 до 44 години	93	61	69
от 45 до 49 години	116	69	69
от 50 до 54 години	164	117	105
над 55 години	282	229	241
Професионална структура			
с работническа професия	136	89	125
специалисти, в т.ч.:	32	18	25
образование	3	1	2
хуманитарни и изкуства	1	1	3
общество, икономика, право	2	3	6
математика и обществознание	2	0	0
техника и технологии	5	3	2
селско стопанство	7	4	4
здравеопазване	1	2	1
услуги, транспорт, охрана и др.	11	4	7
без специалност и професия	766	570	535
Образователна структура			
С висше образование	15	10	13
Със средно образование	203	123	179
в т.ч със средно професионално образование	137	84	127
С основно образование	225	162	146
С начално и по-ниско образование	491	382	347
По рискови групи			
С намалена работоспособност	48	51	28
Самотни родители	0	0	0
Майки с деца до 3 г.	12	7	17
От социални заведени	0	0	0
Освободени от МЛС	0	0	0
Продължително безработни (над 1 година)	618	394	330
** в т.ч. - с работническа професия	80	46	36
- специалисти	13	5	2
- без спец. и професия	525	343	292
** в т.ч. - с висше образование	4	2	0

- със средно образование	107	51	43
*средно проф. образование	76	39	32
- с основно образование	141	91	73
- с начално и по-ниско образование	366	250	214

Данните от таблицата дават основание за следните по важни изводи:

- Нивото на регистрираната безработица е една от най-високите в страната, към 2017г. е 48.40% при 934 безработни;
- В резултат на взетите мерки през 2018 г се забелязва спад на безработните на 67 човека, което е спад с 27.52%;
- През 2019 г се забелязва отново ръст на безработицата спрямо 2017 с 1.18 % , но далеч от пика през 2017г.;
- С най -високо относително тегло на безработните са лицата на възраст над 55 г. като през 2017 те са 282 и с незначително намаление през 2018 (229) и ръст през 2019 на 241 човека;
- По половата структура по висок е дялът на безработните мъже както следва:
  - През 2017- те са 529 спрямо 405 на жените
  - През 2018 – те са 373 спрямо 304 на жените
  - През 2019 – те са 397 спрямо 288 на жените;
- С най висок дял безработни са лицата без образование и професия, както следва:през 2017 те са 766 лица; През 2018 те са 570 и 535 през 2019 г.;
- При сравнително ниският дял на населението от 2.9% с висше образование се забелязва,че известна част от лицата с висше образование също така са безработни: 15; 10 и 13 за съответните години 2017-2019 г.;
- Висок е дялът на продължително безработните (над 1 година):618; 394 и 330 за съответните години.

При това високо ниво на безработицата социалната дейност в общината е насочена основно към реализиране на мерки за намаляване на безработицата и в подпомагане на социално слабите.

В Таблица 1.3.13. са представени социалните мерки за намаляване на новото на безработицата и нарастване на заетостта.

Таблица 1.3.13.Осъществени мерки за намаляване на безработицата 2017-2019⁴²

Регистрирани безработни	2017	2018	2019
Общо	934	677	685
В т.ч мъже	529	373	397
жени	405	304	288
Брой обявени работни места на ППТ			
- новоразкрити	1	4	0
- за почасова работа	0	0	0
- за надомна работа	0	0	0
Брой обучителни курсове и брой обучени лица по компютърна грамотност и ИКТ			
- брой обучение	0	1	3
- брой лица	0	12	52

⁴² Източник :Дирекция „Бюро по труда” гр. Шумен

Брой на лицата, преминали през обучение за предприемачество и/или повишаване/усъвършенстване на квалификацията			
- бр. курсове	0	4	2
- бр. лица	0	48	20
Брой програми за насърчаване на заетостта, вкл. за младежи до 29 години			
- бр. програми и проекти	8	10	10
- бр. вкл. лица	107	200	136
Брой открити нови работни места чрез наемане на безработни за придобиване на квалификация, чрез стажуване и чиракуване	9	1	14
Брой регионални програми за заетост и % на участие на участниците спрямо общия брой безработни(средно мес. брой безработни)			
- брой регионални програми	1	1	1
- Брой включени лица	10	11	23
- % на участие спрямо общия брой безработни(средно мес. брой безработни)	1%	1,5%	3,4%

На територията на община Венец няма специализирани институции, които да предоставят социални услуги. Услугите, които се предоставят, са услуги в общността, предоставяни по национални и оперативни програми.

Най-всеобхватна е услугата "Личен асистент", предоставяна по НП "АХУ" и ОП "Развитие на човешките ресурси". Обхванатите лица са 62 души, от които 3 деца. Услугата се предоставя във всички населени места на общината според потребностите на лицата. През предходни години са предоставяни и услугите, "Домашен помощник" и "Домашен социален патронаж". Друга предоставяна социална услуга е "приемната грижа". Утвърдени са 3 приемни семейства, в които са настанени три деца.

Социални дейности в община Венец са намерили израз в разработването и реализирането на проекти със социална насоченост:

1. "ПАТРОНАЖНА ГРИЖА ЗА ВЪЗРАСТНИ ХОРА И ЛИЦА С УВРЕЖДЕНИЯ - КОМПОНЕНТ 3";
2. Договор № BG05M9OP001-2.040-0048-C01 - Проект "Предоставяне на патронажна грижа на територията на Община Каспичан и Община Венец";
3. Договор №BG06RDNP001-7.001-0097-C01 от 16.05.2019 г. - Проект: „Реконструкция и рехабилитация на улици в населени места на Община Венец“;
4. Договор №BG06RDNP001-7.007-0040-C01 от 16.05.2019 г. - Проект: „Изграждане на спортна площадка в с. Боян, Община Венец“;
5. Проект №27/07/2/0/00551 „Повишаване качеството на живот и създаването на оптимална жизнена среда, чрез реконструкция на водопроводна мрежа в населени места на територията, на община Венец“ по подмярка 7.2 от ПРСР 2014-2020;
6. Стартира проект „European Children, 21st Century Learners“, „Европейските деца, ученици от XXI век“ в Целодневна детска градина „Радост“ с. Ясенково;

7. Заповед по проект "Шанс за по-добри основни услуги за населението и икономиката на община Венец чрез рехабилитация на общинска пътна инфраструктура" – договор №27/321/00005;

8. Проект "Рехабилитация на общински път SHU1021 и SHU1158 – община Венец" – договор №27/321/00041 по Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г.;

9. Проект "Целево подпомагане с топъл обяд в Община Венец" по Целева програма "Топъл обяд у дома в условията на извънредна ситуация – 2020г."

- **Култура и спорт**

- културни дейности и инфраструктура на културата

В община Венец има девет читалища, разпределени по населени места както следва: „Изгрев— с. Венец; „Георги Сава Раковски— с. Ясенково; „РазвитиеI с. Боян; „Пробуда— с. Изгрев; „Просвета— с. Габрица; „Съзнание— с. Черноглавци; „Васил Левски— с. Борци; „Възпитание— с. Капитан Петко и „Светлина 2007— с. Осеновец.

Сградния фонд е в добро състояние. Всяка година се правят частични ремонти и поддръжка на сградния фонд.

Библиотеки

Функционират библиотеки в с. Венец, с. Ясенково, с. Борци, с. Боян, с. Изгрев, с. Осеновец, с. Габрица, с. Капитан Петко и с. Черноглавци, които имат недостатъчен и остарял библиотечен фонд.

В осем от населените места има спортни сгради и терени общинска собственост.

- с. Венец – спортна зала в сградата на Младежки дом, ЗП - 237 кв.м.
- с. Осеновец – стадион с футболно игрище, площ – 11 900 кв.м .
- с.Боян - стадион с футболно игрище, площ – 21 280 кв.м .
- с.Ясенково - стадион с футболно игрище, площ – 9 512 кв.м.
- с. Капитан Петко - стадион с футболно игрище, площ – 16 800 кв.
- с. Борци - стадион с футболно игрище, площ – 11 648 кв.м.
- с. Деница - стадион с футболно игрище, площ – 12 220 кв.м.
- с. Габрица - стадион с футболно игрище, площ – 12 240 кв.м.

1.3.2. Изводи за състоянието и потенциалите за развитие на социалния капитал в община Венец

1. Може да се обобщи, че човешкият капитал в общината забавя своето развитие, причина за което е ограниченото финансиране и характеристиките на населението, което по принцип има сравнително ограничени образователни възможности. Продължава да е валидна неблагоприятната демографска картина за Община Венец. Намалението на населението от една страна се дължи на трудовата миграция към страни от ЕС и/или областния град, а от друга е пряко следствие на възрастовата структура на населението и социално-икономическите условия в общината.

2. Налице е тенденция за намаляване на учениците, което води до задълбочаващ се недостиг на кадри за производството и сектора на услугите и до бъдещи затруднения по организацията на учебния процес и заетостта на учителите в общината. С оглед на поэтапното преодоляване на тези негативи е необходимо да бъдат предприети мерки за професионално ориентиране на учениците, съобразено с тенденциите за развитие на бизнеса, със спецификата на района и възможностите за предприемачество.

3. Продължава да е валидна констатацията за недостатъчно образователни и квалификационни мерки за осигуряване на заетост на безработните. Висок е делът на безработните без необходимата квалификация. Води се активна общинска политика преди всичко за осигуряване на субсидирана заетост, докато диалогът с работодатели от местната икономика е сравнително ограничен. Въпреки предприетите мерки, има резерви за повишаване на образователно-квалификационната подготовка на заетите в общинската икономика.

Необходимо е да се повиши ефективността на диалога с Дирекция „Бюро по труда“ – Шумен за осведомяване на безработните за целевите програми за създаване на работни места. Към края на периода 2014 – 2018 г. такива програми са:

„Старт на кариерата“ – Компонент 1 за младежи до 29 г., без трудов стаж по специалността, които са завършили висше образование и са регистрирани в дирекция „Бюро по труда“. Периодът на субсидиране е до 12 месеца годишно.

„Асистенти на хора с увреждания“ – за три основни дейности по програмата, „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Помощник възпитател“. Периодът на субсидиране е до 12 месеца на пълно или непълно работно време. Право на участие имат работодатели от общините в страната след писмена заявка.

„Нова възможност за заетост“ – за лица освободени от предприятия в резултат от икономическата криза и преструктуриране на производството.

„Заетост и обучение на хора с трайни увреждания“ – във всички общини;

„От социални помощи към осигуряване на заетост“ – за безработни лица, обект на месечно социално подпомагане. Право на участие имат кандидат-работодатели от всички общини в страната.

„Активирание на неактивни лица“ – за неактивни лица, включително обезкуражени лица и младежи до 29 г., които не работят, не учат и не са регистрирани в дирекция „Бюро по труда“.

4. Все още е слаба активността на НПО и бизнеса като основен фактор за местното развитие и за усвояване на средствата от европейските фондове. Необходимо е детайлно проучване и оценка на възможните източници на сравнителни предимства на общината, оценка на очакванията и потребностите на местната общност, което ще улесни подготовка на бъдещо предложение за разработване на Стратегия за водено от местните общности развитие (СВОМР) и Местно икономическо развитие (МИР).

5. Необходимо е да продължи работата за повишаване на капацитета на административния персонал за подготовка на проекти за развитие, на маркетингови инструменти като инвестиционен (бизнес) профил на територията, проекти за валоризация на природните и исторически забележителности и др. Като допълнителна възможност за финансиране на този процес са подходящи ПРСР, ОП „Добро управление“ и програмата за възстановяване и развитие след пандемията Ковид 19 в Европейския съюз и страната.

1.4. Състояние, потребности и потенциали за развитие на инфраструктурата в община Венец

1.4.1. Характеристики на инфраструктурата и опазването на околната среда

- пътна мрежа, автобуси и железопътен транспорт

Комуникационно – транспортната инфраструктура се проектира съобразно структурата на урбанизираните територии, прилежащите територии и извънселищните транспортни системи.

○ Железопътна мрежа

През територията на Община Венец преминава ЖП линия №9 Русе разпределителна –Каспичан, която съгласно Наредбата за категоризация на железопътните линии в Република България, включени в железопътната инфраструктура е I категория.

Железопътната линия в междугарието Висока поляна-Хитрино преминава границата на Община Венец в участъка от км. 99+391 до км.102+129 (дължина 2,738 км). Жп линията в участъка е единична и електрифицирана. Техническото състояние на железопътните съоръжения и релсо-траверсовата скара е добро и гарантира заложените в графика за движение на влаковете скорости.

Габаритът на натоварването е съгласно инструкцията за натоварване и превозване на негабаритни и тежки товари е “GB”.

Натоварването на железопътната мрежа към 24.01.2015г. е:

- международни бързи влакове – 4бр./денонощие през месеците юни, юли, август и септември;
- пътнически влакове – 8 бр. / денонощие;
- товарни влакове – 10 бр./ денонощие
- международни директни товарни влакове – 5 бр/денонощие

○ Републиканска пътна инфраструктура

Транспортната инфраструктура на община Венец носи типичните белези на селските райони и общини. Разположена е на територията, която се пресича от пътя Шумен – Силистра. Общата дължина на пътната мрежа в общината е 91,24 км, от които 19,46 км. са от първи клас и 14,6 км от трети клас. Общинските пътища са с дължина 57,18 км.

Според Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022г, един от пътищата с най-голямо значение за интегрирането на Североизточен район, част от който е община Венец, в националната и европейската пътна мрежа, е път I-7 (Силистра –Шумен – Ямбол – Елхово). В НСРР 2012-2022 той е предвиден за изграждане като автомагистрала или скоростен път.

Общата дължина на пътищата в общината е само 0.25% от националната пътна мрежа, която е 37 295,7 км.

По данни от Агенция „Пътна инфраструктура“, Областно пътно управление Шумен, държавната пътна мрежа на територията на община Венец е представена от:

Таблица 1.4.1. Републиканска пътна мрежа на територията на Община Венец⁴³

№	Наименование на пътя	от км.	до км.	Дължина [км.]	Дължина [км.] с настилка	Дължина [км.] без настилка

⁴³ Източник: Областно пътно управление-Шумен, ОУП Шумен

Първи клас						
I-7	"Граница Румъния - о.п.Силистра-о.п.Дулово-о.п.Шумен-о.п. Велики Преслав-Върбица-Бероново-Мараша-о.п.Ямбол-о.п.Елхово-Гранигово-Мелница-Лесово-граница Турция"	73+540	93+000	19.46	19.46	
					Общо	19.46 км
Трети клас						
III-7002	"(о.п.Дулово- о.п.Шумен) Венец-Борци - Ясенково - Голяма вода - Хърсово -Голям извор - (Ясеновец-Лудогорци)"	0+000	10+600	10.60	10.60	
III-7005	"(ол.Дулово-о.п.Шумен) Изгрев - Тъкач -Венец - Тодор кономово"	0+000	4+000	4.00	4.00	
					Общо	14.60 км

По данни на Областно пътно управление - Шумен състоянието на републиканската пътна инфраструктура е в добро физическо състояние.

В землището на община Венец няма пътища от II-ри клас. Държавната пътна мрежа е представена от пътища първи и трети клас. На територията на Община Венец има преброителен пункт /Д/ №442 на път I-7 „Силистра-Шумен-Ямбол“ /пътен кантон с.Венец.

□ Общинска пътна инфраструктура

Географско положение на община Венец (общинският център с. Венец е на приблизително 30 км от областния център гр. Шумен и на 88 км от третия по големина град в България - Варна) предполага обстойно разглеждане на потенциала за развитие на транспортно - комуникационната инфраструктура, предвид голямото и значение за икономическия прогрес и териториалното устройство на общината. Най - голям е делът на общинските пътища IV-ти клас.

Таблица 1.4.2. Общинска пътна мрежа на територията на Община Венец

№	Наименование на пътя	от км.	до км.	Дължина [км.]	Дължина [км.] с настилка	Дължина [км.] без настилка
Общински пътища						
20033	/ - Шумен/ - Самуил - Кривица -Боян - Деница - /Хитрино - Ясенково/	18+900	24+600	5.70	2.30	3.40
23412	Духовец - Климент - Наум - Изгрев	7+800	9+570	1.77	1.77	
23402	/Исперих - Подайва/Лъвино - Кара Михал - Голяма вода - Ясенково - Борци - Венец - Черноглавци - Сини вир - Лятно/Венец -	26+830	39+100	12.27	12.27	

	Долина/					
23404	/Ясенково - Венец/ Борци - Паламара	0+000	3+550	3.55	3.55	

Таблица 1.4.2. Общинска пътна мрежа на територията на Община Венец- продължение⁴⁴

№	Наименование на пътя	от км.	до км.	Дължина [км.]	Дължина [км.] с настилка	Дължина [км.] без настилка
Общински пътища						
70014	/Дулово - Шумен/Изгрев - Буйновица /Осеновец - Пчелина/	0+000	3+200	3.20	3.2	
70016	/Дулово - Шумен/Осеновец - Буйновица -Пчелина - Здравец /Подайва - Владимировци/	0+000	4+800	4.80	4.80	
70018	/Дулово - Шумен/ - Капитан Петко	0+000	4+920	4.92	4.92	
70019	/Дулово - Шумен / - Дренци	0+000	1+300	1.30	1.3	
70021	/Дулово - Шумен/ Близнаци - Габрица - Черноглавци /Венец - Сини вир/	6+500	14+620	8.12	8.12	
70022	/Дулово - Шумен/ - Страхилица	0+000	0+800	0.80	0.8	
70024	/Дулово - Шумен/ - Хитрино - Деница - Капитан Петко - Ясенково	8+200	22+350	14.15	14.15	
Общо				60.58	57.18	3.40

През 2012 и 2018 г. чрез рехабилитация на част от общинската пътна мрежа савъзстановени и подобрени транспортно - експлоатационните качества и носимоспособността на настилката, с оглед осигуряване условията за безопасност на движението и добро отводняване на пътищата.

Освен на пътната мрежа, в община Венец се обръща специално внимание на благоустрояването на уличните мрежи в населените места, където над 50% от настилката е черен път.

Към настоящия момент са реконструирани 26 км. IV клас пътища общинска собственост през 2012 г., също така е подобрено и състоянието на главните улици в почти всички населени места на общината. По данни от Общинска служба по земеделие с. Венец, териториите в землището на общината за пътна инфраструктура са разпределени както следва от Таблица 1.4.3.

Таблица 1.4.3. Територии с предназначение за пътна инфраструктура по населени места⁴⁵

Населено	Път I	Път	Път	Местен	Ведомствен	Др. пътна	Др. ЖП	Съор.
----------	-------	-----	-----	--------	------------	-----------	--------	-------

⁴⁴ Източник: Общинска администрация-Венец, ОУП Шумен

⁴⁵ Източник: Общинска администрация-Венец, ОУП Шумен

място	клас [дка]	III клас [дка]	IV клас [дка]	път [дка]	път [дка]	територия [дка]	територия [дка]	поддържане [дка]
с. Борци		45.35	43.52	1.65				
с. Боян			25.50	1.09			26.85	
с. Буйновица			56.39					
с. Венец	108.70	14.83	41.14	6.26				5.07
с. Габрица			46.70					
с. Денница			18.04					
с. Дренци	24.82		5.78		2.65	1.39		
с. Изгрев	55.45	33.94	34.61					
с. Капитан Петко			56.36	3.63	4.30			
с. Осеновец	78.85		18.01		2.69			
с. Страхилица	18.09		7.46	0.52				
с. Черноглавци			73.66	2.38				
с. Ясенково		36.73	28.00			1.58		
Община Венец	285.91	130.85	455.18	15.52	9.64	2.97	26.85	5.07

Състояние на уличната мрежа в Община Венец

Пътната настилка по уличната мрежа в населените места е в лошо състояние. Наблюдават се деформации на пътната настилка, наличие на дупки, затлачване от наноси, довеждащо до промяна на габарита на активните ленти за движение. Повечето улици никога не са били асфалтирани.

Поради естеството на разрушенията /предимно повърхностни/ не се налагат локални ремонти на конструкцията на пътното тяло. Налага предварително подравняване на съществуващите трошенокаменни настилки за постигане на равна основа за полагане на асфалтобетон.

Следва да се предвидят:

- Подравняване и уплътняване на съществуващата пътна настилка в компрометираните участъци;
- Полагане на изравнителни пластове;
- Уплътняване и полагане на плътен асфалтобетон.

По данни на Община Венец, 60% от уличната мрежа е с трошенокаменна настилка. Изградените тротоари в населените места е около 20-30 %, като състоянието им е добро.

Изградените спирки за обществен транспорт са общо 20 бр. автоспирки за всички населени места, които се намират в задоволително състояние.

Обществен транспорт

Транспортното обслужване на региони и селищата се извършва по следните направления:

а) междуобщински автобусни линии:

- с.Ясенково – с.Венец – гр.Шумен – 6 курса на ден в двете посоки
- гр.Шумен- с.Габрица - с.Черноглавци – община Венец - 2 курса на ден в двете посоки

б) междуобщински преминаващи автобусни линии:

- гр.Венец – с.Венец – 5 курса на ден

в) междуобластни преминаващи автобусни линии:

□ гр.Силистра – гр.Дулово – с.Венец – гр.Шумен – по 4 курса на ден в двете посоки.

• **Водоснабдяване**

Водопроводната мрежа в община Венец започва да се изгражда след 1927г. Водопроводите са в експлоатационна възраст между 40 и 84 г. Общата дължина на довеждащите водопроводи в общината е 63 км., а на разпределителната мрежа – 85 км. Изградените водопроводи са главно от етернитови, манесманови, стоманени и поцинковани тръби.

Водоснабдителното дружество разчита на водата от дълбоките тръбни кладенци. Населението на общината получава вода и от плитки подземни водоизточници, които са изградени в кватернерните отложения (шахтови кладенци и каптажи) и се влияят от антропогенната дейност.

Водата от плитките подпочвени води - до 10 м. от терена (шахтови кладенци, дренажи и каптажи) се влияят от климатичните условия. Обикновено през пролетното пълноводие водите са с отклонение по показател мътност и нитрати. Това налага необходимостта от вземане на бързи мерки за изграждане на допълнителни водоснабдителни съоръжения за питейните води от страна на общинската администрация.

➤ **Съоръжения за водовземания**

По данни на „ВиК-Шумен“ ООД I OUP Wenec 2017 в Община Венец действат следните съоръжения за водовземане:

Таблица 1.4.4. Съоръжения за водовземания в с. Габрица

No	Вид съоръжение	обслужва населено място	Пояс I /площ кв.м./
1	2	3	4
I. ВОДОВЗЕМАНИЯ			
1.	Каптаж 1 "Дренци" - ПС "Габрица"	1.с.Габрица	59
2.	Каптаж 2 "Дренци" - ПС "Габрица"	2.с.Близнаци	65
3	Каптаж 3 "Дренци" - ПС "Габрица"	3. с.Сливав	447
4	Каптаж 4 "Дренци" - ПС "Габрица"	4.с.Страхилица	2012 - в земл.Близнаци
5.	Каптаж "Гюргена" - ПС "Габрица"	5.с.Дренци	400 - в земл.Близнаци
II. НАПОРНИ РЕЗЕРВОАРИ			
1	1бр. водоем 180 мз Габрица		Липсва информация
III. ХЛОРАТОРНИ СТАНЦИИ			
1	1бр. при ПС		
IV. ПОМПЕНИ СТАНЦИИ			
1.	п.ст.Габрица		

Таблица 1.4.5. Съоръжения за водовземания в с. Боян

№	Вид съоръжение	обслужва населено място	Пояс I /площ кв.м./
1	2	3	4
I. ВОДОВЗЕМАНИЯ			
1	ШК - БПС	с.Боян	2813
II. НАПОРНИ РЕЗЕРВОАРИ			

1.	1бр. водоем 160 мз	с.Боян	500
III. ХЛОРАТОРНИ СТАНЦИИ			
1.	1бр. при ПС		
IV. ПОМПЕНИ СТАНЦИИ			
1.	БПС		2813

Таблица 1.4.6. Съоръжения за водовземания в с.Деница

№	Вид съоръжение	обслужва населено място	Пояс I /площ кв.м./
1	2	3	4
I. ВОДОВЗЕМАНИЯ			
1.	ШК - БПС	1.с.Деница	2993
2	ДС Капитан Петко - ПС"Кап.Петко"	2.с.Капитан Петко	2993
II. НАПОРНИ РЕЗЕРВОАРИ			
1.	1бр. водоем 50 мз за Деница		426
2.	1бр. водоем 200 мз за Капитан Петко		2020
III. ХЛОРАТОРНИ СТАНЦИИ			
1.	1бр. при ПС		
IV. ПОМПЕНИ СТАНЦИИ			
1.	п.ст.Капитан Петко		

Водоизточникът ДС Капитан Петко - ПС"Кап.Петко" е собственост на Община Венец. За дълбокия сондаж е обособена санитарно охранителна зона със Заповед №08/11.07.2005г. БДЧР.

Таблица 1.4.7. Съоръжения за водовземания в с.Ясенково

№	Вид съоръжение	обслужва населено място	Пояс I /площ кв.м./
1	2	3	4
I. ВОДОВЗЕМАНИЯ			
1.	ТК-1 "Ясенково" - ПС "Ясенково"	с.Ясенково	5583
II. НАПОРНИ РЕЗЕРВОАРИ			
1.	1бр. водоем 280 мз		2565
2.	1бр. водоем 500 мз		2565
III. ХЛОРАТОРНИ СТАНЦИИ			
1.	1бр. при ПС		
IV. ПОМПЕНИ СТАНЦИИ			
1.	п.ст.Ясенково		5583

Село Ясенково е водоснабдено самостоятелно от собствен водоизточник, тръбен кладенец. Водоснабдяването е сравнително ново и проблеми с водните количества няма. Черпателния резервоар на Помпена станция "Ясенково" е с обем 50м³. Има 2 броя помпи 25Е 50М, Qном. = 25л/сек., Pном. = 22kW, Hном. = 50м.

За тръбен кладенец е обособена санитарно охранителна зона със Заповед №СОЗ-338/28.11.2011г. - БДДР.

Таблица 1.4.8. Съоръжения за водовземания в с.Борци

№	Вид съоръжение	обслужва населено място	Пояс I /площ кв.м./
1	2	3	4
I. ВОДОВЗЕМАНИЯ			
1.	Каптаж "Баш бунар" - ПС "Борци"		4402

2.	Каптаж "Баш бунар" - ПС "Борци"	С,Борци	200
3.	Каптаж "Гашладжа" - ПС "Борци"		241
4.	СШ с.Борци		117
II. НАПОРНИ РЕЗЕРВОАРИ			
1.	1бр. водоем 120 мз		872
III. ХЛОРАТОРНИ СТАНЦИИ			
1.	1бр. при ПС		
IV. ПОМПЕНИ СТАНЦИИ			
1.	п.ст.Борци		4402

Таблица 1.4.9. Съоръжения за водовземания в с. Изгрев

№	Вид съоръжение	обслужва населено място	Пояс I /площ кв.м./
1	2	3	4
I. ВОДОВЗЕМАНИЯ			
1.	Каптаж "Капуново 1" - ПС "Изгрев"	1.Осеновец	780
2.	Каптаж "Капуново 2" - ПС "Изгрев"	2.с.Буйновица	1973
3.	Каптаж "Капуново 3" - ПС "Изгрев"		330
4.	Каптаж "Чолан пунар" - ПС "Изгрев"	3. с.Изгрев 4. с.Венец	144
5.	Каптаж "Лабда" (за с.Венец)		65
6.	Каптаж „Сифона“ (Венец)	5. с.Наум	1436
7.	ШК 1 (Борци) - ПС "Изгрев"	6. с.Климент	1761
8.	ШК 2 (Борци) - ПС "Изгрев"	7. с.Тъкач	1465
9.	ТК 1 (Изгрев) - ПС "Изгрев"	8. с.Пристое	2040
10.	ТК 2 (Изгрев) - ПС "Изгрев"		2429
11.	ДС (Борци) - ПС "Изгрев"		1095
II. НАПОРНИ РЕЗЕРВОАРИ			
1.	1 бр. водоем 1600 мз	Изгрев, Климент, Наум, Тъкач	22196
2.	1бр. водоем 240 мз	Осеновец, Буйновица	1272
3.	2бр. Водоем 180 мз	Венец	1436 ; 2675
4.	1бр. Водоем 420 мз	Венец	2675
III. ХЛОРАТОРНИ СТАНЦИИ			
1.	1бр. ПС Изгрев		
IV. ПОМПЕНИ СТАНЦИИ			
1.	п.ст.Изгрев		74795

От водоснабдителна система „Изгрев“ се захранват няколко населени места в Община Венец и в Община Венец.

За ТК 1 (Изгрев) - ПС "Изгрев" има обособена санитарно охранителна зона със Заповед №СОЗ-337/28.11.2011г. ИБДДР.

За ТК 2 (Изгрев) - ПС "Изгрев" има обособена санитарно охранителна зона със Заповед №СОЗ-339/28.11.2011г. ИБДДР.

Таблица 1.4.10. Съоръжения за водовземания в с.Черноглавци

№	Вид съоръжение	обслужва населено място	Пояс I /площ кв.м./
1	2	3	4
I. ВОДОВЗЕМАНИЯ			
1.	ШК - БПС(каптаж)	с.Черноглавци	10165

II. НАПОРНИ РЕЗЕРВОАРИ			
1.	1бр. водоем 140 мз		4338
III. ХЛОРАТОРНИ СТАНЦИИ			
1.	1бр. при ПС		
IV. ПОМПЕНИ СТАНЦИИ			
1.	БПС		10165

Външно водоснабдяване

Външната водопроводна мрежа в Община Венец е на възраст между 42 и 86 години, както се вижда от таблица 1.4.8. Експлоатационния период на водопроводите отдавна е изтекъл. Експлоатационната възраст обуславя: големи загуби, намалена проводимост, чести аварии, влошено качество на питейните води.

Таблица 1.4.11. Дължина и година на изграждане на довеждащи водопроводи в Община

Венец⁴⁶

No	Населено място	Дължина на довеждащите водопроводи, км.	Година на изграждане
1	с. Венец	10	1957-1984г
2	с. Борци	5	1929-1964г
3	с. Боян	1	1928г.
4	с. Буйновица	1	1977г
5	с. Габрица	6	1937г.
6	с. Дренци	1	1937г
7	с. Денница	3	1968г
8	с. Изгрев	30	1927-1966г
9	с. Капитан Петко	-	-
10	с. Осеновец	2	1928г.
11	с. Страхилица	-	-
12	с. Черноглавци	-	1937г
13	с. Ясенково	4	1930-1987г
	Общо	63	

Технически параметри на външната водопроводна мрежа, съгласно справката на „ВиК – Шумен“ ООД са представени в таблица 1.4.10.

Таблица 1.4.10. Технически параметри на външната водопроводна мрежа по населени места в Община Венец.

Таблица 1.4.12. Технически параметри на външната водопроводна мрежа по населени места в Община Венец, статус 2013⁴⁷

Населено място	Вид на съоръжението	От.....до....	Технически параметри на актива		
			Вид материал	Дължина /м/	Диаметър /см/
1	2	3	4	5	6
С. Борци	Външен водопровод	за Паламара	АЦ	3352	ф 100
		от п.ст.до НВ	стомана	1150	ф 100
		от ДС до съб.ш.	стомана	50	ф 100

⁴⁶ Източник: „ВиК – Шумен“ ООД. ОУП Венец

⁴⁷ Източник: „ВиК – Шумен“ ООД

			Всичко	4552	
С.Боян	Външен водопровод	от п.ст. до НВ	АЦ	1120	ф 125
		от ш.кл.до п.ст.	стомана	160	ф 125
			Всичко	1280	
С.Буйновица	Външен водопровод	от НВ с.Осеновец	стомана	1107	ф 150
					Всичко
С.Венец	Външен водопровод	от НВ до Паламара	АЦ	1336	ф 80
		от НВ до Паламара	АЦ	2670	ф 100
		от к-ж до НВ	АЦ	3452	ф 150
		от к-ж до НВ	АЦ	200	ф 150
		от к-ж	АЦ	124	ф 200
		от Борци до НВ	АЦ	1812	ф 150
			Всичко	9594	
С.Габрица	Външен водопровод	от каптажи 1,2,3	стомана	913	ф 60
		от каптажи 1,2,3	стомана	2121	ф 80
		от к-ж4 до ЧВ	стомана	1431	ф 125
		от п.ст.до НВ Габрица	стомана	1165	ф 100
			стомана	70	ф 150
		от к-ж 5 до ЧВ	стомана	454	ф 60
		от п.ст.до НВ Близнаци	стомана	600	ф 80
			Всичко	8981	
С.Деница	Външен водопровод	От РШ до НВ	АЦ	360	ф 80
		от п.ст.до НВ	АЦ	360	ф 125
		от п.ст.до РШ	стомана	140	ф 125
			Всичко	3380	
С.Дренци	Външен водопровод	от НВ до ВШ	стомана	1200	ф 100
			Всичко	1200	
С.Изгрев	Външен водопровод	от НВ към с.Изгрев	стомана	219	ф150
		от к-ж Буз бунар до шахта	АЦ	510	ф150
			АЦ	1340	
		от к-ж Ташладжа к-ж	АЦ	95	ф80
		от шахта до СШ1	АЦ	172	172
		от СШ1до нап.вод. Борци	чугун	116	ф100
		от ПШ до СШ1	АЦ	174	ф150
		от ШК 2 до СШ2	АЦ	396	ф100
		от ШК1 до СШ2	АЦ	235	ф100
		от СШ2 до грав.вод.	АЦ	76	ф150
		от СШ1 до СШ2	АЦ	1000	Ф200
от СШ2 до	АЦ	2152	ф250		

		ш.моста			
		от ш.моста до ПС Изгрев	от НВ до РШ	4284	ф250
		от к-жи Капуново до ЧВ	стомана	506	ф 125
			стомана	1444	ф150
			стомана	296	ф175
			стомана	3301	ф200
			чугун	502	ф100
		от дс до п.ст	АЦ	120	ф250
		от ПС Изгрев до НВ	АЦ	3795	ф225
		от НВ до РШ	АЦ	37	ф300
			Всичко	20551	
С.Осеновец	Външен водопровод	от п.ст. до НВ	стомана	1355	ф100
		от п.ст. до НВ	стомана	295	ф 125
		от ДС до водопр.	стомана	50	ф150
			Всичко	1700	
С.Черноглавци	Външен водопровод	от п.ст.до НВ	стомана	363	ф100
			Всичко	363	
С.Ясенково	Външен водопровод	от п.ст. до НВ	АЦ	1700	ф200
		от ДС до ЧВ	АЦ	40	ф200
		от п.ст.Г.вода до НВ	стомана	350	ф 125
		от п.ст. до НВ	стомана	100	ф200
		от п.ст.Г.вода до НВ	чугун	1840	ф 125
			Всичко	4030	

Общата дължина на външната водопроводна мрежа в Община Венец е 56 738.00м.

По данни на „ВиК -Шумен“ ООД сервитута на външните водопроводни мрежи до Ф1000мм е по 3м от двете страни на оста на водопровода. На територията на Община Венец няма водопроводи по-големи от Ф1000.

Поради липса на геодезическо заснемане на външните водопроводи, нанесените трасета на опорни план не отразяват точното им местоположение.

Вътрешни водопроводни мрежи

Таблица 1.4.13. Технически параметри на вътрешна водопроводна мрежа по населени места в Община Венец⁴⁸

Населено място	Вид на съоръжението (актива)	От.....до....	Технически параметри на актива		
			Вид материал	Дължина /м/	Диаметър /см/
1	2	3	4	5	6
С.Борци	Вътрешна водопроводна		АЦ	3133	ф 80
			АЦ	330	ф 100
			стомана	1505	ф 100
			стомана	624	ф 150

⁴⁸ Източник: „ВиК -Шумен“ ООД, ОУП Венец

	мрежа		стомана	160	ф 175
			чугун	180	ф 100
Всичко:				5932	
С.Боян	Вътрешна водопроводна мрежа		АЦ	2981	ф 80
			АЦ	314	ф100
			АЦ	112	ф 125
			АЦ	612	ф 150
Всичко:				4019	
С.Буйновица	Вътрешна водопроводна мрежа		АЦ	570	ф 60
			АЦ	2802	ф 80
			стомана	210	ф 60
			стомана	1303	ф100
Всичко:				4885	
С.Венец	Вътрешна водопроводна мрежа		АЦ	1326	ф 60
			АЦ	6709	ф 80
			АЦ	487	ф100
		от НВ до т.6	АЦ	563	ф100
		от т.11 до т.12	АЦ	306	ф 125
		от т.12 до т.13	АЦ	783	ф 125
		от т.13 до т.14	АЦ	304	ф 125
		от т.14 до т.15	АЦ	684	ф 125
			АЦ	2422	ф 150
		от НВ до т.6	АЦ	562	ф 150
		от т.1 до т.2	АЦ	141	ф 150
		от т.2 до т.3	АЦ	166	ф 150
		от т.3 до т.4	АЦ	168	ф 150
		от т.4 до т.5	АЦ	415	ф 150
		от т.5 до т.6	АЦ	210	ф 150
		от т.6 до т.7	АЦ	262	ф 150
		от т.7 до т.8	АЦ	684	ф 150
от т.9 до т.10	АЦ	94	ф 150		
Всичко:				16286	
С.Габрица	Вътрешна водопроводна мрежа		АЦ	3750	ф 80
			АЦ		ф100
			стомана		ф 80
			стомана		ф 125
Всичко:				5942	
С.Деница	Вътрешна водопроводна мрежа		АЦ	2539	ф 80
			АЦ	115	ф100
Всичко:				16254	
С.Дренци	Вътрешна водопроводна мрежа	ф100	АЦ	830	ф 80
			АЦ	1787	ф100
			стомана	287	ф 80
			стомана	438	ф100
Всичко:				3342	
			АЦ	665	ф 60
			АЦ	4313	ф 80

С.Изгрев	Вътрешна водопроводна мрежа		АЦ	228	ф 100
			АЦ	984	ф 125
			стомана	395	ф 60
			стомана	683	ф 100
			стомана	2321	ф 125
			поцинковани	392	1/2"
			поцинковани	210	3/4"
			РЕ	265	ф 110
Всичко:				10456	
С.Капитан Петко	Вътрешна водопроводна мрежа		АЦ	674	ф 60
			АЦ	2950	ф 80
			АЦ	1715	ф 100
			АЦ	578	ф 150
Всичко:				5917	
С.Осеновец	Вътрешна водопроводна мрежа		АЦ	110	ф 60
			АЦ	2566	ф 80
			АЦ	515	ф 100
			стомана	450	ф 60
			стомана	960	ф 60
			стомана	328	ф 150
Всичко:				4929	
С.Страхилица	Вътрешна водопроводна мрежа		АЦ	1210	ф 80
			АЦ	90	ф 100
			стомана	891	ф 80
			стомана	200	ф 100
Всичко:				2391	
С.Черноглавци	Вътрешна водопроводна мрежа		АЦ	806	ф 60
			АЦ	4066	ф 80
			АЦ	350	ф 100
			стомана	938	ф 60
			стомана	1390	ф 80
			стомана	146	ф 100
			стомана	346	ф 125
Всичко:				8042	
С.Ясенково	Вътрешна водопроводна мрежа		АЦ	180	ф 60
			АЦ	7566	ф 80
			стомана	320	ф 60
			стомана	140	ф 80
			стомана	415	ф 150
			чугун	618	ф 80
			чугун	229	
Всичко:				9468	ф 125

Проблем при водоснабдяването е отдавна изтеклият експлоатационен период на водопроводите. Експлоатационната възраст обуславя:

- големи загуби;
- намалена проводимост;
- чести аварии;

➤ влошено качество а питенйните води;

За преодоляване на тези аварии и модернизация на водопроводната мрежа на 12.07.2018 г. Община Венец е стартирал проект и подписан договор №27/07/2/0/00551 с Държавен фонд „Земеделие“ за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ от мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020, съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

Размер на безвъзмездна финансова помощ: 3 933 611,01 лв., които представляват 99,6935406115281 % от одобрените разходи за осъществяването на проекта.

С проекта се предвижда реконструкция и рехабилитация на водопроводната мрежа в три населени места на територията на община Венец. Инвестициите предвидени в проекта са насочени към компрометираните елементи и материали на съществуващите водопроводни мрежи, като се предвижда да се подменят водопроводните тръби в следните населени места:

□ с. Ясенково – 5 868.31 л.м, в т.ч.: 2 главни клона с DN160, 125, 110 и 90; 23 второстепенни клона с DN90;

□ с. Капитан Петко – 4 738.25 л.м, в т.ч.: 2 главни клона с DN160, 110 и 90 и 10 второстепенни клона с DN90;

□ с. Боян – 5 041.10 л.м., в т.ч.: 2 главни клона с DN125 и 110; и 19 второстепенни клона с DN90;

Предвидените за изпълнение СМР са: рязане и разкъртване на пътна настилка, изкопи в земни почви, полагане на пясъчна подложка, монтаж на тръби, обратно засипване и уплътняване, полагане на сигнална и детекторна лента, полагане на трошен камък, възстановяване на пътна настилка, изпитване и дезинфекция на водопровод.

Таблица 1.4.14. Инвестиционна програма за инвестиции във В и К на община Венец през 2020

СОБСТВЕНИК	Вид собственост	вид на актива - сграда, съоръжение, ВиК инфраструктура	вид дейност реконструкция/нов актив	индикативна стойност, лв.	Задължително ниво на инвестициите от Прил. IX към Договора с ВиК, хил.лв.
Община Венец				33900	29
Довеждащи съоръжения					
Хлораторни станции					
Помпени станции					
Рехабилитация и разширение на водопроводната мрежа над 10 м					
Реконструкция на напорен водопровод от ПС Черноглавци	ПОС	ВиК инфраструктура	реконструкция	6000	

към НВ - ф 100мм-200м		ра			
Реконструкция на водопровод от водопроводната мрежа на с. Борци ул."Паламара", дължина 756м ф90мм СВО - 29бр. само монтажни работи /съвместна инвестиция/	ПОС	ВиК инфраструктура	реконструкция	7500	
Реконструкция на водопровод от водопроводната мрежа на с.Осеновец ул."Еделвайс", дължина328м ф90мм СВО - 12бр. само монтажни работи /съвместна инвестиция/	ПОС	ВиК инфраструктура	реконструкция	4500	
<i>Сградни водопроводни отклонения</i>	ПОС	ВиК инфраструктура	реконструкция	1000	
<i>Кранове и хидранти</i>					
Доставка и монтаж на СК и ПХ в селищна система Венец - СК ф80-3бр, ПХ 80 - 1бр.	ПОС	ВиК оборудване	нов	2200	
<i>Зониране на водопроводната мрежа-контролно измерване</i>					
Доставка и монтаж на водомери с.Габрица, с.Дренци вх.нас.место	ПОС	ВиК оборудване	нов	1200	
<i>СКАДА за водоснабдяване</i>					
Изграждане автоматизация водоснабдяване - контрол ниво във водоем с. Осеновец	ПОС	ВиК оборудване	нов	4000	
Изграждане автоматизация водоснабдяване - контрол ниво във водоем с. Борци за Борци	ПОС	ВиК оборудване	нов	4000	
<i>Приходни водомери</i>	ПОС	ВиК оборудване	нов	1000	
<i>Информационни системи - публични активи</i>	ПОС	логери	нов	1500	
<i>ГИС</i>				1000	

С проекта се предвижда и реконструкция върху цялата ширина на съществуващите тротоари и улична настилка, нарушени в резултат на изкопните работи по ул. Победа в с. Капитан Петко.

Общата цел на проекта е: Прилагане на интегриран подход за решаване на проблемите на водопроводната мрежа на три населени места на територията на община Венец, като реализацията му да спомогне за подобряване на водоснабдяването на абонатите и да предизвика обществена чувствителност по отношение на ефективното използване на водните ресурси.

Конкретните цели на проекта са:

- Да подобри водопроводната мрежа в селата Ясенково, Капитан Петко и Боян;
- Подобряване качеството на водата във водопроводната мрежа, като се постига максимален оборот на водата и се ликвидират мъртвите зони във водопроводната мрежа;
- Да осигури непрекъснатост на водоснабдяването за по-голям период в сравнение с настоящото положение;

- Да намали разходите за експлоатация и поддръжка на водопроводната мрежа;
- Да подобри водоснабдяването на абонатите чрез намаляване на ремонтните работи в следствие на аварии във водопрееносната мрежа;
- Предотвратяване унищожаването на съществуващата инфраструктура и ерозията на частни и общински терени в следствие аварията на амортизираните водопроводи;
- Намаляване загубите на вода по водопроводната мрежа.

Резултат от изпълнението на проекта: Резултатът от изпълнението на проекта ще подобри качеството на живот, като:

- подобри качеството на водата, като се постигне максимален оборот и се ликвидират мъртвите зони във водопроводната мрежа;
- се намалят загубите на вода по съществуващите амортизирани водопроводи;
- се предотврати унищожаването на съществуващата инфраструктура и ерозията на частни и общински имоти вследствие на аварии по амортизираните водопроводи;
- се постигне непрекъснатост на водоснабдяването;
- се намалят разходите за отстраняване на аварии, водещи до последващи увеличения в цената на предоставяната вода за потребителите;
- се намалят търговските загуби за предприятията, които губят от своя пазарен дял вследствие на лошото качество и недостатъчно количество на предоставяния воден ресурс.

За решаване на проблемите във водопрееносната мрежа на община Венец през 2020 г. фирма „ Водоснабдяване и канализация“ ЕООД Шумен е разработила инвестиционна програма, представена в Таблица 1.4.9

Източник "Водоснабдяване и канализация - Шумен" ООД гр.Шумен

- **Приложение на възобновяеми енергийни източници**
  - **Електроснабдителна мрежа**

Енергопрееносната система в община Венец е в добро състояние и задоволява 100% нуждите на местното население от електроенергия.

Основните проблеми, свързани с електроснабдяването е амортизацията на някои от основните мрежи и съоръжения, които се нуждаят от подмяна и ремонти, както и аварийните ситуации при неблагоприятни климатични условия.

Всички населени места в община Венец са електрифицирани. Дължината на ел.проводите на тази територия е 98 км по данни на „Енерго-Про Мрежи“ АД. Общият брой трафопостове разположени на територията на общината е 40 – 13 500kVA.

Във всички населени места има изградено улично осветление, което е доста амортизирано и се нуждае от подмяна както на осветителните тела, така и на инсталацията.

Данните за актуалното състояние на инфраструктурата електроснабдителната мрежа в община Венец са представени в таблица 1.4.15.

Таблица 1.4.15. Електроснабдителна мрежа на община Венец

Община	П/ст	Ел.провод СрН	ТП	ТП	ВЕИ	ВЕИ	ВЕИ - проект	ВЕИ - проект
	бр.	км	бр.	кVA	бр.	мощност MW	бр.	мощност MW
Венец	0	82	53 наши + 9 чужди	13500	0	0	1	0,2

- **Инфраструктура за предпазване от природни бедствия**

- **Пожарна безопасност и защита на населението при бедствия**

По данни на Регионалната дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ гр.Шумен за възникнали природни бедствия, пожари, производствени аварии, наводнения, свлачища и др. възникнали на територията на общината за периода 2008-2014г.:

Съгласно Общинския план за защита на населението при бедствия от 2015г. са определени значими критични места и потенциално опасни обекти на територията на общината:

Таблица 1.4.16. Значими критични места и потенциално опасни обекти на територията на община Венец⁴⁹

Критични места и обекти	Риск=ПоследствиеXЗаплахаXВероятност
Реката в с.Венец, която разделя селото на две - участък от 2 км	Риск = 3 x 0.5 x 1 = 1.5
Язовир с. Габрица	Риск = 1 x 0.5 x 1 = 1.5
Язовир Изгрев	Риск = 1 x 0.5 x 1 = 1.5
Телевизионна кула	Риск = 7 x 0.5 x 1 = 3.5
Пътя Кулата-Капитан Петко- Деница	Риск = 0.1 x 2 x 10 = 2
Пътя Венец - Черноглавци - Габрица	Риск = 0.1 x 2 x 10 = 2
Пътя Осеновец-Буйновица	Риск = 0.1 x 1 x 10 = 1
Бензиностанция с Газостанция	Риск = 7 x 3 = 21
Цех за производство на палети в с.Изгрев	Риск = 3 x 1 x 1 = 3
Помпена станция „Изгрев“	
Път I-7 Силистра-Шумен-Ямбол, м/у Изгрев и Климент	
Път III-3208 „Венец-Борци-Ясенково“ Борци- Вет.лечебница	

- **Анализ на възможните бедствия и прогнози за последиците от тях върху населението, националното стопанство (икономика),инфраструктурата и околната среда**

Възможните бедствия на територията на Община Венец са:

- 1) Наводнения;
- 2) Земетресения;
- 3) Снегонавяване и обледеняване;
- 4) Горски пожари
- 5) Авария в АЕЦ на и извън територията на страната

1. Наводнения

На територията на община Венец наводнения могат да възникнат при обилни валежи, снеготопене, при частично или пълно разрушаване на стените на двата язовира в с. Изгрев и Габрица. Опасност от наводнения могат да се очакват по поречието на реката в с.

⁴⁹ Източник: Общински план за защита на населението при бедствия, 2015г.

Венец, която разделя селото на две части, също и реката в с. Габрица. Също така наводнение може да възникне и в с. Ясенково при обилни валежи когато прелива гъола „Соргунлу“.

При разрушаване на язовирната стена на язовир в с. Изгрев могат да бъдат залети около 40 дка площ засети със селскостопански култури.

При преливане на реката в с. Венец, която разделя селото на две се създава заливна зона в кметство Венец на около 2 км. дължина и 40 м. ширина и воден стълб на височината на коритото на реката от 0.5-1.5 м. заливна зона ще предизвика наводнения в дворовете, приземните етажи на сгради и мази от отделни (около 40 къщи), които са близо до реката. Ще се похабят много домакински уреди, покъщнини, дърва за огрев, ще се съборят много огради. По време на бедствието животните ако са във фермите ще има удавени животни най-малко 10-15 овце и кози и 5-6 телета и крави, При преливането на реката в с. Венец, която минава покрай помпената станция и дълбокия сондаж на с. Изгрев и се влива в Изгревския язовир може да причини затлачване на дълбокия сондаж и помпената станция, вследствие на това може да се прекрати водоснабдяването в селата Венец, Осеновец, Буйиовица, Изгрев и други села в Община Венец за два - три дена.

При преливане на реката в с. Габрица, която води началото си от с. Дренци и се влива в с. Габрица ще причини наводнения на крайните жилища (в приземните етажи на 3 жилища с 16 души) в с. Габрица.

В община Венец няма потенциално опасни язовири, които да застрашават живота на хората при пропукване на стена или друга авария.

При преливане на гъола "Соргунлу" в с. Ясенково се създава заливна зона, която залива приземните етажи на две жилищни сгради и около 4 дка обработваема земя, която е засята с люцерна или други селскостопански култури.

По данни на Басейнова дирекция Дунавски район-Плевен на територията на Община Венец не попадат райони със значителен потенциален риск от наводнения по чл.146г от ЗВ.

Мерки за предотвратяване или намаляване на риска при наводнение

- Изграждане и поддържане на инженерни съоръжения – диги;
- Изграждане на надеждна система за ранно оповестяване;
- Постоянен контрол по състоянието на хидротехническите съоръжения;

Осигуряване проводимост на реките и деретата с особено внимание в населените места, мостове и потенциално опасни участъци;

- Изготвяне на подробен анализ на възможността за възникване на „високи води“;
- Обучение на населението за поведение и действие при възникване на наводнение;
- Поддържане в техническа изправност на отводнителните системи извън населените места в общината;
- Поддържане в постоянна готовност на силите и средствата на съставните части на единна спасителна система за провеждане на спасителни и неотложни аварийно възстановителни работи в местата на наводнение;
- Усвояване на разработения план за действие при наводнение от органите за управление на съставните части на ЕСС и населението.

2. Земетресения

Община Венец попада в сеизмична зона от VII – степен на интензивност по скалата на Медведев-Шпонхойер-Карник, при което, част от комунално енергийните съоръжения, жилищните и промишлените сгради получава разрушения и повреди при възникване, на

земетресения с такава степен на интензивност съгласно скалата се очакват следните поражения и въздействия върху хората. Повалят се различни предмети в къщи и навън. Във водоемите се образуват вълна и мътилка. Кладенците се променят.

Вероятната обстановка в общината може да бъде следната:

- срутване и повреждане на част от сградния фонд.
- възникване на единични и масови поражения.
- затрупване на хора и животни в срутванията на сградите и развалините по улиците
- средни и слаби разрушения на сградния фонд в селата Ясенково, Борци, Венец, Осеновец, Буйновица, Изгрев и Черноглавци, чийто загуби от хора се очакват да бъдат около 10% в кметство.
- слаби разрушения на сградния фонд на Боян, Деница, Дренци, Страхилица и Габрица, чийто загуби в хора ще бъде около 10 %
- от късо съединение на електропроводи, масови горски пожари ще възникнат в района на горските масиви "Паламара" и "Дъбрава".
- пропукване и разрушаване на стена на язовира в с. Габрица.

Мерки за предотвратяване или намаляване на риска при земетресения

- Строителство в предварително проучени от сеизмична гледна точка райони и спазване на строителните норми;
- Картотекиране на сградите с масово пребиваване на хора и установяване на тяхната сеизмична устойчивост;
- Прогнозиране на възможните поражения в електрозахранването, водоподаването, комуникациите, пътните съоръжения и др.;
- Изготвяне на разчети за аварийно осигуряване на електроенергия, вода и комуникации и др.;
- Разработване на аварийни планове, реално обезпечени със сили и средства;
- Доставка по места на необходимите материали за ремонт на жизнено важни съоръжения;
- Надеждно и трайно обезпечаване на подземни и надземни комуникации;
- Постоянна профилактика на съоръженията;
- Извеждане и настаняване на населението в безопасни райони;
- Организиране изхранването на бедстващото население;
- Предприемане на мерки за недопускане възникване огнища на епидемии;
- Организиране загробване на загинали животни;
- Локализиране на аварии по електропреносната мрежа, съоръжения на ВиК, пътни съоръжения и др.;
- Възстановяване на електро и водоподаването;
- Определяне на обходни маршрути за движение на аварийните екипи, техника, храни и стоки от първа необходимост;
- За настаняване на останалото без подслон вследствие на сеизмичното въздействие население са предвидени сгради за обществено обслужване в общината / съгласно План за защита на населението при земетресения-прил.9/

3. Снегонавявания и обледенявания

Снегонавяванията с образуване на снежни преспи забавят или напълно парализират движението и блокират намиращите се транспортни средства, като се заплашва живота на намиращи се в тях хора. Прекъсва се връзката на общинския център с кметовете. Временно прекъсват почти всички обекти от НС. Чупят се трайни насаждения, повреждат се посевите,

късат се електропроводи, въздушно кабелите комуникации стълбове, възникват спукване и повреди по водоснабдителните мрежи. Поради липса на ток част то АТЦ излизат временно от употреба.

Най много навявания съпроводима със снежни бури и виелици се образуват по пътищата:

Републиканска пътна мрежа:

I-7 /Силистра –Шумен-Ямбол/ от км 71+500 до 73+500 с.Изгрев-с.Климент (община Венец);

III-7002 /Венец-Ясенково-Голяма вода(обл.)/ от км 4+000 до 7+000 Борци-Ясенково;

III-7005 /Изгрев-Тъкач (общ.Венец)/ от км 3+000 до 4+500 Изгрев-Тъкач (община Венец).

Общинска пътна мрежа:

Път SHU 2025 - Клон Капитан Петко (кулата) 4920 м. дължина .отсечка 300 м. гл. път

Път I-7 (Силистра – Шумен) до боровата горичка, 200 м от телевизионната кула посока-селото, отсечка 150 м. преди навлизането в с. Капитан Петко.

Път SHU 1021 Венец - Черноглавци - 8830 м. Отсечка 400 м. от края на с. Венец към с. Черноглавци баира и склона, отсечка от 300 м. при спускане към с.Черноглавци .

Път SHU 1158 Черноглавци Габрица 590 м. дължина. Отсечка от 2000 м. От бившия стопанския двор на ТКЗС към Габрица и отсечка от 700 м. преди спускане към с. Габрица.

Път SHU 1024 Осеновец - Буйновица 4800 м. дължина. Отсечка от 500 м. От края на с. Осеновец от последните къщи - завоя към с. Буйновица.

Път SHU 3023 Изгрев - Буйновица 3200 м. дължина. Отсечка от 500 м. След гората с. Буйновица.

Мерки за предотвратяване или намаляване на риска при снегонавявания

Сключване на договори с фирми за снегочистване;

Окомплектоване и оборудване на предвидените сили и средства с необходимите материали и технически средства ;

Осигуряване на инертни материали, луга и др.;

Разработване на списък с приоритетни участъци за почистване;

Разработване на разчет за временно настаняване на закъсали МПС и пътници;

Подсигуряване на стоки от първа необходимост в населените места в райони с очаквана най-тежка обстановка;

Настаняване на болни на хемодиализа, родилки и др. в болнични заведения при начало на възникване на сложна обстановка

Организиране приоритетно почистване на пътната мрежа;

Ограничаване движението на МПС в най-конфликтните участъци;

При необходимост затваряне за движение на участъци от пътната мрежа;

Налагане на ограничения на движението;

Организиране снабдяването със стоки от първа необходимост;

Организиране транспортирането на болни до лечебните заведения;

Информирание на населението за възникналата обстановка

Осигуряване на електрозахранването и водоподаването на засегнатите населени места.

4. Пожари

Основни причини за възникване на горските пожари са 'природните бедствия (гръмотевични бури смълнии) човешка небрежност или умисъл. Характерно за горските пожари е бързото им нарастване на големи площи и образуване на големи огнища, което

създава реална опасност за живота на екипите, потушаващи и животните. От продуктите на горене силно се замърсява околната среда. Раздробяването на земеделски имоти и безразборното палене на стърнища рязко повишава броя на полските пожари, около 25% от тях преминават в горски. Честотата на проявлението им е ежегодно. И така поради непредпазливост или нехайство унищожават се огромни декара зърнени култури и горски масиви.

Мерки за предотвратяване или намаляване на риска при горски пожари

- Лесовъдски** – създаване на смесени, разновъзрастни и широколистни гори, които са по устойчиви на пожари и своевременно провеждане на различни видове сечи и почистване на сухата и паднала маса в горите;
- Технически** – изораване на минерализовани ивици по границата на горите, граничеши със земеделски земи.
- Организационни**
  - Обявяване на пожароопасен сезон за горите;
  - Поставяне на предупредителни табели на определени места;
  - Изграждане на противопожарни ядра от служителите на всяко Държавно горско стопанство и Държавно ловно стопанство;
  - Изграждане на гасачески групи във всяко населено място, в чието землище има горски фонд;
  - Изграждане на противопожарни депа, оборудвани с инвентар за гасене на горски пожари във всяко Държавно горско стопанство и Държавно ловно стопанство;
  - Взаимодействие с органите на РС ПБЗН и местната власт за незабавно потушаване на възникналите горски пожари;
  - Назначаване на пожаронаблюдатели във всяко Държавно горско и ловно стопанство през пожароопасния сезон;
  - Ежегодно актуализиране на плановете за противопожарна охрана на горите на всяко ДГС и ДЛС и съгласуване на същите с РС ПБЗН;
  - Изготвяне на регионална програма за РДГ-Шумен за опазване на горите от пожари;
  - Изготвяне на ежемесечни графици за дежурство на служители в ДГС и ДЛС през пожароопасния сезон;
  - и др. съгласно Плана за защита на населението при горски пожари, 2015г.

5. Авария в АЕЦ-Козлодуй

При авария в АЕЦ "Козлодуй" може да се замърси цялата площ на общината.

Предвид особеностите на радиоактивното замърсяване, повишение на озона може да се очаква в населените места, горите, житни и технически култури, овощни градини, а също в районите където е валил дъжд. В тези райони нивата на радиация чувствително ще надвиши средно годишните фонове стойности, облъчването на населението вследствие на изхвърлянето на радиоактивни вещества в атмосферата могат да бъдат следните:

- външно облъчване при преминаването на радиационния облак и от отложените радио изотопи върху почвата, сградите и други обекти в околната среда.
- вътрешно облъчване от вдишване на радио изотопи от облака.
- вътрешно облъчване от консумирането на радиоактивно замърсени хранителни продукти и вода.

Мерки за предотвратяване или намаляване на риска при ядрена и радиационна авария са подробно описани в Плана за защита при ядрена и радиационна авария на територията и извън територията на страната, 2015г.

□ *Свлачищни процеси*

По данни на „Геозащита „ ЕООД- Варна на територията на Община Венец, няма регистрирани свлачищни процеси.

Изводи:

Най сериозни последици на територията на общината и населението ще предизвика снегонавяванията при тежка зимна обстановка.

Възникване на наводнения вследствие проливни валежи (особено в с. Венец) и пожари придружен с взрив в газостанция с. Венец.

○ **Състояние и опазване на околната среда**

1.Атмосферен въздух

Опазването на качеството на атмосферния въздух е огромен проблем, който ще доминира в политиката на ЕС и през следващите години. Въздухът няма да стане по чист единствено чрез стриктен контрол на замърсяването. Това ще изисква задълбочени промени в политиката на ЕС, националните и местните политики като разнообразие на мерки, действия и практики в различните области. Спектърът от глобални проблеми,изискващ внимание е широк: изчерпването на озоновия слой, киселинните дъждове,нивата на озона и другите замърсители в приземните слоеве, промените в климата.

В градските територии са концентрирани голяма част от промишлените дейности, интензивен трафик, но тук са разположени и жилищата на хората. В резултат на това огромното нарастване на замърсяването на въздуха е проблем, който рефлектира върху всеки от нас. Рамковата директива за управление на качеството на въздуха в градовете е ключов елемент от стратегията на ЕС за подобряване качеството на въздуха като цяло. Това налага стриктни изисквания относно извършвания мониторинг за вида и броя на контролираните замърсители, с оглед изготвяне на планове за действие за подобряване качеството на въздуха в средносрочен и дългосрочен аспект. От друга страна информирането на обществеността е основно изискване в Директивата.

Качеството на въздуха е последица от комбинираното действие на много и разнообразни фактори. Метеорологичните характеристики въздействат пряко върху разпространението на замърсителите в атмосферния въздух.

Нивото на замърсяване на въздуха се определя както от количеството емисии от различни източници, така и от характера на разсейването им в атмосферата.

Емисионни норми са тези норми на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници. Нормите за емисии се класифицират по компоненти в зависимост от технологичните източници и провеждането на горивните процеси.

Емисионни норми са тези пределно допустими концентрации -ПДК на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места, регистрирани за определен период от време ,чието наличие не е свързано с риск за здравето.

До настоящият момент на територията на Община Венец не е провеждан емисионен мониторинг с Мобилната автоматична станция за контрол на качеството на атмосферния въздух. Атмосферните замърсители не са замервани.

Няма данни за средноденонощните концентрации на замърсителите – въглероден оксид, озон, серен диоксид, азотен оксид и диоксид на територията на община Венец. Източниците на замърсяване на въздуха за общината могат да бъдат класифицирани и групирани по относителен дял, както следва:

- промишлени източници: парокотелни инсталации
- интензивен автомобилен транспорт (79.3% от автомобилния парк е на възраст над 10 год.).
- битови източници и предприятия, разположени в жилищни райони /организиран източници/;
- транспортни кръстовища и др. /неорганизиран източници/;

Източници на емисии от азотни оксиди са енергетиката, пътният транспорт и горивните процеси в индустрията. Поради това, Община Венец се намира в значително по – добро състояние от страната по натоварване с азотни оксиди и серни оксиди. Основен източник на серни оксиди са горивните процеси – използват се горива с високо сярно съдържание и изпускащите устройства не са оборудвани /в повечето случаи/ с подходящи очистни съоръжения. Основните замърсители на атмосферния въздух фини прахови частици, серен и азотен диоксиди, въглероден оксид, озон, оловни аерозоли – това са и характерните замърсители за всички големи населени места в страната. Качеството на въздуха на територията на Община Венец не се контролира и няма пункт, който да е включен в Националната система за екологичен мониторинг /НАСЕМ/ на МОСВ.

Публикуваната информация в годишните бюлетини за състоянието на околната среда в Р България /Изпълнителна агенция по околна среда към МОСВ/ показват, че качеството на атмосферния въздух в годишен аспект е в рамките на нормативните изисквания. Основни замърсители на въздуха в отделни дни са прах - общ и фин и сероводород, вследствие дейностите на промишлеността и комунално -битовия сектор. На територията на Община Венец няма автоматизирани системи OPSIS за контрол на специфични органични замърсители. Източници на "неприятни миризми" за района на общината няма. Много от най – сериозните екологични проблеми в страната, в т.ч. и отчасти за Венец са свързани с автомобилния транспорт. Като цяло сектор "транспорт" допринася за 60 % от емисиите на СО, около 25 % от емисиите на СО₂, свързани с енергийни процеси, около 38 % от тоталните емисии на NO_x, бензиновите двигатели на МПС допринасят за замърсяването на въздуха с приблизително 40 % от емисиите на ЛОС-летливи органични съединения, а към това се добавя и фактът, че транспортът е източник и на шумово замърсяване. Това натоварване на въздуха оказва сериозни последици върху човешкото здраве. Поради това емисиите от транспорта изискват специално внимание.

Типичен замърсител на атмосферния въздух от пътния транспорт са оловните аерозоли, което се дължи на преимуществената употреба на оловни бензини. Въпреки че през последните години нараства относителния дял на безоловните бензини, то не е достатъчно да компенсира абсолютното увеличение на количествата общо употребявани бензини, което води до увеличение емисиите на олово. Друга съществена причина за сравнително високите емисионни натоварвания от транспорта е, че по пътищата в страната се движат предимно морално и технически стари автомобили, като тенденцията непрекъснато се засилва.

Качество на Атмосферния Въздух (КАВ) на територията на общината

Управлението на КАВ в райони, в които въз основа на предварителна оценка се очакват превишения на нормите, има за цел да гарантира, че концентрациите на замърсителите ще намалееят до нива под нормите до предварително зададена дата и след това ще се поддържат под тези норми. Тъй като концентрациите на замърсителите не са статични, а варират според фактори като местоположение, интензивност, честота, продължителност и височина на емисиите в атмосферния въздух, както и според условията на дисперсия, които силно зависят от метеорологични фактори като посока на вятъра, скорост на вятъра, валежи, условия за температурни инверсии и т.н., то целта ще се постигне само, ако се поддържа известна разлика между реалните концентрации, които ще бъдат постигнати, и нормите, т.е. реалните концентрации като правило трябва да са значително по-ниски от нормите.

Процесът на управление на КАВ на местно може да бъде представен опростено като състоящ се от следните основни стъпки:

- Измерване на концентрациите на замърсителите на подходящи места чрез подходящи методи с необходимата продължителност; осигуряване на достатъчно качество на данните чрез прилагане на типичните методи за качествено осигуряване.
- Въз основа на наличните данни от измерванията и евентуално с помощта на допълнителни измервания, определяне дали концентрациите на замърсителите в района превишават нормите. В случай на превишения – определяне на честотата/размера на превишението.
- Анализ на причините за превишението (причина за замърсяването / емисионен източник, условия за дисперсия, особености в метеорологичната обстановка и т.н.). Моделирането на КАВ е важен инструмент за анализ на причините за превишението.
- За замърсителите, за които има превишение – търсене на подходящи мерки за подобрене на локалното качество на атмосферния въздух, които да доведат до достигане на нормите (най-вече мерки с голям потенциал за намаляване на концентрациите). Анализ на възможностите за провеждане на тези мерки и на разумен план-график, както и на въпросите по финансирането. Определяне на най-подходящите мерки след обсъждане с всички заинтересовани страни, и след информиране /участие на местната общественост.
- Осигуряване на навременното прилагане на мерките и контрол върху влиянието им върху КАВ. Ако се наложи, мерките ще трябва да се коригират при недостатъчен ефект на подобрене.
- Оценката на качеството на атмосферния въздух и нивата на фини прахови частици (ФПЧ10) се извършва въз основа на анализ на факторите, които могат да имат принос към наднормените нива на замърсяване по отношение на:
  - наличие на неблагоприятни климатични условия, в т.ч. ниски средноденонощни и средногодишни скорости на вятъра (под 2 m/s) или тихо време; образуване на мъгли; влияние на топографските условия (особености) на терена (напр. при котловинни и низинни форми на релефа); вертикално смесване на въздушни маси;противостоене на въздушни маси с океански произход с такива от континентален произход;
  - наличие на специфични за дадено място други дисперсионни характеристики (т.е. характеристики на разпространение на замърсителите);

- наличие на други природни източници (силни ветрове, пренос на природни частици от сухи райони и др.).
- наличие на големи промишлени източници на замърсяване;
- наличие на други фактори, които оказват влияние върху замърсяването на въздуха (транспорт, бит, селско стопанство).

От националната мрежа за мониторинг има само една станция за община Шумен в самия град, която не е представителна за областта. По данни на РИОСВ гр. Шумен, през 2013 г. (както и през предходните години) АИС Шумен не е регистрирала превишения на ПДК на SO₂ и NO₂. Същото се дължи на липсата на промишлени източници с технологични процеси формиращи замърсителите. Както и през предходните години превишенията на СДН по показател фини прахови частици (ФПЧ 10), са регистрирани основно през зимния сезон. Причината са използваните през отоплителния сезон горива и горивни съоръжения в битовия сектор съчетано с определени метеорологичните условия (атмосферно налягане, безветрие, инверсии). Високото пепелно съдържание във формираните отпадъчни газове при изгарянето на твърди горива (дърва и въглища) оказва основно влияние върху замърсяването на атмосферния въздух с прахови частици.

Община Венец няма разработена „Програма за управление качеството на атмосферния въздух“. Предвид разпоредбата на чл. 27, ал.1 от Закона за чистотата на атмосферния въздух, която гласи, че „В случаите, когато в даден район общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух и на нормите за отлагания, кметовете на общините разработват и общинските съвети приемат програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми по чл. 6 в установените за целта срокове, които са задължителни за изпълнение.“, ръководството на общината счита, че на територията на общината няма превишаване на нормите и съответно не е необходимо да се разработва програма.

Замърсяването на атмосферния въздух е един от екологичните проблеми от особено значение поради доказаното му въздействие върху здравето на населението.

Здравословните проблеми, причинявани или задълбочавани от замърсяването на въздуха, включват респираторни болести, сърдечносъдови, ракови и други заболявания.

Новите стандарти на ЕС за качеството на въздуха, които са транспонирани в националната нормативна уредба отразяват насоките, изготвени от Световната здравна организация за адекватна защита на човешкото здраве.

Направените анализи на съществуващата информация от мониторинговите наблюдения показват трайна тенденция на подобряване параметрите на атмосферния въздух. Все още, обаче, не са решени въпросите с високите нива на замърсяване с твърди прахови частици. Основни фактори за лошите показатели в това отношение са широкото използване на твърди горива (дърва и въглища) за битово отопление, както и липсата на регулярно миене на улиците в населените места.

2.Защита от свлачища, пропадания и заблациявания

Свлачищата се причисляват към групата “природни бедствия”. Тяхното проявяване застрашава сигурността на селищата, пътища, ж.п. линии, нанася непоправими щети на обработваемите земи. Факторите, влияещи за проявата на свлачищните процеси са предимно глинестия строеж, подпочвените води и стръмните терени. Като се изходи от

тези съображения свлачища могат да се развият по стръмните склонове и склоновете на овразите, при извършване на изкопни работи, изсичане на растителността и др. На територията на Община Венец не са регистрирани свлачища в селскостопанския и горския фонд.

Пропадането е характерно за лъсовите отложения, но е по-слабо изразено, т.к. лъсовите отложения са предимно глинести, а не типични.

На територията на общината ерозионни процеси почти липсват. Ерозията се проявява под формата на площно повърхностно измиване или отнасяне на плодородния почвен хоризонт. Линейната ерозия се проявява ограничено върху по-стръмните части от горския фонд и като частично продължаване на водните легла.

Министерство на земеделието и храните носи главната отговорност за политиката по отношение земите от селскостопанския и горския фонд. Съгласно действащото законодателство в МЗХ и неговите областни структури са сформирани комисии за промяна на предназначението на земеделските земи и на земите от горския фонд. Тези процедури са значителен превантивен инструмент за недопускане безвъзвратно отнемане на висококачествени земеделски и горски земи за други цели.

3. Отпадъци- устройствени изисквания при управлението им

Отпадъците не само повърхностно замърсяват околната среда, ограничават използваемостта на земята, създават хигиенни проблеми и дразнят естетическите възприятия на хората. В резултат на протичащите в периода на натрупването им физични, химични и биологични процеси, те се превръщат в многофакторен замърсител на околната среда, оказващ силно негативно въздействие върху повърхностните и подземни води, въздуха и почвите, с което създават сериозен здравен риск за населението. От друга страна отпадъците са ценен енергиен и суровинен източник и тяхното минимизиране и повторна употреба води до съхранение на природни ресурси. Съгласно изискванията на Закона за опазване на околната среда (ЗООС), Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА), Закона за устройство на територията (ЗУТ) и Правилника за неговото приложение при разработването на ПИРО 2021-2027 година е актуална "Програма за управление на отпадъците" на Община Венец е за периода 2015 - 2020 г. утвърдена от РИОСВ - Шумен. Тя обхваща един срок от 5 години . С решение №49 на ОС община Венец и протокол№29/14.08.2018 година е приета неговата актуализация.Тя е изготвена в съответствие с указанията на Министерството на околната среда и водите и отразяваща основните постановки, принципи и цели на националната стратегия по отношение управлението на отпадъците, и на практика представлява приложение на тази политика на общинско ниво.

Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общината, съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците (обн. ДВ, бр. 53/13.07.2012 г.) и подзаконовите нормативни актове. Тя се разработва като секторна политика, съгласно чл. 52 ал. 2 от Закона за управление на отпадъците и е неразделна част от Общинската програма за околна среда. Програмата се разработва и се приема за период, съвпадащ с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците. Програмата е инструмент за подобряване на организацията и управлението на отпадъците в община Венец през периода 2015 г. - 2020 г.Тя създава предпоставки количествата генерирани отпадъци от населението, селското стопанство и промишлеността да бъдат

намалени. Предоставя устойчиви, икономически достъпни и законосъобразни услуги по управление на отпадъците на територията на общината в съответствие с действащото екологично законодателство, национални и местни политики и стратегии. Програмата обхваща всички дейности свързани с управлението на отпадъците генерирани от територията на община Венец, като разглежда процесите от образуването на отпадъците до тяхното обезвреждане. Предмет на програмата са битови отпадъци; строителни отпадъци; специфични потоци отпадъци – МРО; разделно събиране на рециклируеми отпадъци и компостиране на биологично разградими отпадъци.

4. Вредни физични фактори

Шумът е един от основните фактори с неблагоприятно въздействие върху населението в големите градове. Мерките за предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на шума в околната среда целят защита на здравето и осигуряване качеството на живот на населението. Част от тях са свързани с разработването на стратегически карти за шум и планове за действие.

Осъществяването на тези мерки ще доведе не само до редуциране на шума в околната среда, но и до цялостно подобряване на инфраструктурата и жизнената среда в населените места. Оттук и основната роля, която играе местната власт при управлението и контрола на шума в околната среда.

Шумът от автомобилния и жп транспорт е основен фактор за шумовите нива в общината, като той представлява 80-85% от общото шумово натоварване.

Увеличението на шумовия фон, предизвикано от транспорта, се дължи на два основни фактора:

- повишената моторизация на населението и лошото състояние на автомобилния парк, уличните настилки и релсовият път на железопътните трасета и алармените системи на МПС;
- крайно недостатъчните мероприятия, насочени към намаляване на шума, в комбинация с липса на адекватен контрол на превозните средства за намаляване на шумовите нива.

В територията на община Венец няма сертифицирани летища, летателни площадки и аеронавигационни съоръжения.

През територията на община Венец преминава жп линия № 9 Русе разпределителна – Каспичан.

Естественят радиационен гама - фон е конкретна физична характеристика на околната среда, характерна за всеки регион.

На територията на община Венец няма изградени обекти и други антропогенни източници, които са доказани замърсители, допринасящи за промяна в радиационната обстановка. Не са известни данни за разположени на територията на общината значителни източници на нейонизиращи лъчения. Няма установено завишаване на естествения радиационен фон.

По отношение на акустичната обстановка, в Общината няма замервания за превишаване на шума над допустимите норми, а и липсват предпоставки за това.

- **Газопроводна мрежа**

По данни на „Булгартрансгаз“ на територията на Община Венец няма изградени съоръжения. Към момента дружеството няма инвестиционни намерения за изграждане на газопроводни трасета на територията на общината.

- **Съобщителна мрежа**

- Мобилна мрежа

На територията на Община Венец „Теленор България“ ЕАД не разполага със съоръжения от подземната си съобщителна инфраструктура. На територията на Община Венец „Теленор България“ ЕАД разполага с 1 /един/ брой базова станция с адрес-северозападната част от имот 019001, находящ се в местността Къзъмък в землището на с.Ясенково, общ.Венец с географски координати: $V=43^{\circ} 32' 52.4107''$ и $L=26^{\circ} 50' 38.7847''$

В община Венец дружеството има GSM и UMTS покритие с изключение на с. Габрица. Към момента дружеството има планове за изграждане на нова базова станция в района на с.Габрица. По данни на дружеството няма планове за изграждане на подземна оптична мрежа на територията на Община Венец.

Базовата станция на „Теленор България“ ЕАД е нанесена в Опорния план на Общия устройствен план на Община Венец.

По данни на „Мобилтел“ ЕАД на територията на община Венец няма изградена линейна инфраструктура (кабелни трасета). Към момента дружеството е реализирало радиопокрытие на територията на общината по технологии GSM и UMTS. Операторът разполага с две базови станции в землищата на с.Капитан Петко и с.Ясенково в Община Венец.

Местоположението на базовите станции е отразено в Опорния план на Общия устройствен план на Община Венец.

По данни на „Българска телекомуникационна компания“ (БТК) ЕАД на територията на Община Венец предоставят следните услуги:

- *Достъп до интернет*

Мобилен достъп до интернет чрез UMTS технология е с 99,69% покритие от населението на Община Венец.

- *Телефонни услуги*

Дружеството предоставя телефонни услуги при 100% степен на цифровизация на телефонните връзки в Община Венец.

- *GSM услуги*

Покритието на GSM услугата е на 100% от населението в Община Венец.

- *Телевизия*

„БТК“ ЕАД предоставя телевизионна услуга по технология Direct to The Home TV (DTH TV) на територията на Община Венец.

Към момента дружеството няма планирани инвестиционни намерения на територията на Община Венец, които засягат публична общинска собственост. „БТК“ ЕАД определя своите инвестиционни намерения, на базата на конкретни искания за предоставяне на услуги на своите клиенти, като своевременно ще съгласува по установения закон ред инвестиционни проекти в Община Венец.

- **Жилищен фонд**

Състоянието на жилищният фонд и жилищният стандарт на населението са важни характеристики за изпълнение на задачите на устройственото планиране. Жилищният фонд и състоянието му като система на обитаване е в зависимост от броя на населението. Върху развитието му оказват значение различни качествени и количествени показатели. Общата оценка за нивото на задоволеност с жилища в Община Венец е положителна.

По данни на НСИ броят на жилищата в жилищните сгради се различава от броя на всички преброени жилища. Има 3 категории жилища- примитивни, подвижни и жилища в нежилищни сгради, за които не се събира информация за сградата.

По данни на НСИ от последното преброяване на населението към 01.02.2011г. жилищния фонд в Община Венец е със следните основни характеристики. Общия брой на жилищните сгради е 2946, както се вижда от таблица 1.4.17.

Таблица 1.4.17. Жилищни сгради по материал от който са построени към 01.02.2011г.⁵⁰

	Материал, от който са построени сградите					
	Общо	Панели	Стомано-бетон	Тухли (с бет.плоча)	тухли (с гредоред)	Друг (камък, керпич, дърво, друг и непоказани)
Сгради	2796	21	10	688	1172	905
Жилища	2946	60	11	750	1209	916

Източник: Териториално статистическо бюро-Шумен

В община Венец към 2011 г. най-голям брой имат жилищните сгради построени от тухли (с гредоред) – 1209 бр.(41%) и най-малък брой на жилищните сгради построени от стоманобетон – 11 бр.(0,4%).

В община Венец към 2011 г. най-голям брой имат жилищните сгради на 1 етаж – 1984бр. (67,34%) и най-малък брой имат тези на 3 етажа – 5 (0,17%) Сградите на 4 етажа са 39 (1,32%) в Община Венец, както е показано в Таблица 1.4.17

Таблица 1.4.17. Жилищни сгради по периоди на построяване към 01.02.2011г.

	Период на построяване								
	Общо	До края на 1949г.	1950-1959	1960-1969	1970-1979	1980-1989	1990-1999	2000-2011	Непоказано
Сгради	2796	582	340	728	559	484	53	50	0
Жилища	2946	590	346	773	581	549	56	51	2

Както се вижда от данните в таблицата най-голям брой са жилищните сгради построени в периода 1960-1969г.-773 (26,24%), а най-слабо е било строителство в периода 2000-2011г. – 51бр.(1,73%).

Делът на частната собственост на физически лица е 99,39% (2930 бр.), държавните или общинските жилища заемат 0,31% (9 бр.), както и частната собственост на юридически лица (Таблица 1.4.18)

Таблица 1.4.18. Жилища по форма на собственост към 01.02.2011г.⁵¹

	Общо	Държавна или общинска	Частна собственост на физически лица	Частна собственост на юридически лица

⁵⁰ Източник: Териториално статистическо бюро-Шумен

⁵¹ Източник: Териториално статистическо бюро-Шумен

Общо	2946	2946	0	0
------	------	------	---	---

Всички жилищни сгради в Община Венец са електроснабдени (Таблица 1.4.19)

Таблица 1.4.19. Жилища по наличие на електричество към 01.02.2011г.⁵²

	Общо	Има електричество	Няма електричество	Непоказано
Общо	2946	2946	0	0

Като проблем за околната среда и хигиената е фактът, че 91.5% (2075 бр.) от жилищните сгради са свързани със системи за събиране на битовите отпадъчните води, останалите 8.5% (193 бр.) нямат изградена канализация (Таблица 1.4.19).

Таблица 1.4.20. Жилища по наличие на канализация към 01.02.2011г.⁵³

Наличие на канализация	Брой
Общо	2268
Свързана с обществена канализация	63
Свързана с изгербна яма	540
Свързани с септична яма или друго пречиствателно съоръжение	595
Свързана с попивна яма	877
Свързана с попивна яма	193

По данни от Таблица 1.4.21. 98,63% (2237 бр.) от жилищните сгради са обществено водоснабдени, 0,35% (8 бр.) са свързани със собствен водоизточник, а 0,84% (19 бр) нямат източник на вода.

Таблица 1.4.21. Жилища по източник на водоснабдяване към 01.02.2011г.⁵⁴

Източник на водоснабдяване	Брой
Общо	2268
Обществено водоснабдяване	2237
Собствен водоизточник	8
Обществено водоснабдяване и собствен водоизточник	595
Няма източник на вода	877

Основна част от жилищния фонд са фамилни къщи. Почти всяко семейство има собствено жилище. Преобладаващото застрояване е нискоетажно.

По данни от ТСБ – Шумен за 2011г. броят на жилищните сгради по населени места в община Венец са следните, показани в Таблица 1.4.22

Таблица 1.4.22. Жилищни сгради по форма на обитаване към 01.02.2011г.⁵⁵

Населено място	Вид на сградата		
	Общо	жилищна обитавана	жилищна необитавана

⁵² Източник: Териториално статистическо бюро-Шумен

⁵³ Източник: Териториално статистическо бюро-Шумен

⁵⁴ Източник: Териториално статистическо бюро-Шумен

⁵⁵ Източник: Териториално статистическо бюро-Шумен

с. Борци	198	171	27
с. Боян	222	149	73
с. Буйновица	137	92	45
с. Венец	331	238	93
с. Габрица	191	129	62
с. Денница	64	44	20
с. Дренци	110	87	23
с. Изгрев	254	219	35
с. Капитан Петко	223	176	56
с. Осеновец	145	126	19
с. Страхилица	51	36	15
с. Черноглавци	249	170	79
с. Ясенково	621	529	92
Община Венец	2796	2157	639

1.4.2. Изводи за състоянието и потенциалите за развитие на инфраструктурата и опазване на околната среда в община Венец

За състоянието и потенциалите за развитие на инфраструктурата и опазването на околната среда могат да се направят следните обобщаващи извода:

- По данни на Областно пътно управление -Шумен състоянието на републиканската пътна инфраструктура е в добро физическо състояние. В землището на община Венец няма пътища от II- ри клас . Държавната пътна мрежа е представена от пътища първи и трети клас;
- През 2012 и 2018 г. чрез рехабилитация на част от общинската пътна мрежа са възстановени и подобрени транспортно - експлоатационните качества и носимоспособността на настилката, с оглед осигуряване условията за безопасност на движението и добро отводняване на пътищата;
- Освен на пътната мрежа, в община Венец се обръща специално внимание на благоустрояването на уличните мрежи в населените места, където над 50% от настилката е черен път. Към настоящия момент са реконструирани 26 км. IV клас пътища общинска собственост , също така е подобро и състоянието на главните улици в почти всички населени места на общината;
- По данни от Общинска служба по земеделие с.Венец, териториите в землището на общината за пътна инфраструктура са идентифицирани и разпределени по населени места за бъдещо развитие;
- Пътната настилка по уличната мрежа в населените места е в лошо състояние;
- Наблюдават се деформации на пътната настилка, наличие на дупки, затлачване от наноси, довеждащо до промяна на габарита на активните ленти за движение. Повечето улици никога не са били асфалтирани и се налага предварително подравняване на съществуващите трошенокаменни настилки за постигане на равна основа за полагане на асфалтобетон в новия програмен период 2021-2027;
- Транспортното обслужване на региони и селищата се извършва по съответните направления в съответствие с разработените транспортни планове при добро качество на услугата;

- Водата от плитките подпочвени води - до 10 м. от терена (шахови кладенци, дренажи и каптажи) се влияят от климатичните условия. Обикновено през пролетното пълноводие водите са с отклонение по показател мътност и нитрати. Това налага необходимостта от вземане на бързи мерки за изграждане на допълнителни водоснабдителни съоръжения за питейните води от страна на общинската администрация в новия програмен период 2021-2027;
- Външната водопроводна мрежа в Община Венец е на възраст между 42 и 86 години, както се вижда от таблица 1.4.8. Експлоатационния период на водопроводите отдавна е изтекъл. Експлоатационната възраст обуславя: големи загуби, намалена проводимост, чести аварии, влошено качество на питейните води, поради което в новия програмен период следва да се зложат мерки за подобряване на външната водопроводна мрежа за повишаване качеството на питейните води;
- През 2018 г е стартирал проект Държавен фонд „Земеделие“ за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаб инфраструктура“ от мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020, съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони;
- С проекта се предвижда реконструкция и рехабилитация на водопроводната мрежа в три населени места на територията на община Венец. Инвестициите предвидени в проекта са насочени към компрометираните елементи и материали на съществуващите водопроводни мрежи, като се предвижда да се подменят водопроводните тръби в три населени места: с. Ясенково, с. Капитан Петко и с.Боян;
- В новия програмен период следва да се зложат мерки за реконструкция и рехабилитация на водопроводната мрежа и в другите населени места в общината;
- Съгласно Общинския план за защита на населението при бедствия от 2015г. са определени значими критични места и потенциално опасни обекти на територията на общината и се осъществява непрекъснат мониторинг на обектите и плана за действие;
- В община Венец няма изградена канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадъчни води, което е основен проблем на ВиК системата. Формираните битови отпадъчни води се отвеждат в попивни ями. Всички битови отпадъчни води се просмукват в почвата и подпочвените води. Това създава неблагоприятни санитарно-хигиенни условия. Повечето изгребни ями са амортизирани, затлачени и водопропускливи, като с това не функционират по предназначение. Към настоящия момент всички битови отпадъчни води от с.Ясенково, поради липса на канализационна мрежа и ПСОВ, се заустват в примитивни попивни ями, част от тях се заустват в р. Ясенковец, която минава през населеното място;
- В новия програмен период 2021-2027 следва да се зложат мерки за решаване на тези проблеми с канализационната мрежа и за изграждане на пречиствателна станция за общината.

В обобщен вид изводите за инфраструктурата и опазването на околната среда са:

1. Съществен проблем е липсата на инвестиционен интерес за подобряване на транспортната свързаност и друга довеждаща инфраструктура в общината. Поради това е

необходимо общината да се ориентира към мерки за развитие на инвестиционния потенциал чрез инструменти за финансов инженеринг и ПЧП.

2. Не се използва възможността за развитие на механизми за добро управление на собствеността и привличането на инвестиции за местна „социална“ инфраструктура, чрез маркетизиране на неизползвани терени. Стратегията за управление на общинската собственост изисква тя да се координира по-пълно със стратегията за туризма, което да позволи достъпност и актуализация на информацията, мониторинг и управление на собствеността и да се генерира инвестиционен интерес и повече приходи в общината.

3. Местоположението на общината оформя и едно важно предимство – много добро състояние на околната среда и липса на потенциални екологични замърсители. Има необходимост от постоянни и дългосрочни мерки за опазване на защитените територии. Предвид специфичните конзервационни мерки на защитените видове и обитания, е необходимо да се развият и осигурят финансово възможностите за развитие на екосистемни услуги като част от комплексен туристически продукт, като комбинация от еко, селски и етнографски туризъм за задоволяване на регионални потребности като по пълно се използват потенциалните възможности и ресурси на ДСС ‘Паламара’.

4. Територията на общината се характеризира с добре изградена и правилно експлоатирана енергийна инфраструктура, с акцент върху необходимостта от приложение на енергия от ВЕИ. Налице е тенденция за физическо и морално износване на водопреносната мрежа, съпроводено с големи загуби на питейна вода и затова следва да продължи процесът на модернизация на водопреносната мрежа

5. Поради ниската гъстота на населението в общината, ще се увеличава рискът от липса на достатъчно инвестиции в инфраструктура. Характерен пример е липсата на финансиране за канализация и пречиствателна техника в ПРСР 2014 – 2020 г. за малките населени места, какъвто е случаят и за Община Венец.

6. Тези неблагоприятни тенденции и рискове налагат да се разработят пакетни мерки за комплексно въздействие с цел както развитие на гъвкава инвестиционна политика и създаване на условия за развитие на човешкия капитал, така и за повишаване на атрактивността на селищата в общината, които имат потенциал за развитие.

Няколко са факторите, които могат да повлияят положително върху тенденциите за демографско и икономическото развитие на община Венец:

- Преодоляване на негативните демографски процеси и намаляването на броя на населението чрез активна миграционна политика за връщане на изселените лица и лицата, работещи и пребиваващи в чужбина;
- Преодоляване на негативните последици от застаряването на населението и подобряване на качествените характеристики на човешкия капитал чрез мерки за повишаване на раждаемостта и задържане на младото население в общината;
- Ограничаване на диспропорциите в териториалното разпределение на населението и обезлюдяването в някои от селата в общината.
- Включване на по-големи групи от населението в образователната система и системата на здравеопазването, както и приобщаване към социалната система и културния начин на живот;
- Използване на потенциала и ресурсите на съществуващите водещи икономически отрасли за увеличаване на заетостта и доходите на населението;

- Използване на възможностите за инвестиции като фактор за осигуряване на финансов ресурс за модернизация и внедряване на иновации в икономическата и социалната сфера.
- Развитие на потенциала на нови икономически отрасли и социално-културни ресурси за създаване на нови икономически възможности в сферата на преработващата промишленост, туризма, културата и здравеопазването;
- Създаване на устойчива модерна образователна инфраструктура за стимулиране на учащите и по-голямо включване на населението в образователния процес.
- Осигуряване на здравни услуги за повишаване качеството на живот чрез изграждане на единна здравна инфраструктура с общинско и регионално значение за подобряване на достъпа до здравеопазване и подобряване на качеството на здравните услуги.
- Модернизирани спортно-техническите и културните бази за създаване на възможности за спорт и развлечение на младежите и подрастващите, както и занимания за възрастното население;
- Изграждане и осъвременяване на инфраструктурата и опазване на околната среда.
- Развитие на социалните услуги за предоставяне на качествени грижи за нуждаещи се и уязвими групи;
- Осигуряване на условия за здравословен живот и повишаване на качествените характеристики на работната сила.
- Диверсификация и развитие на местния туристически продукт чрез подобряване на маркетинга и насърчаване предприемачеството в областта на туризма

1.5. S W O T – анализ на функционалните системи и сектори за развитие на община Венец.

Съгласно методическите указания на МРРБ от Март 2020 г., като база за разработване на SWOT - анализа се използват както изводите от оценката за състоянието на територията В Част 1 на разработката, така и формулираните препоръки при обсъждането със целевите групи в Общината за допълване на тази информация. Актуализираният SWOT - анализ трябва да отчете не само промените за периода 2014 – 2020 г. на вътрешните фактори за развитие на общината и на външната социално-икономическа среда, но също така стремежа да се приложат адекватно препоръките от заинтересованите страни. Целта е при разработването на SWOT анализа да се отчетат реалистично ресурсите (съществуващия потенциал) на общината по отношение на всяка зона от територията, социално-икономически сектор, изводите, тенденциите и проблемите за сектора.

При разработването на SWOT анализа се спазва в пълна степен принципа за интегриран подход, като елементите на анализа за функционалните системи и секторите следва да бъдат разгледани в тяхната цялост и взаимодействие. Така, структурираният и реалистичен като формулировки SWOT-анализ е предпоставка за прецизно формулиране на целите, приоритетите и мерките в стратегическата част на ПИРО Венец съгласно Методически указания на МРРБ за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021 – 2027г.

В SWOT – анализа се представят силните и слабите страни, възможностите и заплахите на природния капитал, материалния капитал в трите сфери (земеделие, индустрия и туризъм), на социалния капитал и на инфраструктурата, поддържаща качеството на живот на населението в общината.

В таблица 1.5. е показан SWOT- анализа. Елементите на групите:

1. Силни страни (Strengts);
2. Слаби страни (Weaknesses);
3. Възможности (Oportunities) и
4. Заплахи (Treats)

Отделните функционални системи и социално-икономическите сектори за развитието са номерирани, така че да се реферират лесно при формулиране на необходимото интегриране между отделите сектори.

В текстовете по елементи на SWOT-анализа в табл. 1.5. са показани оценките за актуалните към 2019 г. силни и слаби вътрешни страни, както и за шансовете и заплахите от външната социално-икономическа среда. На тази основа е направена оценка на SWOT - анализа и коментари за възможно изменение под влиянието на кризата „коооронавирус“.

В периода на изпълнение на ОПР в изминалия програмен период 2014-2020 до 2019 г. външната за територията на община Венец социално-икономическа среда в област Шумен, североизточен район с център Варна и България като цяло има устойчиво развитие и стабилност. От м. Март 2020 г. обаче, страната и в частност община Венец са подложени на въздействието на кризата от пандемията «коронавирус». Затова, след като се изложи формализираната картина на самия SWOT анализ, ще се приведът и доводи за обосноваване на изводите от анализа.

За да се изведат от ОУП на община Венец, 2017 г. ще се представят и анализират формулираните в общия устройствен план устройствени зони :

1.5.1. Жилищна устройствена зона с малка височина на застрояване (Жм)

Жилищната устройствена зона с преобладаваща малка височина на застрояване, означена с „Жм“, се прилага за устройство на жилищните територии във всички населени места в общината, като в по-голямата си част терените, попадащи в жилищната зона са функциониращи и съществуващи. За проектни жилищни терени са предвидени терени, които по КВС са определени за „друг вид застрояване“ и такива, които са застроени и начинът им на ползване реално е такъв.

Спрямо чл.17, ал.1 и 2 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ се позволява в партерните етажи на жилищните сгради да се изграждат търговски и други обслужващи обекти, гаражи, работилници с функции, съвместими с обитаването.

Площта на териториите с режим на устройствена зона „Жм“ е 659.88 ха.

1.5.2. Смесена обществено-обслужваща производствено-складова устройствена зона (Соп)

Устройствената зона обхваща територии в непосредствена близост до бившите стопански дворове, производствено-складовите терени. Като цяло устройствените зони „Соп“ са с производствено-обслужваща функция, предимно с безвредни промишлени производства, животновъдни комплекси спазващи санитарно-хигиенните изисквания, обществено обслужване, жилища, спорт, търговия, предприятия на хранително-вкусовата промишленост и др

Общата площ на смесена многофункционална зона „Соп“ е 143,70 ха.

1.5.3. Устройствена зона и територии за предимно производствени и складови дейности (Пп)

Предимно производствените зони - Пп са разположени основно извън населените места, като част от тях влизат в проектните строителни граници на селата. Предимно производствената зона се устройва преобладаващо върху съществуващи територии със сходно предназначение, в.т.ч. терени на бившите селскостопански дворове.

Параметрите на производствените зони се определят спрямо чл.22,чл.24 и чл.25 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ.

1.5.4. Чисто производствени територии

Чисто производствените територии са с предназначение за производство на енергия от възобновяеми източници. Те заемат 17,61 ха в землищата на селата Габрица, Капитан Петко и Дренци.

1.5.5.Рекреационна устройствена зона за курорт (Ок)

Устройствена зона „Ок“ е предвидена в землищата на селата Осеновец, Борци и Изгрев и е предназначена за отдих и рекреационни дейности. Капацитетът на тази зона според нормативните изисквания е за Минимум 50 % от площта за озеленяване следва да бъде от висока дървесна растителност и да има осигурени паркоместа за посетителите в границата на УПИ.

Площта на рекреационна устройствена зона Ок е общо 24,00 ха.

1.5.6. Територии за алтернативно земеделие

Обхващат група от земеделски имоти – ниви, по течението на реките Канагьол и Каменица, с оглед възможността за напояване. Тези територии са предназначени за развитието на нови инвестиционни проекти предвидени с Плана за развитие на Община Венец (2014-2020г), свързани с производството на различни видове алтернативно земеделие, като производство на зеленчуци, пчеларство, друго плодощроизводство(като малини, ягоди и др.), билкопроизводство и други биоземеделски производства.

За отделните имоти от зоната се допуска промяна на предназначението с ПУП, но без да надвишават пределно допустимите параметри, определени в Наредба 19, чл.7 от СЗЗБПП на МЗХ и МРРБ и с ОУПО Венец, които са следните:

Площта на земеделска устройствена зона За е 181,12 ха.

1.5.7. Терени за гробищни паркове

Това са терени със специфични особености и изисквания и със самостоятелен устройствен режим за гробищни паркове. Те се разполагат и устройват в съответствие с Наредба №2/2011 г. на МЗ за здравните изисквания към гробищните паркове и погребването и пренасянето на покойници. Конкретните устройствени параметри се определят с ПУП.

1.5.8. Терени за спорт и атракции

Обхващат стадиони, спортни площадки и др.спортно обекти. Устройват се с ПУП и в съответствие с чл.33 от Наредба 7/2003 на МРРБ, като площта на територията за спорт и развлечения в населените места и крайселищните територии се определя спрямо броя на населението – за села от 15-20 кв.м/жител, като минималната озеленена площ е 20% от площта на УПИ.

Спазват се техническите изисквания и условията за безопасност и се изпълняват всички изисквания за изграждане на достъпна среда

1.5.9. Терени за озеленяване, паркове и градини

Тези територии са изцяло в границите на урбанизираните територии и са предназначени за изграждане на озеленени площи за широко обществено ползване в населените места. Териториите с режим на озеленяване се устройват при условията на чл.32 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ.

1.5.10. Терени за инженерно-техническа инфраструктура

Това са терени със самостоятелен устройствен режим за различните видове инженерно-техническа инфраструктура – със специфични особености и изисквания. Конкретните устройствени терени се определят с ПУП.

1.5.11. Терени за транспорт и комуникация

Терени със самостоятелен устройствен режим за транспортна инфраструктура. Конкретните устройствени параметри се определят с ПУП.

1.5.12. Терени за обществено обслужващи дейности

Терени със самостоятелен устройствен режим за обекти на общественото обслужване. Конкретните параметри се определят с ПУП .

В ОУП Венец 2017г. в съответствие с изискванията на Наредба №8/2001 на МРРБ за обема и съдържанието на устройствените планове, в табличен вид е представено разпределението на териториите по основно предназначение, основаващо се на данните за начин на трайно ползване (НТП) в обхвата на землищата на община Венец и на действащите регулационни планове в рамките на селищата. Балансът показва данните от съществуващото положение и от проектното предвиждане. По данните от съществуващото положение се отличава **преобладаването на обработваемите земи- ниви, следвани от горски територии и необработваеми земи. Най – малък дял от земеделските земи имат трайните насаждения.**

ОУПО Венец 2017 г. предвижда насоченост към социално-икономическия сектор, земеделските дейности и туристическия потенциал заложен в политиката за развитие на общината.

На тази основа на база определените изброените по горе устройствени зони, устройствени режими и терени със самостоятелен устройствен режим, чрез систематизиране и обобщаване са обобщени и изведени двете функционални системи на територията на Община Венец:

I.Функционална система „ Труд и бизнес” , в която система се включват следните функционални зони:1;2;3;4;6;10;11;12

II.Функционална система „Отдых и туризъм”, в която система се включват следните функционални зони :1; 5;7;8;9.

За тези функционални системи в ПИРО Венец 2021-2027 г. в Таблица 2.1 е представен SWOT анализа на територията и секторите на развитие на община Венец.

Таблица 1.5. SWOT анализ на територията и секторите на развитие на община Венец (съгласно формулираните в ОУП Венец – 2017 г. функционални системи на територията)

I. ФУНКЦИОНАЛНА СИСТЕМА „ТРУД И БИЗНЕС“ – териториите на общината	
1. Силни страни (Strengths);	2. Слаби страни (Weaknesses);
1. Комплексно развитие на системата	
1.1.1. Чиста околна среда, въздух и земя за развитие на земеделието	2.1.1. Влошена демографска ситуация
1.1.2. Комплексно развитие на системата	2.1.2. Високо ниво на безработица поради недостатъчна и сезонна заетост в местния бизнес
1.1.3. Удобни, изградени и поддържани, комуникационно-транспортните връзки	2.1.3. Продължителният престой на трудовата борса демотивира безработните в процеса на търсенето и намирането на работа.
1.1.4. Добър опит и добри резултати от междуобщинско партньорство с община Никола Козлево в проекти за местно икономическо развитие (МИР)	2.1.4. Недостатъчно образователни и квалификационни мерки за осигуряване на заетост на безработните в общината
2. Земеделие и горско стопанство	
1.2.1. Плодородни почви за развитие на земеделието	2.2.1. Липса на свежи инвестиции и технологично и продуктово обновление
1.2.2. Ускорено развитие на трайни насаждения за плодове и билки чрез проекти на млади фермери	2.2.2. Ниска добавена стойност в земеделието и горското стопанство
	2.2.3. Недостатъчни предприятия за преработка на плодове, зеленчуци чрез които да се добави стойност и увеличи заетостта
	2.2.4. Недостатъчна мотивация и опит за създаване на сдружения за коопериране в трайните насаждения
3. Преработвателна промишленост	
1.3.1. Развито селско стопанство като предпоставка за развитие на преработвателни предприятия	2.3.1. Недостатъчна диверсификация на бизнеса в преработвателната промишленост в земеделието, горите и други индустриални сектори
	2.3.2. Неразвито технологично предприемачество и иновации в технологии и продукти в селското и

горско стопанство

4. Социален капитал и пазар на труда

1.4.1. Квалифицирана общинска администрация и опит в разработването и реализирането на социални проекти за развитие на социалния капитал	2.4.1. Сравнително висок процент на безработните, които никога не са били официално назначавани на работа (около 20 %).
1.4.2. Развита система за социална помощ на населението с форми на общинско и регионално ниво.	2.4.2. Заетостта на работната сила в общината се влияе от сезона в местните отрасли
1.4.3. Развита мрежа от читалища и добри резултати на художествената самодейност	2.4.3. Негативна тенденция и малкия процент на хората със завършено висше образование – съответно 2.95%.
	2.4.4. Ограничени възможности и увеличена безработица след пандемията от Ковид 19
	2.4.5. Липса на капацитет и обучителни програми за развитие на социално предприемачество и социални иновации за хора в неравностойно положение
	2.4.6. Проблеми в образователната система с наличието на значителен брой лица непосещаващи изобщо училище и на преждевременно напуснали.
	2.4.7. Проблеми в качеството на здравните услуги особено в условията на пандемията Ковид 19 и преодоляване на последиците от нея.

5. Инфраструктура и качество на живот

1.5.1. Изградена междуселищна и селищна транспортна инфраструктура	2.5.1. Морално и физически амортизирана водопреносна и канализационна инфраструктура- пречисвателни съоръжения
1.5.2. Наличие и мониторинг на разработена дългосрочна и краткосрочна общинска програма за стимулиране използването на възобноваеми енергийни източници.	2.5.2. Отсъствие и слабо развитие на зелената инфраструктура в населените места и общината като цяло
1.5.3. Квалифицирана общинска администрация в разработването на европейски, национални и	2.5.3. Лошо качество на изградената вътрешно селищна транспортна инфраструктура

регионални проекти за опазване на околната среда , енергийна ефективност и социални проекти	
	2.5.4.Липса на действени планове и финансиране за рекултивация на свлачища и сметища
3.Възможности (Opportunities)	4.Заплахи (Treats)
1.Комплексно развитие на системата	
3.1.1. Наличие на актуален Общ Устройствен План на община Венец, 2017 г.	4.1.1. Недостатъчно финансиране поради медицинската , икономическата и социална кризи в резултат от пандемията Ковид 19 и последиците от нея
3.1.2. Наличен ПИРО Венец 2021-2027 г.	4.1.2. Задълбочаване на медицинската и социално икономическа кризи в резултат на трета и следващи вълни на пандемията от Коронавирус.
3.1.3. Наличие на предварителна, междинна и последваща оценка за изпълнението на Плана за развитие на община Венец 2014-2020 с открояване на и анализиране на проблемите в неизпълнените стратегически цели , мерки и проекти, заложен в плана	
3.1.4. Възможностите на европейските възстановителни механизми за преодоляване последиците от пандемията и европейските фондове	
2. Земеделие и горско стопанство	
3.2.1.Увеличено финансиране и безвъзмездна помощ от европейски възстановителни механизми и фондове з възстановяване и развитие на селското стопанство и изостаналите селски селищни системи и райони	4.2.1.Неблагоприятни климатични промени
3.2.2. Насърчаване на развитието на овцевъдството и отглеждането на птици, обвързване на производството и преработката на мляко в мандри производството на екологично чисти продукти за Европейските пазари	4.2.2.Трета и последващи вълни на пандемията
3.2.3. Създаване на конкурентоспособни животновъдни	4.2.3. В резултат липса или недостатъчна инициатива и

ферми	мотивация сред местните общности за предприемачество сред млади фермиери
3.2.4. Изграждане на сдружения на производители и преработватели в селското стопанство за по-силни пазарни позиции	
3. Преработвателна промишленост	
3.3.1. Европейски и национални възстановителни и програмни фондове и финансови ресурси за стимулиране на малкия и среден бизнес в преработвателната промишленост.	4.3.1. Липса на квалифицирана работна сила
3.3.2. Възможности за междурегионално сътрудничество и партньорство за изграждане и развитие на клъстери в преработвателната промишленост	4.3.2. Задълбочаване на демографските проблеми и нов ръст на емиграцията в големите промишлени центрове на страната и в чужбина.
3.3.3. Възможности за развитие на публично-частното партньорство	4.3.3. Слабо развит потребителски пазар в резултат на задълбочаване на третата вълна на пандемията Ковид 19 и нейното преодоляване
4. Социален капитал и пазар на труда	
3.4.1. Европейски и национални програми и финансиране за развитие на социалния капитал	4.4.1. Фалити и ръст на безработицата като последици от пандемията „Коронавирус“
3.4.2. Увеличено социално финансиране по европейски и национални програми за хората в неравностойно положение	4.4.2. Незаинтересованост на работодателите за ранно професионално ориентиране на учениците
3.4.3. Развитие на дуалното обучение за интеграция на образованието с бизнеса съобразно местните потребности	
5. Инфраструктура и качество на живот	
3.5.1. Европейски и национални фондове и финансиране на иновации в приложението на концепцията на „Зелена Европа“, стимулиране използването на ВЕИ и приложение на цифровизацията.	4.5.1. Недостатъчно финансиране за развитие на общинската селищна инфраструктура
	4.5.2. Липса на инвестиционен интерес за подобряване на транспортната

свързаност и друга довеждаща инфраструктура в общината

II. Функционална система „Отдых и туризъм“

1. Силни страни (Strengths);

2. Слаби страни (Weaknesses);

1. Комплексно развитие на системата

1.1.1. Природна даденост, чиста природа и въздух, свободни жилищни сгради за преобразуването им в къщи за гости

2.1.1. Недостатъчна и амортизирана инфраструктура в зоната и населените места.

1.1.2. Наличен административен капацитет за планиране и развитие на туристическата инфраструктура

2.2.2. Не се използва възможността за развитие на механизми за добро управление на собствеността и привличането на инвестиции за местна „социална“ инфраструктура, чрез маркетингане на неизползвани терени

1.1.3. Налична развита с национално и международно значение база на ДЛС „Паламара“

2, Туристически бизнес и услуги

1.2.1. Местоположението на общината оформя и едно важно предимство за развитие на туризма – много добро състояние на околната среда и липса на потенциални екологични замърсители

2.2.1. Неразвита маркетингова инфраструктура на туризма: реклама, информация, хранене

2.2.2. Отсъствие на диверсификация чрез развитие на допълващи услуги с добавена стойност като хранене, еко и други турове в региона

1.2.3. Развита ловен туризъм с национално и международно значение в ДЛС „Паламара“

2.2.3. Отсъствие на теренна инфраструктура на туризма като паркинги, екопътеки, развлекателни заведения и други.

1. Социален капитал и пазар на труда

1.3.1. Развита мрежа от читалища и добри резултати в художествената самодейност

2.3.1. Висок е делът на безработните без необходимата квалификация

2.3.2. Отсъствие на тясно партньорство между читалищата и туристическия бизнес като предпоставка за развитие на културния и религиозен туризъм

	2.3.3. Слабо изразен интерес към публично частното партньорство в туризма
2. Инфраструктура и качество на живот	
2.4.1. Европейски и национални програми и финансиране възстановяването и развитие на местния туризъм	2.4.1. Морално и физическа амортизирана ВиК канализационна мрежа, вътрешноселищна и неразвита зелена инфраструктура
2.4.2. Добре изградена и правилно експлоатирана енергийна инфраструктура	2.4.2. Недостатъчно развита пътна инфраструктура и транспорт
	2.4.3. Отсъствие на местни инициативи за развитие на публично-частно партньорство в различните форми на туризма в общината
3. Възможности (Opportunities)	4. Заплахи (Treats)
1. Комплексно развитие на системата	
3.1.1. Импулс за интегрирано устойчиво развитие на община Венец при наличие на ПИРО 2021-2027	4.1.1. Трета и последващи вълни на пандемията „Коронавирус“ и произтичащите от тях неблагоприятна „Зелена“ политика
3.1.2. Европейска стратегия „Зелена Европа“ и механизъм за възстановяване и развитие	4.1.2. Задълбочаване на икономическата криза и отражението и в задълбочаване на демографския проблем в общината
3.1.3. Повишаване на капацитета на административния персонал за подготовка на проекти за развитие, на маркетингови инструменти като инвестиционен (бизнес) профил на територията, проекти за валоризация на природните и исторически забележителности и др	
2. Туристически бизнес и услуги	
3.2.1. Европейски и национални програми за възстановяване и подкрепа развитието на изостаналите селски райони и приоритено развитие на селския и културен и еко туризъм	4.2.1. Отлив и недостиг на квалифициран персонал, влошаване на икономическото състояние и фалити при неблагоприятно развитие на пандемията „Коронавирус“
3.2.2. Възможности за развитие на екосистемни услуги като част от комплексен туристически продукт, като комбинация от еко, селски и етнографски туризъм за задоволяване	4.2.2. Медицински и Климатични проблеми, възпрепятстващи развитието на туризма

<p>на регионални потребности като по пълно се използват потенциалните възможности и ресурси на ДЛС „Паламара“.</p>	
<p>3.3.3. Стратегията за управление на общинската собственост изисква тя да се координира по-пълно със стратегията за развитие на туризма, което да позволи достъпност и актуализация на информацията, мониторинг и управление на собствеността и да се генерира инвестиционен интерес и повече приходи в общината от туризма.</p>	
<p>3.3.4. Развитието на алтернативни форми на местен туризъм в Община Венец като селски, екологичен, рекреативен и друг вид туризъм е една реалистична възможност за увеличаване на принадлежната стойност от селското стопанство в общината чрез използване на т.нар. «непазарни» продукти на територията – природни и културно-исторически забележителности, етнографско наследство и др</p>	
<p>3. Социален капитал и пазар на труда</p>	
<p>3.3.1. Развитие на гъвкава инвестиционна политика и създаване на условия за развитие на човешкия капитал, така и за повишаване на атрактивността на селищата в общината, които имат потенциал за развитие</p>	<p>4.3.1. Неизползвани достъчно възможностите за разработване и реализиране на проекти, водени от местните инициативи (ВОМР) на МИР</p>
<p>3.3.2. Възможността за развитие на механизми за добро управление на собствеността и привличането на инвестиции за местна „социална“ инфраструктура, чрез маркетингане на неизползвани терени</p>	<p>4.3.2. Тенденция за намаляване на учениците, което води до задълбочаващ се недостиг на кадри за производството и сектора на услугите и до бъдещи затруднения по организацията на учебния процес и заетостта на учителите в общината.</p>
<p>3.3.3. Професионално ориентиране на учениците, съобразено с тенденциите за развитие на бизнеса, със</p>	

спецификата на района и възможностите за предприемачество.	
4. Инфраструктура и качество на живот	
3.4.1. Възможности общината да се ориентира към мерки за развитие на инвестиционния потенциал чрез инструменти за финансов инженеринг и ПЧП за развитие на инфраструктурата и качеството на живот в общината	4.4.1. Поради ниската гъстота на населението в общината, ще се увеличава рискът от липса на достатъчно инвестиции в инфраструктура
	4.4.2. Климатични промени и рискове от наводнения и свлачища
	4.4.3. Липса на финансиране за канализация и пречиствателна техника

II. Стратегическа рамка на Плана за интегрирано развитие/ПИР/ на община Венец за периода 2021-2027

1. Европейски , национални и регионални стратегически планове и документи за планиране за периода 2021 – 2027

1.1. Основни параметри на регионалната политика на ЕС 2021-2027

Кризата с COVID-19 поставя пред Европа предизвикателство с исторически измерения. На ЕС и неговите държави членки се налага да приемат спешни мерки с цел опазване на здравето на гражданите и предотвратяване на срив на икономиката. В момента бавно излизаме от острата здравна криза. Въпреки че все още е наложителна максимална бдителност по отношение на здравната ситуация, вниманието вече се насочва към смекчаването на социално-икономическите щети. За това са необходими безпрецедентни усилия и новаторски подход, насърчаване на конвергенцията, устойчивостта и трансформацията в Европейския съюз. По искане на държавните и правителствените ръководители, в края на май Комисията представи доста широкообхватен пакет, съчетаващ бъдещата многогодишна финансова рамка (МФР) с конкретни усилия за възстановяване чрез инструмента Next Generation EU. Въз основа на проведените на равнище председател на Европейския съвет обширни консултации и на работата в Съвета, в заключенията е представено балансирано решение, удовлетворяващо интересите и позициите на всички държави членки. Този пакет е амбициозен и всеобхватен и съчетава класическата МФР с изключително усилие за възстановяване, целящо справяне с последиците от

безпрецедентната криза в най-добрия интерес на ЕС. Инструментът Next Generation EU и МФР образуват едно цяло. Усилията за възстановяване са ни необходими като бърз и ефективен отговор на едно временно предизвикателство, но те ще доведат до желаня резултат и ще бъдат устойчиви само ако са свързани и съобразени с традиционната МФР, определяща бюджетните политики на ЕС от 1988 г. насам и предлагаща дългосрочна перспектива.

Изключителността на икономическото и социалното положение, породено от кризата с COVID-19, налага изключителни мерки в подкрепа на възстановяването и устойчивостта на икономиките на държавите членки, обединени в Програмата NEXT GENERATION EU. Планът за възстановяване на Европа ще се нуждае от значителни публични и частни инвестиции на европейско равнище, за да се насочи Съюзът неотклонно по пътя към устойчиво и стабилно възстановяване чрез създаване на работни места и отстраняване на непосредствените вреди, причинени от пандемията от COVID-19, като същевременно се подкрепят приоритетите на Съюза в областта на околната среда и цифровите технологии. Многогодишната финансова рамка (МФР), подсилена от Next Generation EU, ще бъде основният европейски инструмент.

За да се осигурят на Съюза необходимите средства за справяне с предизвикателствата на пандемията от COVID-19, Комисията ще бъде упълномощена да получава от името на Съюза заеми на капиталовите пазари. Постъпленията ще бъдат прехвърляни към програми на Съюза в съответствие с Next Generation EU. Тъй като Next Generation EU е изключителна форма на отговор на тези временни, но извънредни обстоятелства, предоставените на Комисията правомощия за получаване на заеми са с ясно ограничен размер, продължителност и обхват.

По отношение на Next Generation EU с решението за собствените ресурси Комисията се оправомощава да получава от името на ЕС на капиталовите пазари заеми в размер до 750 млрд. евро по цени от 2018 г.; дейността по получаването на нови нетни заеми ще бъде прекратена най-късно в края на 2026 г. Съюзът ще използва средствата от заемите на капиталовите пазари единствено с цел справяне с последиците от кризата с COVID-19. Заетите средства може да се използват за заеми в размер до 360 млрд. евро по цени от 2018 г. и за разходи в размер до 390 млрд. евро по цени от 2018 г. Графикът на изплащането трябва да бъде съобразен с принципа за добро финансово управление, така че да се гарантира стабилно и предвидимо намаляване на задълженията в периода до 31 декември 2058 г. Сумите, които не са използвани за лихвени плащания, както е предвидено, ще се използват за предсрочно погасяване преди края на МФР за периода 2021 – 2027 г., с минимална сума, и могат да бъдат увеличени над това равнище, ако бъдат въведени нови собствени ресурси.

Сумите по Next Generation EU за отделните програми са, както следва:

Механизъм за възстановяване и устойчивост 672,5 млрд. евро от които заеми 360 млрд. евро и безвъзмездни средства 312,5 млрд. Евро:

- ReactEU: 47,5 млрд. евро
- „Хоризонт Европа“: 5 млрд. евро

- InvestEU: 5,6 млрд. евро
- Развитие на селските райони: 7,5 млрд. евро
- Фонд за справедлив преход (ФСП): 10 млрд. евро
- RescEU: 1,9 млрд. евро

Общо: 750 млрд. Евро.

За 70% от безвъзмездните средства, предоставени от Механизма за възстановяване и устойчивост, задължения се поемат през годините 2021 и 2022. За останалите 30% задълженията трябва да бъдат поети до пълния размер до края на 2023 г. По правило максималният обем на заемите за всяка държава членка няма да надвишава 6,8% от нейния БНД.

Новата многогодишна финансова рамка (МФР) ще обхваща период от седем години от 2021 г. до 2027 г. Бюджетът ще даде възможност на Европейския съюз да отговори на настоящите и бъдещите предизвикателства, както и да изпълни своите политически приоритети в светлината на Пътната карта от Братислава, декларациите от Рим и Сибиу и стратегическата програма за периода 2019 – 2024 г. Подсилена от Next Generation EU, МФР ще бъде и основният европейски инструмент за изпълнение на пакета за възстановяване в отговор на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19.

1.2. Основни параметри на Общата селскостопанска политика (ОСП)

Европейската комисия представи законодателни предложения относно **общата селскостопанска политика (ОСП) след 2020 г.** Целта на тези предложения е да се подобри способността на ОСП да реагира на настоящи и бъдещи предизвикателства, като изменението на климата или смяната на поколенията, като същевременно продължи да оказва подкрепа на европейските земеделски стопани за постигане на устойчив и конкурентоспособен селскостопански сектор.

Европейският съюз изготвя бюджета си с оглед на прагматично, модерно и дългосрочно планиране за периода 2021 – 2027 г., за да постигне резултати по въпроси, които са от значение за европейците.

Основаващата се на девет цели бъдеща ОСП ще продължи да гарантира достъп до висококачествени храни и силна подкрепа за уникалния европейски модел на земеделие.

Деветте цели на бъдещата ОСП са:

- гарантиране на справедливи доходи за земеделските стопани;
- повишаване на конкурентоспособността;
- възстановяване на баланса на силите в хранителната верига;
- действия за борба срещу изменението на климата;
- грижа за околната среда;
- опазване на ландшафта и биоразнообразието;
- подпомагане на смяната на поколенията;
- жизнеспособни селски райони;
- запазване на качеството на храните и опазване на здравето

По-справедливи условия благодарение на по-добра насоченост

За да се гарантират стабилност и предвидимост, подпомагането на доходите ще остане съществена част от ОСП. Основните плащания ще продължат да се основават на размера на стопанствата (в хектари). В същото време чрез бъдещата ОСП ще се дава приоритет на малките и средните земеделски стопанства и ще се насърчават млади хора да се занимават със земеделие. Ето защо Комисията предлага:

- по-голямо подпомагане за хектар за **малки и средни стопанства**
- намаляване на дела на получаваните преки плащания над 60 000 евро на стопанство и ограничаване на плащанията на равнище 100 000 евро на стопанство, за да се гарантира **по-справедливо разпределение на плащанията**
- минимум 2 % от преките плащания за подпомагане, предоставени на всяка страна от ЕС, да бъдат заделени за **млади фермери**, като ще се допълват от финансова помощ по линия на развитието на селските райони и мерки за улесняване на достъпа до земя и прехвърлянията на земи
- страните от ЕС трябва да гарантират, че само истински земеделски стопани получават подкрепа

По-амбициозни цели във връзка с опазването на околната среда и изменението на климата

Земеделските стопани играят възлова роля в действията в областта на изменението на климата, опазването на околната среда, ландшафта и биоразнообразието. В своето предложение Европейската комисия определя амбициозни цели в областта на околната среда и изменението на климата. Задължителните изисквания включват:

- **опазване на богатите на въглерод почви** посредством грижа за влажните зони и торфищата
- задължително въвеждане на инструмент за регулиране на хранителните вещества с цел подобряване на **качеството на водата** и намаляване на равнищата на амоняк и двуазотен оксид
- **сеитбооборот** вместо диверсификация на културите.

Земеделските стопани ще имат възможност да надхвърлят задължителните изисквания, за което ще бъдат възнаградени. Страните от ЕС ще разработят доброволни екосхеми, за да подпомагат и стимулират земеделските стопани да възприемат селскостопански практики, които не вредят на климата и околната среда.

Земеделските стопани в центъра на европейското общество

Земеделските стопани са в центъра на селските общности в Европа, като предоставят жизненоважни обществени блага. В бъдещата ОСП се предлага да се стимулира развитието на селските райони чрез:

- подпомагане на **нови поколения земеделски стопани** да навлязат в професията чрез наставничество от страна на по-опитни стопани, подобряване на предаването на знания от едно поколение на друго или разработване на планове за приемственост
- насърчаване на страните членки да **полагат повече усилия на национално равнище**, например чрез по-гъвкави правила относно данъчното облагане и наследяването, за да бъде подобрен достъпът на младите земеделски стопани до земя

- определяне на по-строги изисквания за **безопасност и качество на храните** по отношение на земеделските стопани, като им се предоставя финансова помощ, например само когато спазват правилата за намаляване на употребата на пестициди или антибиотици.

Нов начин на работа

Европейската комисия предлага по-гъвкава система, чрез която се опростява и модернизира начинът на работа на ОСП. Акцентът в политиката ще бъде изместен от спазването на условията и правилата към постигането на резултати и ефективност.

Чрез стратегически планове страните ще посочат как смятат да постигнат 9-те общи за ЕС цели с инструментите на ОСП, като в същото време отговорят на конкретните нужди на своите земеделски стопани и селски общности.

Новият начин на работа също така ще доведе до:

- **повишаване на ефективността на административните процеси:** страните ще изпращат само един стратегически план, който обхваща преките плащания, развитието на селските райони и секторните стратегии
- **улесняване на опазването на околната среда:** чрез набор от стандарти и цели на равнище ЕС всяка страна ще приспособява действията си в областта на околната среда и климата към местните условия
- **опростяване на помощта за младите фермери:** единен стратегически план ще даде възможност за последователни действия във връзка със смяната на поколенията, който включва както преките плащания, така и развитието на селските райони. Освен това ще се улесни достъпът на младите земеделски стопани до допълнително подпомагане на доходите и помощ за установяване, тъй като критериите на ЕС за допустимост ще бъдат намалени.

1.3. Национална концепция за пространствено развитие /НКПР/ 2012 -2025

Най-съществената промяна в стратегическата част на Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. е интегрирането на целите на НСРР 2012-2022 г. Така се създава национална интерпретация на съвременната кохезионна политика на ЕС в един интегриран документ за регионално и пространствено развитие. **Важен факт е и постигнатата координация с основния национален планов документ за следващия планов период Националната програма за развитие: България 2030, чиято кохезионна цел - СЦЗ „Намаляване на неравенствата“, е стратегически фокус на актуализираната НКПР.** Визията на НКПР от 2012 г. съдържа желаната картина, представена с три същностни послания:

- Националното пространство на България – отворено към света и интегрирано в Европейското пространство и в европейската мрежа от центрове и оси на развитие, култура, наука и иновации;
- Съхранените национални ресурси – хората, земята, водите и горите, подземните богатства, природното и културно наследство – гаранция за националната идентичност;

- Балансираното и устойчиво интегрирано развитие, постигнато чрез рационално организирана икономическа, социална, транспортна, инженерна, културна и туристическа инфраструктура и осигуряващо интелигентен икономически растеж, адаптивност към промените и равнопоставеност.

Това е всеобхватна и обобщена, но еднозначна и разбираема визия, която е отправна цел не само на НКПР, но и на всички секторни политики, имащи отношение към територията. За краткия период от 7 години тя не е загубила актуалността си, защото правилната ѝ насоченост е потвърдена, а обрисуваното желано състояние все още не е постигнато. Подобна визия е отвъд всякакъв формален времеви хоризонт на планов документ от такъв ранг. Сближаването се разглежда като намаляване на икономическите и социални неравенствата и като реализиране на по-добра свързаност и функционална и пространствена интеграция. Сближаването предполага още освен намаляване на неравенствата, и запазване на културното многообразие и идентичността на териториалните общности на всички нива. Сближаването има три основни аспекта – териториално, икономическо и социално сближаване. Сближаването има и три нива – европейско - с регионите на ЕС, национално – между българските райони от ниво 2 и вътрешнорегионално – между съставните области и общини в районите. Териториалното сближаване визира всички възможни форми и мащаби на сътрудничество (трансгранично, междурегионално и транснационално), водещи до взаимна изгода за районите и страните. Териториалното сближаване включва и интегрирано развитие на градовете и свързването им в мрежи на сътрудничество, както и съхраняване на природното и културното наследство, а оттам и идентичността. Основен „инструмент“ на териториалното сближаване са елементите на физическата свързаност – всички видове линейни инфраструктури, включително телекомуникации. Икономическото сближаване означава намаляване на разликите в основните показатели за икономическо развитие на всички териториални нива (ЕС – България, между българските райони от ниво 2, между съставните области и общини в районите). Актуалните двигатели на икономическо развитие ще продължат да бъдат „конкурентоспособност“, „икономика на знанието“ и „иновации в сектора на МСП“. Именно тези икономически двигатели осигуряват основните предпоставки за „интелигентен“ и „устойчив“ растеж, но следва да се мисли и за „приобщаващия“ растеж, даващ шанс за трудова заетост на нискоквалифицираните в конвенционални производства. Социалното сближаване е пряк резултат от икономическото и се изразява в общо повишаване на стандарта на живот (заетост, доходи, потребление) и качеството на човешкия ресурс (образование, здравеопазване, социални услуги, култура). И при социалното сближаване стремежът е към намаляване на разликите в социалната сфера и качеството на живот в трите териториални нива - европейско, национално и регионално. Представените три ключови аспекта на сближаването се трансформират в основен целеви пакет на Актуализацията на НКПР - икономическо, социално и териториално сближаване на европейско, национално и регионално ниво. Същевременно, това е ядрото на националната пространствена политика, разбираана като единство на политиките за регионално развитие и устройство на територията, за следващите 5-7 години. Смесовото тълкуване на визията води до формулиране на главната цел на актуализирания документ:

„Постигане на балансирано пространствено развитие, базирано на местния потенциал и сближаване на районите в териториален, икономически и социален аспект.“

Трите основни аспекта на сближаването са и трите стратегически цели на Актуализацията на НКПР:

СЦ 1: Териториално сближаване - чрез подобряване на свързаността на всички нива, укрепване на мрежата от градове-центрове и развитие на трансгранично, междурегионално и транснационално сътрудничество.

СЦ 2: Икономическо сближаване - чрез подкрепа за развитие и подобряване качествата на регионалните потенциали и опазване на околната среда.

СЦ 3: Социално сближаване - чрез създаване на равностойни условия за развитие и реализация на човешкия капитал.

Като координираща платформа на всички секторни политики с териториални измерения, Актуализацията на НКПР конкретизира стратегическите си цели на още две нива – специфични цели и приоритети.

СЦ 1: Териториално сближаване

Специфична цел 1.1. Интегриране в европейското пространство Целта е развитие на национални и трансгранични транспортни, енергийни, урбанистични, културни и екологични коридори с оглед постигане на териториална свързаност, сътрудничество и интегриране в региона и в европейското пространство.

Специфична цел 1.2. Полицентрично териториално развитие Целта е постоянно укрепване на умерено полицентрична мрежа от градове-центрове и подобряване качеството на градската им среда. Желаният резултат е постигане на балансирано териториално развитие с намаляващи неравенства между централните градски и периферните селски райони.

Специфична цел 1.3. Съхранено природно и културно наследство Целта е съхраняване и развитие на националната система от защитени природни и културни ценности за поддържане на екологичното равновесие и биологичното разнообразие, природната и културна идентичност, както и за интегриране на техните стойности в съвременния живот.

СЦ 2: Икономическо сближаване Тази стратегическа цел е фокусирана в генериране на допълнителна енергия и развитие чрез оползотворяване на собствените ресурси и специфика. Природните ресурси, културното наследство и традиционните икономически дейности са сред резервите за допълнителен тласък в развитието. МСП с основен принос за развитието на регионалните икономики ще бъдат подкрепени чрез подобрен достъп до производствени зони и инфраструктура, както и за развитие на нови бизнес модели и иновации.

Специфична цел 2.1. Регионална конкурентоспособност в подкрепа на растежа .

Всички региони трябва да получат възможност за стабилно развитие чрез насърчаване на тяхната конкурентоспособност, подкрепа на структурните промени и повишаване на икономическия растеж. Особен акцент следва да се постави на засилване на конкурентоспособността на урбанистичните центрове от високите нива на полицентричния модел, съобразено с основните направления на Концепцията за цифрова трансформация на българската индустрия (Индустрия 4.0).

Специфична цел 2.2. Стимулирано развитие на специфични територии Целта е прилагане на интегрирано планиране и стимулирано развитие на територии със специфични характеристики (крайбрежни Черноморски и Дунавски, планински, гранични и периферни) с оглед съхраняване и ефективно използване на техния природен, икономически, социален и културен потенциал за развитие.

СЦ 3: Социално сближаване Социалната цел е ориентирана към: а) създаване на равнопоставени условия за развитието и реализацията на човешките ресурси в районите; б) намаляване на негативните демографски и миграционни процеси и в) подобряване на качеството на живот в населените места.

Специфична цел 3.1. Пространствена свързаност и достъп до услуги Целта е комплексна и е насочена към развитие на националната техническа и социална инфраструктура за подобряване на пространствената свързаност на районите и урбанистичните центрове. Това са базовите условия за подобрен/равнопоставен достъп до образование, здравеопазване, социални и културни услуги.

Специфична цел 3.2. Качеството на образователни, здравни, социални и културни услуги Целта е насочена към подобряването на инфраструктурата на образованието, здравеопазването, социалните услуги, културата и спорта. Целостта и качеството на системата на социалния сервиз са ключови за цялостното развитие на районите и общините, особено за слабите и изоставани в развитието. традиции и пренасянето им в съвременното е важно условие за местна и регионална идентичност.

Очакваните резултати от активното и успешно прилагане на актуализираната НКПР, могат да се обобщят в:

- Постигнато единно пространствено планиране, интегриращо устройството на територията и регионалното развитие;
- Постигната пространствена координация на секторните политики и планови документи с териториални измерения;
- Постигнати цели на националната устройствена политика в контекста на устойчиво и балансирано социално-икономическо развитие при щадящо експлоатиране на ресурсите;
- Намалели диспропорции в ползването на националната територия и акватория, ограничаване на презастрояването и претоварването на природните ресурси, водещо до влошаване на антропогенните среди и деградация на природните;
- Създадена надеждна териториална основа за стимулиране на полицентричното развитие на мрежата от градове. Усилени и подобрени ефективни връзки между централните и периферните райони, между градовете и селата;
- Дефинирани територии със специфични териториални и социално-икономически характеристики за прилагане на специални политики;
- Определени и предложени неформални функционални зони за укрепване (социален пакет) и за стимулирано развитие (икономически пакет); ▪ Определени функционални зони за териториално сътрудничество и съответни специфични сфери на сътрудничество и коопериране;

- Дефиниран инструментариум за координация между йерархичните нива на пространствено планиране и на интервенциите по ОПРР 2021-2027 г. и останалите оперативни програми. Въз основа на предложения стратегически пакет със стратегически и специфични цели и приоритети и очаквани резултати са формулирани и основните насоки за регионалните схеми за пространствено развитие на районите от ниво 2. Тези цели и приоритетни действия се различават от традиционните, които имат количествени и времеви параметри. Те са поскоро насоки, ориентири или ограничители за секторните политики, боравещи с национална територия. Времевият хоризонт 2025 не е времеви репер за валидност и изпълнение, а сигнал за ново издание на НКПР с много по-далечен хоризонт – 2050 г.

1.4.Интегрирана териториална стратегия за развитие/ИТСР/ на Североизточен район BG33.

Приетата визия, която определя рамката за реализация на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Североизточен регион, поради своя дългосрочен характер остава непроменена от заложената в Регионалния план за развитие 2014–2020 г. и е следната:

СЕВЕРОИЗТОЧЕН РЕГИОН – Отворена към Черно море и света българска територия, съхранила богата история и материална култура, плодородна земя, човешки капитал, развита инфраструктура, туристически имидж и насочила своя специфичен потенциал за постигане на общ икономически напредък и подобро качество на живота.

Основните фактори, които са отчетени при формулирането както на визията, така и на стратегическите приоритети за развитие на региона, са:

– Развитието на конкурентоспособна икономика ще продължи да бъде определящ фактор за развитието на Североизточен регион в плановия период, като се опира на спецификата на региона и на ускорено изграждане на потенциал за технологично обновяване, иновации и дигитализация. Регионалната икономика следва да е в състояние да осигури растеж, заетост и условия за подобро качество на живот, като в същото време бъде ориентирана към постигане на териториален баланс и смекчаване на вътрешнорегионалните различия.

– Ключов фактор за интегрираното развитие на региона е съхраняването и оптималното използване на човешкия потенциал чрез подобряване на образованието, повишаване на уменията, осигуряване на равен достъп до качествено здравеопазване и социални услуги и чрез повишаване на общото културното ниво, водещо до формиране на активно, предприемчиво и добре образовано гражданско общество, което има ясна визия и осъзнава своята мисия за развитието на региона.

На тази основа са структурирани три стратегически приоритета и девет специфични цели към тях за развитие на региона:

- **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1:** Повишаване на динамичността на региона в глобален мащаб
- **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2:** Постигане на равен достъп до качествено образование, здравеопазване и социални услуги. Социално включване.

➤ **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: Териториално развитие и сближаване**

Като инструмент за изпълнение на приоритетите, заложените дейности и мерки в ИТС ще спомогнат за фокусиране на усилията за социално-икономическо и екологично развитие на Североизточен регион като интегрирана териториална общност.

2. Стратегическа рамка на Плана за интегрирано развитие/ПИР/ на община Венец за периода 2021 – 2027 г.

Планът за интегрирано развитие се намира и в пряка връзка с Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г., като тя има водеща роля в обвързването на приоритетите на оперативната програма за развитие на регионите за следващия програмен период 2021-2027 г. с документите за стратегическо регионално развитие и пространствено планиране. Чрез планираните проекти в Програмата за реализация ще се постигне икономическо, социално и териториално сближаване, каквито са и заложените цели в НКПР 2013-2025 г.:

Планът за интегрирано развитие на община Венец ще допринесе и за постигане на целите на Кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г., а именно:

- Цел на политиката 1: По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход;
- Цел на политиката 2: По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска;
- Цел на политиката 3: По-добре свързана Европа чрез подобряване на мобилността и регионалната свързаност на ИКТ;
- Цел на политиката 4: По-социална Европа – реализиране на европейския стълб на социалните права;
- Цел на политиката 5: Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи.

При формулирането на стратегическата рамка на общината са взети под внимание изготвения социално-икономически и SWOT анализ, проведеното анкетни проучвания, отчетени са текущото състояние, идентифицираните проблеми и бъдещия потенциал за развитие на общината.

Изготвянето на стратегическия документ е хармонизирано със следните принципи за стратегическо планиране на местното развитие:

1. Обвързаност на планираните мерки по между си за съвместно подобряване на местното развитие;
2. Съответствие с принципите и правилата за прилагане на структурните инструменти в областта на регионалната политика на ЕС;
3. Координация и съгласуваност с европейските, националните и местните политики за конкуренция, опазване и подобряване на околната среда и равните възможности;
4. Информираност и публичност на процесите на планиране и програмиране, финансиране, изпълнение, наблюдение и оценка в областта на интегрираното регионално и местно развитие;

5. Съфинансиране и допълняемост на местните собствени финансови ресурси за развитие със средства от държавния бюджет, фондовете на ЕС и други публични и частни източници;

6. Концентрация на усилията, човешките ресурси и финансовите средства за осъществяване на набелязаните в стратегията цели;

7. Отвореност за допълнения и адаптивност на стратегическите намерения към бързо променящите се условия на средата, в която ще се реализира стратегията;

8. Партньорство между всички институции, заинтересовани лица и структури на гражданското общество в процеса на реализиране на стратегическите намерения.

Стратегическата рамка на община Венец се състои от визия, стратегически цели, приоритети специфични цели и мерки. Визията за развитието на общината дава характеристики на специфичния потенциал на общината и насоките за бъдещото ѝ развитие. Тя отразява перспективите пред регионалното и пространственото развитие на общината на основата на икономическите и социалните фактори, като отчита възможностите за преодоляване на различията между градските и селските територии.

Целите и приоритетите на ПИРО се определят в съответствие с целите и приоритетите на стратегическите документи за регионално и пространствено развитие на по-високите нива, като се обвързват с постигането на резултати за територията на общината. Целите на плана отразяват местните потенциали за развитие и се съсредоточават върху решаването на конкретните проблеми на общината.

Структура на стратегията за интегрирано развитие на община Венец:

- **Визия**
- **Стратегически цели**
- **Приоритети и специфични цели**
- **Приоритет 1**   **Специфични цели**   **Мерки**
- **Приоритет 2**   **Специфични цели**   **Мерки**
- **Приоритет 3**   **Специфични цели**   **Мерки**
- **Приоритет 4.**   **Специфични цели**   **Мерки**
- **Индикатори**

2.1. Визия за развитие на община Венец за периода 2021 – 2027 г.

Един от основните принципи при формулирането и прилагането на политиката за регионално развитие, който е залегнал както в европейското законодателство в областта на регионалната политика, така и в хармонизираното национално законодателство, е принципът за концентрация на ресурсите за постигане на целите на интегрираното регионално и местно развитие.

Концентрацията на ограничените ресурси в общината следва да бъде планирана и осъществявана в две основни направления:

- а) концентрация и интеграция на финансови средства;
- б) концентрация на ресурси в приоритетни тематични области, имащи стратегически характер за развитието или специфична актуална местна проблематика.

Принципът за концентрация на ресурсите се прилага с главната цел преодоляване на установени диспропорции и различия в степента на икономическото, инфраструктурното и социалното развитие, както и на неблагоприятни природни или географски фактори за дадени райони и територии и създаване на условия за постигане на хармонично, балансирано и устойчиво регионално и местно развитие в съответните райони и територии. Глобалните предизвикателства в европейски и световен мащаб, пред които са изправени в своето развитие районите, общините и определени територии и в България, са свързани с негативните демографски тенденции и процеси, социалната интеграция и трудовата заетост, засилената конкуренция, икономическите и финансовите кризи, последиците от промяната в климата. В този смисъл може да бъде определено и бъдещото желано състояние на общината в резултат на целенасочена подкрепа от държавата, за което ясно дефиниран и конкретен принос ще има настоящия интегриран план за развитие и за реализация на дейности и мерки в него.

В тази връзка ще определим и Визията на ПИРО Венец по следния начин:

“Устойчиво развиваща се територия с подобрена социална и техническа инфраструктура , предлагаща благоприятна среда за развитие на икономиката и подобрена среда за живеене.”

В тази връзка основна цел на ПИРО Венец е да създаде подходящи условия за ефективно и ефикасно управление и реализация на дейности в общината за целенасочена подкрепа, насочени към засилване на вътрешния потенциал и изграждане на адекватен капацитет за постигане на устойчиво интегрирано местно развитие.

2.2. Идентифициране на цели и приоритети и определяне на мерките за тяхното постигане през програмния период

Община Венец, както показва анализът, ще стартира в новия програмен период 2021-2027 от различни позиции в сравнение с другите общини в североизточния район за планиране. Това налага за постигане на националните цели да се определят приоритетите в плана за интегрирано развитие на общината за да бъдат интерпретирани съобразно индивидуалния социално-икономически и екологичен контекст и предизвикателствата за община Венец. Определените приоритети могат да бъдат реализирани (включително чрез последващо модифициране) по-успешно на основата на макроикономическа и регионална политика, която благоприятства икономическия растеж, социално ангажирано навлизането на знанията и новите технологии, интеграцията на екологичните цели при планирането и управлението на развитието на местната общност. В противен случай стратегията и

програмата за реализиране на стратегията няма да бъдат приети от местното общинско ръководство и общественото мнение в района, областта и общината.

Стратегическите цели изцяло са съобразени с НКПР , която се припокрива с основните стратегически приоритети на ИПР на Североизточен икономически район.

Изведените **Приоритети и специфични цели за развитие на местната общност** подробно са разгледани в *Приложение 1/*, върху които да се съсредоточат интегрираните усилия на общинската администрация, партньорските организации и заинтересованите страни за да бъдат те приети от местната общност в общината, областта и региона.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Стратегическа Цел 1: Териториално развитие и сближаване -- формулирана за постигане на СЦ 1 от НКПР и Стратегически приоритет 3 от ИКПР.

Стратегическа Цел 2: Икономическо сближаване -- формулирана за постигане на СЦ 2 от НКПР и Стратегически приоритет 1 от ИКПР.

Стратегическа Цел 3: Социално сближаване - е формулирана за постигане на СЦ 3 от НКПР и Стратегически приоритет 2 от ИКПР.

Стратегическите цели показват посоката за развитие и времеви хоризонт в основните проблемни области – социална сфера, икономическо развитие, околна среда, инфраструктура и др. Получените резултати от анализа на социално-икономическото развитие и SWOT-анализът, идентифицираха основните проблеми и подчертаха възможностите за развитие на общината.

ПРИОРИТЕТИ

За постигане на стратегически цели са идентифицирани няколко приоритетни области , в които ще се концентрират финансовите ресурси и проекти през програмния период. Ключовите проблеми и нужди на развитието на общината, като значителното изоставане в икономически и социален план, значителните структурни и демографски проблеми, инфраструктурните дефицити, натрупването на критична маса от проблеми и липсата на достатъчно собствен потенциал за обръщане на негативните тенденции и реализиране на ускорен догонващ растеж, поставят Общината в силна зависимост от реализираните външни намеси и подкрепа от страна на държавата и по линия на Кохезионната политика и фондовете на ЕС.

Съобразявайки се с разкритите основни дефицити и нужди за развитието на община Венец, както и с целите на НКПР и Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСР) на Северноизточен регион 2021–2027 г., както и с тематичните цели на кохезионната политика за периода 2021–2027 г., се определят следните стратегическите приоритети, фокусиращи политиките за развитие на общината:

ПРИОРИТЕТ 1 за постигане на СЦ 1: ПОДОБРЕНА И ДОСТЪПНА ИНФРАСТРУКТУРА СЪОБРАЗЕНА С ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Полицентрично териториално развитие, укрепване на умерено полицентрична мрежа на периферните селски райони с общината и централните райони. Интегрирано развитие

на общинския център и селищата в общината. Желаният резултат е постигане на балансирано териториално развитие с намаляващи неравенства между централните градски региони и периферните селски райони. Приоритета е насочен към създаване и рехабилитация на съществуващата техническа инфраструктура и опазване на околната среда. За постигането на този приоритет са предвидени мерки и дейности, които са насочени към подобряване на транспортната инфраструктура, изграждане и рехабилитация на съществуващата водопроводна и канализационна мрежа в общината.

Формиране и следване на национална политика за малките градове в периферни селски територии като доставчици на основни услуги за селските райони и подкрепа за тяхното интегрирано развитие и по-пълно използване потенциала на територията.

✓ **Специфична цел 1.1.**Подобрена транспортна инфраструктура.

- Мярка 1.1.1. Рехабилитация на общинската пътна инфраструктура
- Мярка 1.1.2. Рехабилитация, възстановяване и подържане на вътрешно селищната пътна инфраструктура

✓ **Специфична цел 1.2.**Подобряване състоянието на ВиК инфраструктура.

- Мярка 1.2.1. Изграждане на нова и подновяване на съществуваща водопроводна мрежа;
- Мярка 1.2.2. Изграждане на нови източници за вода и подобряване водоснабдяване в населени места с недостиг на питейна вода;
- Мярка 1.2.3. Изграждане на нова и подобряване на съществуваща канализационна мрежа;

✓ **Специфична цел 1.3.**Развитие на енергийната инфраструктура, енергийна ефективност и ВЕИ.

- Мярка 1.3.1. Мерки за подобряване състоянието на електропреносната мрежа и трансформацията на ел.енергия;
- Мярка 1.3.2. Оптимизиране структурата на енергопотреблението чрез реализация на програми и проекти за енергийна ефективност;
- Мярка 1.3.3. Изграждане на системи за производство на възобновяема енергия;
- Мярка 1.3.4. Енергоспестяващи мерки на уличното осветление;

✓ **Специфична цел 1.4.** Подобряване състоянието на общинските обекти

- Мярка 1.4.1. Изграждане и обновяване на обществени пространства;
- Мярка 1.4.1. Подобряване състоянието на сградния фонд на общинската администрация и държавните органи предлагащи услуги на населението в общинския център и отделните селища ;

✓ **Специфична цел 1.5.**Подобрена информационна и комуникационна инфраструктура.

- Мярка 1.5.1.Насърчаване разпространението и използването на информационни и комуникационни технологии (ИКТ);
- Мярка 1.5.2. Насърчаване на електронната търговия, електронната община и електронното учене (eLearning, особено в условията на пандемия Ковид 19).

- Мярка 1.5.3.Насърчаване на иновациите за преодоляване на бариерите и ускоряване на развитието.
- ✓ **Специфична цел 1.6.**Подобрение състоянието на околната среда.
- Мярка 1.6.1. Опазване и възстановяване на компонентите на околната среда – въздух, води, почви;
- Мярка 1.6.2. Опазване на биологичното разнообразие;
- Мярка 1.6.3.Управление на риска от природни бедствия;
- Мярка 1.6.4.Въвеждане на мерки за борба с изменение на климата и адаптация с климатичните промени;
- Мярка 1.6.5. Подобряване системите за събиране и управление на отпадъците;

ПРИОРИТЕТ 2 за постигане на СЦ 2: РАЗВИТИЕ МЕСТНИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ ПОТЕНЦИАЛ

Генерирането на стойност се получава в по-малка степен чрез трансформиране на фактори на производството в готови продукти, отколкото чрез въвеждане в действие на новия капацитет и компетентностите, генерирани от обществото на знанието, за удовлетворяване на индивидуализираните и комплексни потребности на гражданите и бизнеса.

Съгласно направените оценки, в бъдеще до 30% от активното население ще бъде пряко ангажирано в дейности по създаване и разпространяване на знания - в производството, услугите, финансовия или творческите сектори. Друга голяма част от работната сила ще трябва да бъде не по-малко гъвкава, за да може да се възползва пълноценно от новите тенденции.

Необходимо е да се насърчава разкриването на нови предприятия в община Венец и другите съседни общини, повишаването на адаптивността на работниците и фирмите, и интензифицирането на процеса на създаване на работни места. Тук важно значение ще има балансът между гъвкавост и сигурност на пазара на труда – гъвкавите форми на заетост не трябва да се въвеждат за сметка на ограничаване правата на заетите и сигурността на работното място.

От тези съображения ще изведем адекватни специфични цели и мерки за нейното реализиране:

- ✓ **Специфична цел 2.1.**Подкрепа на МСП в привличането на ресурси и инвестиции.
- Мярка 2.1.1. Активно участие на бизнеса за привличане на ресурси по различните Оперативни програми.
- ✓ **Специфична цел 2.2.** Стимулирано развитие на специфичния местен потенциал.
- Мярка 2.2.1.Подкрепа за развитието на традиционни стопански дейности при използване на местни ресурси;
- Мярка 2.2.2. Развитие на аграрния сектор
- Мярка 2.2.3.Развитие на животновъдство и извеждане на проиритетните за региона;
- ✓ **Специфична цел 2.3.** Подобряване на инфраструктурата за развитие на бизнеса.

Целта е осигуряване на достъпност и мобилност и повишаване качеството на бизнес средата. По добри условия за привличане на целеви инвестиции в инфраструктура.

- Мярка 2.3.1. Подобряване на комуникационна, енергийна и транспортна свързаност;
- Мярка 2.3.2. Подобряване достъпността и мобилността на гражданите и бизнеса до обектите от трудов и жизнен интерес;
- ✓ **Специфична цел 2.4.** Създаването на регионални секторни клъстери, мрежи и инфраструктури, базирани на иновации и технологии.
- Мярка 2.4.1. Стимули за доизграждане и интегриране на местния пазар на стоки и услуги и за генериране на по-големи икономически изгоди за потребителите, производителите и търговците.
- Мярка 2.4.2. Намалване на административните пречки пред потенциалните инвеститори и насърчване активизирането на предприемаческата инициатива и кооперирането на гражданите и фирмите.

ПРИОРИТЕТ 3 за постигане на СЦ 3: ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ И ЧОВЕШКИЯ КАПИТАЛ

Постигане на базовите условия за подобрен/равнопоставен достъп до образование, здравеопазване, социални и културни услуги. Качеството на образователни, здравни, социални и културни услуги. Целта е насочена към подобряването на инфраструктурата на образованието, здравеопазването, социалните услуги, културата и спорта. Целостта и качеството на системата на социалния сервиз са ключови за цялостното развитие на районите и общините, особено за слабите и изоставаци в развитието. Традиции и пренасянето им в съвременното е важно условие за местна и регионална идентичност.

Високото равнище на заетост е важно условие за постигане на по-бърз и траен растеж, социално сближаване и повишаване на доходите. Увеличаването на броя на хората, участващи на пазара на труда, е най-добрият начин за съхраняване на икономическата, социалната и териториалната устойчивост на община Венец.

Адаптивността и пригодността за заетост, които зависят от възможностите на работниците и служителите постоянно да обновяват уменията си и да придобиват нови, както и от комбинирането на активни политики на пазара на труда, обучение през целия живот и социална подкрепа за максимално облекчаване на преместването от едно работно място на друго, са динамични характеристики, развиващи вътрешния потенциал на общината за икономически растеж, социално сближаване и повишаване на доходите.

В новия програмен период 2021-2027 следва да се приложат мерки за привличане и задържане на високообразована, квалифицирана и адаптивна работна сила в община Венец. За да разполага общината с висококвалифицираната, креативна и мобилна работна сила, от която се нуждае, системите за професионално образование и обучение в региона, областта и съседните партньорски общини трябва да бъдат усъвършенствани. Всички участници – публичните органи, предприятията и физическите лица, трябва да бъдат насърчени да поемат своя дял от отговорността за повишаване на обема и ефикасността на инвестициите в човешки капитал. Необходимо е да се предвидят дейности за стимулиране на отделните предприятия в региона, област Шумен, партньорските общини и НПО да

инвестира в обучение, с оглед да бъдат разширени възможностите за адекватен достъп до обучение.

✓ **Специфична цел 3.1.** Инвестиции в образование и умения

- Мярка 3.1.1. Подобряване на обхвата, начина на преподаване и кадрово обезпечаване на образователната система;
- Мярка 3.1.2. Преобразуване на системите за образование и обучение към нуждите на информационното общество и местната икономика, разширяване на възможностите за учене през целия живот за всички сред местната общност;
- Мярка 3.1.3. Създаване на условия и стимули за привличане и задържане на младежите, завършващи средна и по-висока степен на професионално образование на територията на общината, насърчаване и облекчаване на мобилността.

✓ **Специфична цел 3.2.** Подобряване достъпа до качествени здравни и дентални услуги

- Мярка 3.2.1. Подобряване на здравната инфраструктура;
- Мярка 3.2.2. Подобряване на денталната инфраструктура;
- Мярка 3.2.1. Прилагане на мерки и програми за привличане на местни и външни здравни специалисти за работа в региона;

✓ **Специфична цел 3.3.** Поддържане и развитие на културната инфраструктура и мероприятията свързани с тях

- Мярка 3.3.1. Подобряване на културната инфраструктура и опазване на културно-историческото наследство.
- Мярка 3.3.2. Запазване на културните програми и мероприятия по селищата в общината
- Мярка 3.3.3. Допълване и развитие на нови съвременни културни мероприятия чрез интегриране с регионални и национални културни институции;

✓ **Специфична цел 3.4.** Разширяване и подобряване на спортната инфраструктура и организацията на спортни мероприятия

- Мярка 3.4.1. Изграждане на нова спортната инфраструктура и реконструкция на наличната;
- Мярка 3.4.2. Подобряване на достъпа до нея в периферните райони, създаване на условия за физическа активност на всички поколения;
- Мярка 3.4.3. Запазване на спортните мероприятия провеждани в общината и тяхното разнообразяване и подобрене;

✓ **Специфична цел 3.5.** Подобряване достъпа до качествени социални услуги

- Мярка 3.5.1. Подобряване на инфраструктурата за предоставяне на социални услуги;
- Мярка 3.5.2. Модернизиранен на техническата инфраструктура и информационата свързаност на социалните услуги;
- Мярка 3.5.3. Квалификация и преквалификация на лицата извършващи социални услуги;

✓ **Специфична цел 3.6.** Повишаване ефективността и ефикасността на инвестициите в човешки капитал.

- Мярка 3.6.1. Повишаване равнището на заетост и адаптивността на пазара на труда

Мярка 3.6.2.Прилагане на мерки за увеличаване на броя на хората, активни на пазара на труда

Мярка 3.6.3.Използване на гъвкави схеми за организиране на трудовия процес и трудово договаряне с работниците и служителите, въвеждане на нови технологии и разкриване на повече и по-добри работни места.

- Мярка 3.6.4.Създаване на условия и насърчаване на социалното включване, сигурността, балансираното и гъвкаво участие в пазара на труда.
- Мярка 3.6.5. Прилагане на мерки за привличане и задържане на висококвалифицирана работна сила, насърчаване на нови форми на сигурност на пазара на труда, запазване на работните места през целия трудов живот и развитие на работното място.

ПРИОРИТЕТ 4 за постигане на СЦ 1 и СЦ 3: ПОДОБРЕНИ ПУБЛИЧНИ УСЛУГИ И АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ

- ✓ **Специфична цел 5.1.**Изграждане на административен и проектен капацитет в общинската администрация

Изграждането на проектен капацитет е важен по отношение на познаване на възможностите за финансиране от Структурните фондове на ЕС, както и способността на служителите на общинска администрация да разработват и управляват европейски проекти. Административният капацитет е съществен компонент на доброто управление. Този приоритет е насочен към създаването на администрация, която е достатъчно гъвкава да реагира на многото обществени предизвикателства, която е отворена за диалог с обществеността и може да въвежда нови политически решения, както и да предоставя по-добри ефективни услуги. Основен акцент в този приоритет е поставен върху предоставянето на качествени административни услуги за гражданите и бизнеса и създаването на електронна община, която улеснява предоставянето на услуги.

- Мярка 5.1.1. Укрепване на капацитета на общинска администрация за разработване на стратегически планови документи;
- Мярка 5.1.2. Предоставяне на качествени административни услуги за гражданите и бизнеса;
- Мярка 5.1.3. Увеличаване на обществената подкрепа за използване на новите технологии, които са двигател за преодоляване на изоставането и постигане на икономически растеж, в публичния и частния сектор;
- Мярка 5.1.4. Насърчаване на новите подходи и иновационното мислене за решаване на икономически, социални и екологични проблеми включително чрез развитие на публично-частните партньорства;

- ✓ **Специфична цел 5.2.**Развитие на сътрудничеството и партньорството на регионално, национално и международно ниво.

- Мярка 5.2.1. Развитие на трансгранично и междурегионално сътрудничество;

- Мярка 5.2.2. Регионално, национално и международно сътрудничество в решаване на глобалните екологични цели и екологично-ефективни иновации в процеса на планиране и програмиране на местното развитие;
- Мярка 5.2.3. Подкрепа на инициативи и форми за партньорство и сътрудничество за повишаване на знанията, информираността, популяризиране на добрите практики и иновациите в областта на интегрираното и устойчиво решаване на проблеми;

2.3. Представяне на дейности и програми за изпълнение на ПИР на община Венец за 2021 – 2027

Укрепването на вътрешния потенциал ще позволи на община Венец, която съгласно SWOT анализа разполага с относителни конкурентни предимства и на тази база възможности, да капитализира специализираните си предимства и да се развива. Външните ресурси следва да се усвояват от общината, и в резултат на това да реализират икономии от мащаба за да намалят разходите и цените на територията на общината и целия район. Така се получава общо нарастване на реалните доходи, печалбите и отгук на възможностите за иновации и повишаване на конкурентоспособността. Устойчивият икономически растеж винаги е бил свързан с насърчаване на местния потенциал и предприемачеството и отварянето на пазара за стоки и услуги.

Трябва да отбележим, че ограниченото предлагане на финансови ресурси, рисков капитал и схеми на финансов инженеринг в малките и средните общини е също така значимо препятствие, затрудняващо развитието на предприемачеството, генерирането на растеж и работни места. Затова за постигането на посочените приоритети и специфични цели към тях трябва да се идентифицират адекватни дейности и програми за преодоляване на това препятствие. Трябва да се обърне внимание на интегриране и партньорство с други съседни общини и развитие на ефекта от „мащаба“ и знанието в областта на предприемачеството в условията на ограничени финансови ресурси и преодоляване на последиците от пандемията Ковид 19.

Изведените мерки , дейности и приоритетни програми за постигане на целите подробно разгледани в /Приложение 1 и Приложение 1А/, върху чието изпълнение се съсредоточават интегрираните усилия на общинската администрация, партньорските организации , частния бизнес и заинтересованите страни. Целта е наличният и привлечен финансов ресурс да допринесе за постигане на местните, регионалните и национални цели.

Част III. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО Венец при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност.

3.1. Същност и концепция на комуникационната стратегия

Планът за интегрирано развитие на община Венец за периода 2021-2027 г. е основен средносрочен стратегически документ, който определя визията, целите и приоритетите за развитие на общината в следващите 7 години. За постигането на заложените цели и приоритети са планирани редица мерки и дейности, целта на които е постигането на балансирано и устойчиво развитие на общината.

В процеса на разработване на ПИРО, главната цел е да се осигури прилагането на принципа на партньорство и прозрачност. Община Венец трябва да информира своите граждани по най-подходящия начин за всички дейности, мерки, проекти, които е предвидено да бъдат изпълнявани в периода 2021-2027 г., както и за ефекта им върху развитието на общинската територия, влиянието върху местната икономика, гражданите и бизнеса.

За да бъде постигната тази цел е необходимо е да се идентифицират всички заинтересовани страни и участници в процеса на формирането и прилагането на местната политика за интегрирано устойчиво развитие. Те трябва да бъдат въввлечени да участват във всички етапи – от разработването на ПИРО и неговото приемане, до процеса на изпълнение на мерките и дейностите, заложи в плана. Основна роля има общинската администрация, която трябва да мотивира и привлече интереса на гражданите и бизнеса да се включат в определянето и в реализацията на целите и приоритетите на документа.

Планът за интегрирано развитие на общината се съгласува и обсъжда с всички заинтересовани страни (представители на юридически лица, физически лица, икономически и социални партньори и други), които имат отношение към развитието на община Венец. Обсъждането и съгласуването на ПИРО трябва да достигне до максимален брой участници, сред организации, представляващи гражданското общество, организации, отговарящи за насърчаване на социалното сътрудничество, опазване на околната среда, основни права на хората и др.

Планиране на комуникационната стратегия

Основната цел на комуникационната стратегия на ПИРО е да стимулира участието на заинтересованите страни в процеса на изготвяне и реализиране на плана. Стратегията е насочена към подкрепа за изграждане на облик на община Венец, като активна страна в провеждането на политики и формирането на позитивни нагласи за нейното прозрачно управление. Комуникационната стратегия се разработва, за да засили сътрудничеството между заинтересованите страни и Община Венец, които съвместно да идентифицират проблемите на територията във всички сфери от общественно-икономическия живот и да очертаят нуждите и насоките за развитие.

Основната цел на комуникационната стратегия е да комуникира целите и приоритетите на ПИРО, с цел повишаване на информираността сред заинтересованите страни, да осигури прозрачност за всички идентифицирани

целеве групи в рамките на Комуникационната стратегия и да провокира интерес сред целевите групи за идентифициране на проблемните области и вземане на решения. Комуникационната стратегия цели да даде публичност на мерките и действията, които се предприемат от страна на община Венец.

Специфичните цели Комуникационната стратегия:

- Привличане на обществения интерес и повишаване на обществената информираност за ролята на местната власт в процеса на разработване на ПИРО и последващо изпълнение;
- Разясняване на необходимостта от стратегическо планиране за развитието на общината и постигане на висока добавена стойност за местните жители;
- Разясняване на конкретните дейности, задачи, които са в правомощията на кмета на общината, общинският съвет, сдружения на гражданите, икономически и социални партньори за осигуряване на по-висока ефективност в процеса на разработване и изпълнение на плана;
- Постигане на висока информираност за работата на общинската администрация;
- Изграждане на информационен механизъм в диалога между местната власт, държавните институции и структурите на гражданското общество;
- Подобряване на организацията и работните процеси в рамките на администрацията за гарантиране на достъп до информация и по-добра отчетност;
- Предоставяне на достъп до обществена информация;
- Стимулиране на публично-частните партньорства и реализацията на проектни идеи с участие на публичния сектор, като основният акцент е насочен към подобряване на физическата среда и услугите, които предоставя общината на гражданите и бизнеса;
- Създаване на канали за комуникация между всички заинтересовани страни.
- Провеждане на информационни кампании и разяснителни мероприятия за всички целеви групи.

Изпълнение на процедурите на комуникационната стратегия

Приложени са препоръчани в документите на международни организации (Обединените нации, Европейската комисия и др.) основни принципи за представителност, равнопоставеност, баланс на представителите, повишена култура на диалог, информиране за резултатите от участието.

Процесът на консултации всъщност стартира още в началото с цел актуализиране на наличните данни, необходими за разработването на ПИРО и информиране на всички заинтересовани страни.

Етапите, през които преминава този процес, следват указанията на ЕК и са обобщени в 6 стъпки:

1. Предварително планиране - Тази дейност е елемент от подготовката на Техническото предложение, съгласувана е с Възложителя и е отразена в придружаващите документи по изпълнение на обществената поръчка, включително и във Времевия план- график.
2. Идентифициране на заинтересованите страни - Изготвен е списък на групите от заинтересовани страни, който е допълнен по предложение на Общинска администрация с представителите на бизнеса, МИГ, на НПО. Идентифицирането на заинтересованите страни обхваща представителите на трите групи заинтересовани страни:
  - институции, фирми и общности, пряко засегнати от развитието на планираните дейности в ПИРО или които с дейността си могат да повлияят върху развитието на общината;
  - притежаващите информация, ресурси и компетенции и ангажираните в поддържането на информацията, необходима за разработването на ПИРО; и
  - участниците в изпълнението и контрола по прилагането на ПИРО. Участниците от тези три групи са систематизирани и в зависимост от йерархичното ниво, което представляват в етапите на разработване, обсъждане, прилагане и контрол на ПИРО и процеса на публични консултации – национално, регионално и местно (областно и общинско).
3. Избор на инструменти - Инструментите за публични консултации са съобразени с характера на документа, неговия пилотен характер за Р. България и региона и изводите от досегашната практика по обсъждане на стратегически документи от национално, регионално и местно ниво. Избраните подходи, методи и процедури са променени в процеса на работа поради обявеното извънредно положение в страната. Значителна част от срещите на място в процеса на публичните консултации са подменени с дистанционен обмен на становища и предложения със съдействието на представителите на Общинска администрация, за да може да се включат и представители на всички заинтересовани.
4. Подготовка на съответните документи за провеждането им - За всеки етап от разработването и обсъждането на ПИРО за процеса на публични консултации са подготвени и представени различни материали – анкети за предварително проучване на съответните целеви групи, извадки от систематизирани визия, стратегически цели и приоритети, работна версия на документа и др.
  - Анализ на получените анкети , предложение и тяхното отразяване в ПИРО - Получените становища и предложения са отразени в три етапа – като част от предварителните съгласувателни процедури с държавните институции и техните структури, като част от публичните консултации .

- Осигуряване на обратна връзка - директна обратна връзка по електронен път или по телефон е осъществена във всички случаи, в които има предоставени координати за контакт. В останалите случаи резултатите от проведените консултации, систематизирането на постъпилите становища и мотивите за тяхното приемане или отхвърляне, както и начините на отразяването им в окончателната версия на ПИРО става посредством възприетата форма.

3.2. Идентифициране на заинтересованите страни

При взаимодействие между целевите групи бяха прилагани всички приети форми на взаимодействие: информиране, консултиране и съгласуваност, ангажираност и активно участие.

Заинтересованите страни са всички групи от хора, организации, представители на физически и юридически лица, бизнес и други, които биха могли да бъдат засегнати (положително или отрицателно) при вземането на определени решения, проекти, стратегии, програми. Заинтересованите страни могат да повлияят с техните предложения и мнения върху крайните резултати, именно затова тяхното участие е от първостепенно значение. Идентифицирането на заинтересованите страни (групи) има ключово значение за разбиране на институционалния, икономическия и социалния контекст в процеса на реализиране на проектите в Програмата за реализация на ПИРО. За идентифицирането на заинтересованите групи могат да се зададат следните въпроси:

- Кои ще бъдат засегнатите страни от проектите в ПИРО (в положителна или отрицателна насока);
- Кой би могъл да повлияе върху планираните проекти в ПИРО и в каква степен;
- Какви хора, групи от хора или институции следва да бъдат привлечени при реализацията на плана и по какъв начин да стане това;
- Способностите и капацитетът на кои от участниците следва да бъдат повишени и усъвършенствани, за да се гарантира тяхното пълноценно включване при разработване и реализиране на ПИРО.

Процесът на обществени консултации спомага за идентифициране на заинтересованите страни, тъй като набелязването на проекти, цели и приоритети, не биха могли да бъдат ефективни и устойчиви за обществото без максималното въвличане и включване на повече заинтересовани групи. В процеса на разработване на плана, освен получаването на обратна връзка, отговори, предложения и идеи от целевите групи, експертите от общинска администрация Венец дадоха своите предложения и идеи за включването в плана на конкретни проекти, които биха могли да доведат до устойчиво и балансирано териториално развитие на общината през периода 2021-2027 г.

В процеса на работа са идентифицирани следните заинтересовани страни, с които да бъде съгласувано и обсъдено разработването на План за интегрирано развитие

на община Венец за периода 2021-2027 г., които впоследствие ще бъдат включени в процеса на реализация. Целеви групи и потенциални заинтересовани страни при подготовката на ПИРО в община Венец са:

1. Жителите на града и останалите населени места в община Венец;
2. Общинската администрация - в лицето на политическия кабинет и служителите;
3. Представителите на общинския съвет от всички политическо представени партии;
4. Представители на бизнеса - земеделци, инвеститори, предприемачи и др.
5. Регионални и деконцентрирани структури на държавното управление;
6. Структури и дейци на културата и изкуството;
7. Различни видове сдружения и организации с нестопанска цел;
8. Представители в сферата на образованието;
9. Представители в сферата на здравеопазването;

3.3. Инструменти на комуникационната стратегия

Комуникационни механизми, които биха могли да се приложат за осигуряване на информация и прозрачност в процеса на разработване на ПИРО са следните:

1. Информационни срещи за граждани – чрез такъв механизъм и подход общинска администрация Венец би могла да организира информационни срещи за гражданите и бизнеса, чрез които да информира обществеността за необходимостта от разработване на ПИРО и включването на всички заинтересовани групи в този процес.
2. Срещи с общинска администрация – срещите могат да бъдат неформални, в които участие може да вземе всеки член на общността. Важността на този комуникационен механизъм дава възможност на всяко заинтересовано лице да получи отговори на въпроси, касаещи бъдещото развитие на общината и реализирането на определени стратегически проекти. Срещите могат да бъдат организирани по инициатива на общинската администрация или по инициатива на някоя заинтересована група. Обявяването става предварително чрез различни комуникационни канали – Интернет сайт на общината, Фейсбук страница на общината, местни медии и др.
3. Провеждане на анкетни проучвания – Поради спецификата на периода на разработване на ПИРО и ограничените възможности за директна комуникация, основно се използва този метод. Консултирането с гражданите е изключително подходящ метод за проучване на мненията и нагласите на големи групи от хора. За тази цел гражданите са уведомени предварително за начина, по който ще бъде проведено проучването. Анкетната карта, която цели да изследва нагласите на заинтересованите страни ще бъде публикувана на Интернет страницата на общината, за да достигне до максимален брой хора. Целта е да се идентифицират опасенията, страховете, надеждите и желанията на гражданите. Резултатите от проучването ще се оценят и ще се представят на гражданите, като целта е на тази база да се

набележат стъпки за реализация.

4. Разпространение на информационни материали за процеса на разработване на ПИРО - печатни издания – брошури, дигляни, обосновки, указания и копия на основни документи; разпространение на публикации;
5. Работа с НПО - Комуникационната стратегия подкрепя инициативи на гражданското общество, насочени към групи, които трудно могат да се достигнат чрез средствата за масово осведомяване.
6. Кутия за мнения и препоръки
7. Обществени обсъждания – Участниците в общественото обсъждане са представители на общинската администрация, представители на сдружения на гражданите, икономически и социални партньори, които чрез предварително публикувания проект на ПИРО на Интернет страницата на общината имат достъп до информация. Отправените препоръки и предложения на общественото обсъждане се вземат предвид при оформянето на финалния вариант на плана.

3.4. Анализ на резултата от проведените проучвания и анкет

В хода на разработване на ПИРО бяха разработени и 4 броя анкетни карти за обществени обсъждания със заинтересованите страни. Чрез Сайта на Общината бяха събрани становища и предложения от различни институции и заинтересовани страни. Те са систематизирани, обсъдени с експертите в екипа по разработването на ПИРО и най-подходящите от тях са отразени в окончателната версия на документа.

АНКЕТНА КАРТА №4

за самооценка по изпълнение на плана за развитие на община Венец 2014-2020

и РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА В ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

Анкетна карта за попълване от работещите в администрацията, кметове и съветници в общината

Цел на анкетната карта е да разшири кръга на заинтересованите страни от работещите в общинската администрация, имащи отношение към развитието на общината като получените становища и коментари се използват при

1.3 изготвянето, обсъждането и приемането на Плана за интегрирано развитие на общината.

1. Вие сте :

1.1. Лице, работещо в отдел/звено на администрацията .....

1.2. Работите в сферата на .....

.Възраст, образование.....

2. Участвали ли сте в разработването/изпълнението на ОПР 2014-2020:

2.1. Ако да, посочете Вашата роля в това участие и Вашата оценка за неговото изпълнение.....

2.2. Ако е не, моля посочете причината за това .....

3. Участвахте ли в някаква форма на обсъждане при изготвянето му и неговото изпълнение

3.1/ Не .....

3.2. Ако да, в каква форма и какви са били Вашите оценки и предложения.....

4. В този планов период 2014-2020 как оценявате качеството на административните услуги в общината и лично от Вас ?

4.1/ Високо и те обхващат всички сфери на социално-икономическия живот .....

4.2.Как са били оценявани от потребителите, оказваните от Вас и общината като цяло административни услуги

4.3.Какъв е бил обемът на оплакванията лично към Вас и общинската администрация като цяло и имало ли е Дневник за отразяване на тези оплаквания .....

5. Обслужването бе ли полезно за потребителите, според Вашата самооценка?

5.1 Ако да, в кои сектори на администрацията.....

5.2.Не, и причина за това .....

6. Опишете взаимодействието си със партньорите и заинтересованите страни при изпълнение на ОПР 2014-2020

6.1.Участие в обществени обсъждания по актуални въпроси: (моля посочете в кои с кои заинтересовани страни и партньори)

6.2. Участие в съвместни проекти и инициативи на общината и партньорите (моля, посочете в кои).....

6.3.Изготвяне на становища и програми и други документи в общината (моля, посочете кои и кога).....

6.4.Друго (моля, посочете кои и кога).....

7..Кои са сериозните социални проблеми в Общината според Вас?

7.1.Продължителна безработица .....

7.2.Неефективна интеграция на хора в неравностойно положение, включително малцинствени и изолирани групи общества

7.3.Ниска образователна структура на населението на общината.....

7.4.Влошени демографски показатели .....

7.5.Миграция на млади и образовани хора.....

7.6.Престъпност и нарушение на общественя ред.....

7.7.Ниско качество или затруднен достъп до здравеопазване.....

7.8.Ниско качество или затруднен достъп до образование .....

7.9.Ниско образование и култура на големи групи общности в общината.....

7.10.Друго, моля опишете.....

8. Бихте ли изразили Вашето мнение за мерките, които биха способствали за решаването на посочените проблеми и Вашата оценка защо не са били приложени .....

9.Кои според Вас следва да бъдат основните 5 приоритета за развитие на Общината в новия планов период 2021-2027 ?

- 9.1. Култура и образование.....
- 9.2. Здравеопазване и социална дейност.....
- 9.3. Създаване на условия и стимулиране на малкия и среден бизнес.....
- 9.4.Екология и опазване на околната среда .....
- 9.5. Развитие на техническата и транспортна инфраструктура.....
- 9.6. Подобряване на сградния и жилищен фонд и мерки за енергийна ефективност.....
- 9.7.Подобряване на средата за живот (спортни площадки;зелени площи.....
- 9.8.Лошо състояние на канализационната и водоснабдителна мрежа в Общината: (моля конкретизирайте по място и време):
- 9.9.Неосигурен обществен транспорт.....
- 9.10. Лошо състояние на околната среда.....
- 9.11. Лошо състояние на сградния фонд (социални и здравни заведения;културни и спортни обекти).....
- 9.12.Недостиг на обекти за обществено обслужване(социални и здравни заведения;културни и спортни обекти)
- 9.13.Други (моля уточнете) .....
10. Кои фактори биха могли да бъдат двигател за развитието на общината?
- 10.1.Привличане на инвеститори.....
- 10.2.Развитие на ефективни селскостопански продукти (моля, конкретизирайте).....
- 10.3.Повишаване на административния и проектен капацитет на местната общност за участие и печелене на европейски проекти по новите схеми за периода 2021-2027.....
- 10.4.Повишаване образованието и квалификацията на човешките ресурси.....
- 10.5.Подобряване на техническата инфраструктура (моля, конкретизирайте).....
- 10.6.Други.....

Приоритизирането на постъпилите предложения е извършено на базата на експертна оценка и въз основа на критерии, които отразяват значимостта на идеята/проекта за развитието на общината; инвестиционния интерес, който е предпоставка за интегриране на инвестициите; икономическия принос в създаването на нови работни места и подкрепата за технологично обновяване и иновативни решения и производства; обществената приемливост и подкрепата от местните общности; степента на развитие на идеята и проектната готовност; очакваните положителни въздействия върху други инициативи, добавената стойност и синергия.

Получените в хода на проведените обществени консултации предложения и мнения на представителите на заинтересованите страни и гражданските сдружения съдействаха за подобряване качеството на документа и обогатяване на предвидените дейности за постигане целите на ПИРО.

В процеса на провеждане на разработване на ПИРО Венец е извършено анкетно проучване с представителите на гражданите, бизнеса, неправителствените организации и представители на общинската администрация. За целта бяха разработени четири отделни анкети за граждани, бизнес и НПО, а получените резултати са обработени и анализирани, с цел разработване на стратегическата рамка на ПИРО и идентифициране на ключови проекти за развитието на общината до 2027 г.

В анкетата, проучваща мнението на общинската администрация бяха зададени 10 въпроса, чиято цел е да се проучи мнението на гражданите за силните и слаби

страни на община Венец, както и за възможностите и потенциалите за развитие в следващия програмен период 2021-2027 г. Общо участвали и отговорилите са 68 души.

Таблица 4.1. Анализ на анкетираните лица

Общо лица участвали в анкетата от общинската администрацията			
Образование	основно	средно	висше
		1%	63%
възраст	до 30 г	от 30 до 50 г.	над 50 г.
		7%	62%

Въз основа на проведеното анкетно проучване, бяха изведени следните резултати:

2. Участвали ли сте в разработването/изпълнението на ОПР 2014-2020:	45	
2.1. Ако да, посочете Вашата роля в това участие и Вашата оценка за неговото изпълнение	7	16%
2.2. Ако е не, моля посочете причината за това	38	84%
3. Участвахте ли в някаква форма на обсъждане при изготвянето му и неговото изпълнение	45	
3.1/ Не	41	91%
3.2. Ако да, в каква форма и какви са били Вашите оценки и предложения	4	9%

Резултатите по втория и третия въпрос ни дават информация относно информираността на самата администрация и участието им при планирането и подготовката на плана за интегрирано развитие. За съжаление участието на 16%, показва ниската информираност и незаинтересованост на самия екип, който изпълнява програмата.

4. В този планов период 2014-2020 как оценявате качеството на административните услуги в общината и лично от Вас ?	45		
4.1 Високо и те обхващат всички сфери на социално-икономическия живот	много добро	средно	
	32	13	
4.2. Как са били оценявани от потребителите, оказваните от Вас и общината като цяло административни услуги	много добро	добро	средно
	40	5	0
4.3. Какъв е бил обемът на оплакванията лично към Вас и общинската администрация като цяло и имало ли е Дневник за отразяване на тези оплаквания	липса на оплаквания	оплаквания	
	34	11	
5. Обслужването бе ли полезно за потребителите, според Вашата самооценка?	68		
5.1 Ако да, в кои сектори на администрацията	64	94%	
5.2. Не, и причина за това	4	6%	

На въпрос 4 и 5 свързани с обслужването на гражданите, екипа си дава много високи оценки.

6. Опишете взаимодействието си със партньорите и заинтересованите страни при изпълнение на ОПР 2014-2020	45	
6.1.Участие в обществени обсъждания по актуални въпроси: (моля посочете в кои с кои заинтересовани страни и партньори)	18	40%
6.2. Участие в съвместни проекти и инициативи на общината и партньорите (моля, посочете в кои)	5	11%
6.3.Изготвяне на становища и програми и други документи в общината (моля, посочете кои и кога)	15	33%
6.4.Друго (моля, посочете кои и кога)	2	4%

На въпрос „ Опишете взаимодействието си със партньорите и заинтересованите страни при изпълнение на ОПР 2014-2020“, работещите в администрацията са дали следните най високи отговори:

- Участие в обществени обсъждания по актуални въпроси ;
- Изготвяне на становища и програми и други документи в общината ;

7..Кои са сериозните социални проблеми в Общината според Вас?	45	
7.1.Продължителна безработица	25	56%
7.2.Неефективна интеграция на хора в неравностойно положение, включително малцинствени и изолирани групи общества	8	18%
7.3.Ниска образователна структура на населението на общината	21	47%
7.4.Влошени демографски показатели	40	89%
7.5.Миграция на млади и образовани хора	30	67%
7.6.Престъпност и нарушение на общественя ред	2	4%
7.7.Ниско качество или затруднен достъп до здравеопазване	22	49%
7.8.Ниско качество или затруднен достъп до образование	9	20%
7.9.Ниско образование и култура на големи групи общности в общината	3	7%
7.10.Друго, моля опишете	0	0%

На въпрос „Кои са сериозните социални проблеми в Общината според Вас?“, работещите в администрацията са подредили темите по следния начин:

- Вло;ени демографски показатели ;
- Миграция на младите хора;
- Продължителна безработица ;
- Ниска качество или затруднен достъп до здравеопазване;

8. Бихте ли изразили Вашето мнение за мерките, които биха способствали за решаването на посочените проблеми и Вашата оценка защо не са били приложение

Много малко от анкетираните са взели отношение по този въпрос са извели следните проблеми и препоръки:

1.Създаване на възможност за работа и реализация на младите хора

2.нисък капацитет на бизнеса в писането и реализирането на проекти и финансова нестабилност

3.Необходимост от квалификация и преквалификация на хората

9.Кои според Вас следва да бъдат основните 5 приоритета за развитие на Общината в новия планов период 2021-2027 ?	45	
9.1. Култура и образование	15	33%
9.2. Здравеопазване и социална дейност	24	53%
9.3. Създаване на условия и стимулиране на малкия и среден бизнес	32	71%
9.4.Екология и опазване на околната среда	10	22%
9.5. Развитие на техническата и транспортна инфраструктура	29	64%
9.6. Подобряване на сградния и жилищен фонд и мерки за енергийна ефективност	7	16%
9.7.Подобряване на средата за живот (спортни площадки;зелени площи	10	22%
9.8.Лошо състояние на канализационната и водоснабдителна мрежа в Общината: (моля конкретизирайте по място и време)	12	27%
9.9.Неосигурен обществен транспорт	5	11%
9.10. Лошо състояние на околната среда	3	7%
9.11. Лошо състояние на сградния фонд (социални и здравни заведения;културни и спортни обекти	3	7%
9.12.Недостиг на обекти за обществено обслужване(социални и здравни заведения;културни и спортни обекти)	2	4%
9.13.Други (моля уточнете)	0	0%

На въпрос „ **Кои според Вас следва да бъдат основните 5 приоритета за развитие на Общината в новия планов период 2021-2027 ?**“, работещите в администрацията са дали следните отговори:

- Създаване на условия за стимулиране на МСП;
- Развитие на техническата и транспортна инфраструктура;
- Здравеопазване и социална дейност;

10. Кои фактори биха могли да бъдат двигател за развитието на общината?	45	
10.1.Привличане на инвеститори	14	31%
10.2.Развитие на ефективни селскостопански продукти (моля, конкретизирайте)	9	20%
10.3.Повишаване на административния и проектен капацитет на местната общност за участие и печелене на европейски проекти по новите схеми за периода 2021-2027	31	69%
10.4.Повишаване образованието и квалификацията на човешките ресурси	22	49%
10.5.Подобряване на техническата инфраструктура (моля, конкретизирайте)	19	42%
10.6.Други	0	0%

В анкетното проучване, „**Кои фактори биха могли да бъдат двигател на развитието на общината?**“

- На първо място с 69% са посочили повишаване на проктния капацитет на местната общност:
- 49 % са видели бъдещето в повишаване на образованието и квалификацията на

човешките ресурси.

- Не на последно място са посочили „Подобряване на техническата инфраструктура“.

3.5. Комуникационен механизъм за осигуряване на информация , отчетност и прозрачност относно постигнатите резултати

Основните инструменти за осигуряване на информация и публичност са годишните доклади и междинната оценка, както и последващата оценка след края на периода на действие на плана. В процеса на изпълнение на ПИРО те ще бъдат изготвени и обсъдени при спазване и изпълнение на основните форми на взаимодействие за осъществяване на партньорства и осигуряване на публичност. До тях ще имат достъп всички на страницата на общината в интернет.

В процеса на изпълнение е важно поддържането на изградените вече ефективни партньорства. Това ще даде реални шансове за постигане на стратегическите цели по максимално ефективен и ефикасен начин.

Механизъмът за прилагане на принципа на партньорство и осигуряване на информация ще се разгледа както в процеса на изготвянето на ПИРО, така и в процеса на изпълнението му.

Изградената система за координация на основата на ефективни партньорства и широка информираност и публичност на действията, включително за оперативните програми, действащи за общината и на територията на региона, има ключова роля за изпълнението на ПИРО.

Действията на партньорите са важен фактор за интегриране на глобалните екологични въпроси в процеса на планиране, избягване на потенциалните рискове от климатичните промени и постигане на климатична сигурност. В етапите на наблюдение и оценка на ПИРО е от особена важност активното участие на местните и регионалните екологични власти за своевременно координиране и комуникиране при разрешаване на потенциални „конфликти“ между развитието и околната среда, при запазване на равновесието в екосистемите. Предпоставка за устойчиво развитие е и възможността за създаване на форуми за „нов диалог“, консултации и ясни механизми за комбинирането на становищата на всички консултирани.

За повишаване нивото на информираност и подпомагане процеса на партньорското участие могат да бъдат използвани следните инструменти:

- съвещаване чрез електронна поща и интерактивна електронна страница;
- напечатани брошури, обобщаващи целта и приоритетите на ПИРО, източници на информация и полезни контакти при прилагането на плана;

3.6. Мерки за комуникация , информация и включване на заинтересованите страни

Дейности/ Мерки	Отговорна организация	Период
-----------------	-----------------------	--------

Провеждане на анкетни проучвания	Община Венец	2020-2027
Разяснителни кампании в процеса на разработване на ПИРО	Община Венец	2020-2027
Идентифициране на ключови за община Венец проекти от заинтересованите страни	Община Венец	2020
Обществено обсъждане за приемане на ПИРО	Община Венец	2020
Изготвяне на Годишни доклади за изпълнението на ПИРО г	Община Венец	2021-2027
Регулярни срещи между общинска администрация и заинтересованите страни за възможности за финансиране по Европейските Фондове	Община Венец	2021-2027
Провеждане на обсъждания с заинтересованите страни при необходимост от извършване на Актуализация на ПИРО.	Община Венец	2021-2027
Публикуване „онлайн“ и разпространение на печатни издания (брошури и дигитални)	Община Венец	2021-2027
Провеждане на регулярни срещи с бизнеса за информиране относно предстоящи общински проекти и инициативи	Община Венец	2021-2027

Част IV. Определяне на зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини - приоритетни зони за въздействие

4.1.Роля на зоните за въздействие в общия План за интегрирано развитие

На база на анализа на силните и слабите страни на община Венец , както и на потенциалите за развитие са определени приоритетните зони за въздействие на територията на общината, в които основно ще бъде съсредоточено изпълнението на мерките, предвидени в програмата за реализация на плана.

Зона за прилагане на интегриран подход (Зона за въздействие) е пространствено обособена територия с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална

и/или етническа структура на населението и характер и структура на основните фондове. Зоните за прилагане на интегриран подход (Зоните за въздействие) се определят на базата на общи (идентични) характеристики на определена територия и/или общи проблеми или потенциали за развитие.

Зоните за прилагане на интегриран подход (Зоните за въздействие) могат да бъдат както части от територията на общината с конкретно функционално предназначение (например зони с преобладаващи административни/публични функции, индустриални или бизнес зони, зони за култура, за отдих и туризъм, зони с преобладаващи жилищни функции, зони за транспортна дейност и т.н.), така и други специфични обособени територии с идентични характеристики или собствен потенциал за развитие (например зони с потенциал за коопериране със съседни общини).

Целта на определянето на приоритетни зони за въздействие е постигане на максимален ефект с ограничените ресурси, с които разполага община Венец. Приоритетните зони са подбрани по такъв начин, че тяхното развитие в най-голяма степен ще повлияе върху развитието на цялата община.

Според Актуализираната Националната Концепция за Пространствено Развитие (НКПР), в община Венец от всички 13 селища две са от 5-то йерархическо ниво – общинския център село Венец и Ясенково, шест са от 6 ниво, четири от 7 и едно от 8-мо.

Селищата от 5-то йерархично ниво са „малки градове с микрорегионално значение в територията на групи общини. Такива селища имат изключително важна роля за периферните селски и планински райони, предлагат работни места и основни публични услуги на повече от една община.

Разположението на селищата от 5-то йерархично ниво е равномерно в цялата национална територия. Стабилизирането на мрежата от малки градове от 4- то йерархично ниво изисква специална национална политика, тъй като от състоянието на тези градове ще зависи насоката на развитие на периферните селски и планински райони.

В общината единствените актьори в създаването на условия за развитие и отправяне на послания към други ключови „актьори“ са село Венец и село Ясенково. Макар и малки по размери селата имат определен икономически потенциал за идентифициране на зони за интегриран подход на развитие.

Значението на малките градове в селски райони е обект на особено внимание и в общеевропейските документи за балансирано териториално развитие. Регионалният план за развитие на Североизточен район за планиране (РПРСИР) за периода 2021-2027 год. не отделя съществено внимание и не предопределя специфични насоки за развитие на община Венец като част от района. Общината се споменава и като част от една от разгледаните второстепенни оси на развитие. Това са направления, излизащи от основните оси или свързващи основните оси. На фона на регионалните характеристики, в община

Венец най- силно развито е селското стопанство, като основно е съсредоточено в общинския център Венец и селата Ясенково, Борци, Боян, Изгрев и Калитан Петко.

Средносрочната перспектива до 2027 год. за регионите в Европа поставя СИР сред силно уязвимите пред предизвикателствата на глобализацията, демографските и климатичните промени и засилената конкуренция за привличане на инвестиции. Преките чуждестранни инвестиции не отбелязват значително нарастване през последните години и заемат сравнително малък дял в общия обем на привлечените чужди средства за страната. Друг риск е високият среден коефициент на безработица и ниският среден коефициент на заетост.

Тези негативни тенденции са характерни за цялата територия на България, като изключение правят единствено някои от най-големите градове и производствени центрове на страната (София, Пловдив, Стара Загора, Бургас и пр.), които са магнит за инвестиции и механична миграция на населението. СИР като цяло има своя потенциал за развитие, като градове като Варна, Добрич и Шумен традиционно са били силни административни, културни и производствени центрове в миналото, както на регионално ниво, така и на национално и дори международно. Днес, дори и те са загубили значителна част от това си значение. Положението в по-малките населени места и общини, като Венец, е доста по-лошо, като в тях е са силно ограничени възможностите на населението за намиране на подходящи условия за живот и развитие. Създаването на условия за развитие, образование и работа са ключови за задържане на местното население по родните места.

4.2. Анализа на функционалните системи и сектори за развитие

За да се изведат функционалните системи от ОУП 2015г. на община Венец ще се представят и анализират формулираните в ОУП устройствените зони :

1. Жилищна устройствена зона с малка височина на застрояване (Жм)

Жилищната устройствена зона с преобладаваща малка височина на застрояване, означена с „Жм“, се прилага за устройство на жилищните територии във всички населени места в общината, като в по-голямата си част терените, попадащи в жилищната зона са функциониращи и съществуващи. За проектни жилищни терени са предвидени терени, които по КВС са определени за „друг вид застрояване“ и такива, които са застроени и начинът им на ползване реално е такъв.

Спрямо чл.17, ал.1 и 2 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ се позволява в партерните етажи на жилищните сгради да се изграждат търговски и други обслужващи обекти, гаражи, работилници с функции, съвместими с обитаването.

Площта на териториите с режим на устройствена зона „Жм“ е 659.88 ха.

2. Смесена многофункционална устройствена зона (Соп)

Устройствената зона обхваща територии в непосредствена близост до бившите стопански дворове, производствено-складовите терени. Като цяло устройствените зони „Соп“ са с производствено-обслужваща функция, предимно с безвредни промишлени

производства, животновъдни комплекси спазващи санитарно-хигиенните изисквания, обществено обслужване, жилища, спорт, търговия, предприятия на хранително-вкусовата промишленост и др

Общата площ на смесена многофункционална зона „Соп“ е 143,70 ха.

3. Производствени зони (Пп)

Предимно производствените зони - Пп са разположени основно извън населените места, като част от тях влизат в проектните строителни граници на селата. Пп зони се устройва преобладаващо върху съществуващи територии със сходно предназначение, в.т.ч. терени на бившите селскостопански дворове.

Параметрите на производствените зони се определят спрямо чл.22,чл.24 и чл.25 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ.

Чисто производствените територии са с предназначение за производство на енергия от възобновяеми източници. Те заемат 17,61 ха в землищата на селата Габрица, Капитан Петко и Дренци.

4. Рекреационна устройствена зона за курорт (Ок)

Устройствена зона „Ок“ е предвидена в землищата на селата Осеновец, Борци и Изгрев и е предназначена за отдих и рекреационни дейности. Капацитетът на тази зона според нормативните изисквания е за Минимум 50 % от площта за озеленяване следва да бъде от висока дървесна растителност и да има осигурени паркоместа за посетителите в границата на УПИ.

Площта на рекреационна устройствена зона Ок е общо 24,00 ха.

5. Територии за алтернативно земеделие

Обхващат група от земеделски имоти – ниви, по течението на реките Канагьол и Каменица, с оглед възможността за напояване. Тези територии са предназначени за развитието на нови инвестиционни проекти предвидени с Плана за развитие на Община Венец (2014-2020г), свързани с производството на различни видове алтернативно земеделие, като производство на зеленчуци, пчеларство, друго плодпроизводство (като малини, ягоди и др.), билкопроизводство и други биоземеделски производства.

За отделните имоти от зоната се допуска промяна на предназначението с ПУП, но без да надвишават пределно допустимите параметри, определени в Наредба 19, чл.7 от СЗЗБПП на МЗХ и МРРБ и с ОУПО Венец, които са следните:

Площта на земеделска устройствена зона За е 181,12 ха.

6. Терени за гробищни паркове

Това са терени със специфични особености и изисквания и със самостоятелен устройствен режим за гробищни паркове. Те се разполагат и устройват в съответствие с Наредба №2/2011 г. на МЗ за здравните изисквания към гробищните паркове и

погребването и пренасянето на покойници. Конкретните устройствени параметри се определят с ПУП.

Няма предвидени нови терени , проекти и корекции

7.Терени за спорт и атракции

Обхващат стадиони, спортни площадки и др.спортно обекти. Устройват се с ПУП и в съответствие с чл.33 от Наредба 7/2003 на МРРБ, като площта на територията за спорт и развлечения в населените места и крайселищните територии се определя спрямо броя на населението – за села от 15-20 кв.м/жител, като минималната озеленена площ е 20% от площта на УПИ.

Спазват се техническите изисквания и условията за безопасност и се изпълняват всички изисквания за изграждане на достъпна среда

Няма предвидени нови терени , проекти и корекции

8.Терени за озеленяване, паркове и градини

Тези територии са изцяло в границите на урбанизираните територии и са предназначени за изграждане на озеленени площи за широко обществено ползване в населените места. Териториите с режим на озеленяване се устройват при условията на чл.32 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ.

Няма предвидени нови терени , проекти и корекции

9.Терени за инженерно-техническа инфраструктура

Това са терени със самостоятелен устройствен режим за различните видове инженерно-техническа инфраструктура – със специфични особености и изисквания. Конкретните устройствени терени се определят с ПУП.

Няма предвидени нови терени , проекти и корекции

10.Терени за транспорт и комуникация

Терени със самостоятелен устройствен режим за транспортна инфраструктура. Конкретните устройствени параметри се определят с ПУП.

Няма предвидени нови терени , проекти и корекции

11.Терени за обществено обслужващи дейности

Терени със самостоятелен устройствен режим за обекти на общественото обслужване. Конкретните параметри се определят с ПУП .

В ОУП Венец 2017г. в съответствие с изискванията на Наредба №8/2001 на МРРБ за обема и съдържанието на устройствените планове, в табличен вид е представено разпределението на териториите по основно предназначение, основаващо се на данните за начин на трайно ползване (НТП) в обхвата на землищата на община Венец и на действащите регулационни планове в рамките на селищата. Балансът показва данните от

съществуващото положение и от проектното предвиждане. По данните от съществуващото положение се отличава **преобладаването на обработваемите земи- ниви, следвани от горски територии и необработваеми земи. Най – малък дял от земеделските земи имат трайните насаждения.**

По данни на ОУП Венец 2015 г. в съществуващото положение се отличава преобладаването на обработваемите земи-ниви, заемащи 57.84 % от цялата територия на общината, следвани от гори и горски земи с 22.60 % и необработваемите земи – 7.52 %. Най – малък дял от земеделските земи имат трайните насаждения с 1.43 %. В тази насока ОУПО Венец предвижда насоченост към социално-икономическото развитие и усвояване на земеделския потенциал.

По съществуващи строителни граници, площта на населените места представлява 5.55 % от територията на цялата община. С предложеното разширение на строителните граници, площта на територията нараства с 0.06 %.

На тази основа на база определените изброените по горе устройствени зони, устройствени режими и терени със самостоятелен устройствен режим, чрез систематизиране и обобщаване са обобщени и изведени двете функционални системи на територията на Община Венец:

4.3.Идентифициране на Зони за въздействие

- Функционална система „ Труд и бизнес” , в която система се включват следните функционални зони:1;2;3;5
- Функционална система „Отдых и туризъм”, в която система се включват следните функционални зони :1;4;6;7

За тези функционални системи в ПИРО Венец 2021-2027 г. в Таблица 2.1 е представен SWOT анализа на територията и секторите на развитие на община Венец.

В планът за интегрирано развитие са определени следните зони за въздействие:

- 1.Зона за въздействие с икономически потенциал в промишлеността
- 2.Зони За въздействие с туристически потенциал
- 3.Зони за въздействие с потенциал в животновъдството
- 4.Зони за въздействи с потенциал в областта на ВЕИ
- 5.Зони за въздействие с потенциал за МСП в сферата на преработващата промишленост

Част V. Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие;

Програмата за реализация на Планът за интегрирано развитие има за задача на основата на целите и приоритетите за развитие на общината, залегнали в плана, да осигури вътрешната и външната съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана, като оптимизира възможностите за

финансиране, институционална подкрепа и техническа помощ за изпълнение на. С програмата се определя **пакета от мерки, дейности и проекти** за реализация на целите и приоритетите за развитие на общината през периода до 2027 г., **източникът на финансиране за тези дейности, отговорната структура и партньорите за реализация на дейностите, времето за реализация и финансовото разпределение по източници на финансиране и общо.**

Програмата за реализация на Общинския план за развитие следва изцяло заложените:

- Стратегически цели
- Приоритети,
- Специфични цели
- Мерки
- Дейности и проекти

Програмата за реализация, както всички останали части на ПИРО, е разработена на базата на прилагането на интегриран подход. За постигане на интегрираният подход на развитие на общинската територия е приложена най-подходящата комбинация от ресурси и мерки (проекти, инвестиции, политики), които е планирано да бъдат използвани целенасочено за осъществяване на заложените цели и приоритети в стратегическата рамка на плана.

Програмата за реализация на ПИРО има многогодишен характер (7-годишен период на действие) и тя може да бъде актуализирана периодично в зависимост от условията и прогнозите за реализацията на плана, с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана и постигане целите и приоритетите за развитие.

Заложените мерки и дейности в Програмата за реализация на ПИРО са съобразени с условията и потенциала на местната територия. В Програмата за реализация са включени дейности, които са планирани в мандатната програма на кмета на община Венец, както и такива, които са посочени, като приоритетни в етапа на анкетиране на всички заинтересовани лица в общината.

Мерките, заложи в ПИРО са постижими и реалистични, с конкретни измерими резултати и с реални източници на финансиране. Заложените дейности са тясно обвързани с комуникационна стратегия за идентифициране на проектни идеи в част III от документа.

В приложение 2 – Индикативна финансова таблица е направена обща оценка на необходимите ресурси за реализация на приоритетите на плана и описва финансовата рамка на поетите ангажименти по изпълнението на плана от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация. Ресурсите за реализацията на плана включват всички планирани средства за реализацията на идентифицираните за развитието на общината мерки и проектни идеи. В този смисъл индикативната финансова таблица включва в прогнозен план пълния обем

на финансовите ресурси (собствени и привлечени) за инвестиции, текущи разходи, средства, получени като безвъзмездни помощи, субсидии (трансфери) или друг вид публични и частни средства и разходи, които ще бъдат реализирани на територията на общината и ще допринасят за развитието ѝ през периода до 2027 г., в съответствие с приоритетите и целите на ПИРО. Общата сума на посочените финансови ресурси, включително по отделните приоритети, е индикативна и може да претърпи корекции в зависимост от възприетите подходи и степента на изпълнение на приоритетите, промените в пазарните условия, необходимостта от гъвкаво управление и оптимизиране на предвидените средства чрез преразпределение между отделните приоритети на базата на аргументирани промени в предвидените мерки и проекти. Програмата за реализация и приложенията към нея подлежат на периодична актуализация с цел включване на нови мерки, дейности, проекти или източници на финансиране.

Част VI. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия

Изменението на климата е едно от най-сложните предизвикателства, пред които сме изправени днес. Това включва много измерения - наука, икономика, общество, политика и морални и етични въпроси, което представлява не само глобален проблем, но и локален. За да бъдат намерени адекватни решения на тези проблеми, е необходимо да се предприемат мерки и политики от местните общности.

В процесът на стратегическо планиране на регионалното развитие значително влияние оказват климатичните фактори и мерките за адаптация към настъпващите климатични промени.

Според Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие, България е страна, която е уязвима по отношение на изменението на климата и в последните години все повече се увеличава риска от редица екстремни събития

наводнения, пожари, бури, свлачища, екстремни температури.

Предприемането на мерки и действия от органите на местно ниво е изключително важна част в процеса на интегриране на европейските и национални политики за опазване на околната среда в стратегическите документи на местно ниво. В следващите години се очаква биологичното разнообразие, екосистемите, както и селското, горско стопанство и водните ресурси да бъдат засегнати все повече от климатичните промени. Действията по климата често попадат в една от двете стратегии: *снемчаващи усилия за намаляване или премахване на емисиите на парникови газове от атмосферата* и *усилия за адаптиране на природните системи и обществата*, за да са подготвени и да издържат на въздействието на изменението на климата.

Община Венец също ще бъде засегната от тези процеси и планирането на мерки и

действия, насочени към смекчаване и адаптиране към климатичните промени е необходимо за устойчивото развитие на територията. Всички рисковете от изменението на климата и уязвимостта биха засегнали широк кръг икономически сектори и обществеността.

Основните насоки, към които са планирани мерките в Планът за интегрирано развитие на община Венец за периода 2021-2027 г. са адаптиране към вече възникващи климатични промени и смекчаване.

Адаптирането към климатичните промени означава да се предвиди неблагоприятното въздействие от изменението на климата и да се предприемат подходящи действия за предотвратяване или минимизиране на щетите, които могат да причинят, или да се намерят начини за възползване от възможностите, които могат да възникнат.

Смекчаването се отнася до всички действия, насочени към ограничаване на климатичните промени (намаляване на парникови газове в атмосферата, намаляване на източниците на тези газове и др.). Целта на смекчаването е да се ограничи значителната човешка намеса в природната среда, „да се стабилизируют нивата на парникови газове в срок, достатъчен за екосистемите да се адаптират по естествен начин към климатичните промени.

Обществото е основният източник на генериране на емисии на парникови газове в атмосферата, и то носи отговорност за предприемането на необходимите действия за адресирането на този проблем. Действията, които местните общности предприемат имат съществено значение върху въглеродния отпечатък. Въвличането в процеса на вземане на решения на всички заинтересовани страни (бизнес, граждани, неправителствени организации) е ключово за планирането на политики и мерки, отнасящи се до опазването на околната среда. Рисковете от изменението на климата и уязвимостта засягат широк кръг икономически сектори. Тези рискове трябва да се разглеждат и от гледна точка на сложните взаимоотношения между икономическите сектори, които имат пространствени измерения и въздействия в различните страни на страната. Именно поради тази причина, към всяка отделна териториална единица трябва да се подходи индивидуално, за да могат да бъдат идентифицирани конкретните проблеми на дадената територия и в резултат на това да се очертаят подходящите мерки и дейности за смекчаване на климатичните изменения.

Една от основните цели на ЕС по отношение на енергетиката и климата е да се постигне намаляване на емисиите на парникови газове с най-малко 40 % до 2030 г. в сравнение с 1990 г.⁴² За постигането на тази цел трябва да допринесат всички останали сектори от икономиката. За постигането на посочената цел и импортиране на политиката и целите по опазване на по околната среда на ЕС в

националното законодателство, България изготви Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие към нея, приета с решение на Министерския съвет през 2019 г. В този документ са очертани целите, приоритетите, мерките за ограничаване на изменението на климата и адаптацията към настъпващите промени. Стратегията обхваща 9 сектора от икономиката. Със стратегията се планира политиката на България по изменение на климата, като се

очертава рамката за действие на страната ни по отношение на предприемането на действия за ограничаването на измененията на климата и адаптацията към настъпващите промени.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и Планът за действие към нея дава основните насоки за предприемането на мерки от органите на общинско ниво, които мерки да залегнат в стратегическите документи на общините. Планът за интегрирано развитие на община Венец е основен стратегически документ за развитие, който интегрира регионалното и пространственото развитие и служи за определяне на актуалните проблеми, нуждите и потенциалите за развитие на общината. Интегрирането на мерки за адаптация към климатичните промени в ПИРО Венец е съгласувано с Програмата за опазване на околната среда на община Венец за периода 2016-2020 г. и последващите програми, които ще бъдат изготвени. Всички мерки и дейности, отнасящи се до адаптацията и смекчаването на климатичните промени, ще бъде отразено и в Програмата за реализация на плана.

Разбирането и познаването на проблемите на дадена територия и потенциалните рискове и уязвимости за природната среда и екосистемите, е изключително важно при разработването на местни планове и стратегии за адаптиране.

Едни от потенциалните рискове, пред които е изправена община Венец в идните години, в резултат от изменението на климата са свързани с:

- Увреждане на културите и животновъдството, вследствие на екстремни метеорологични явления и постепенни промени в климата;
- Загубата на биологично разнообразие и промените в екосистемите, бих могли да окажат въздействие върху отглеждането на растения и животни;
- В следващите години, вследствие на изменението на климата, могат да се очакват загуби на добиви в селското стопанство поради спад в опрашването, намаляване контрола на вредителите и болестите и почвени формации, по-малко генетично разнообразие и загуба на регулиращи екосистемни услуги;
- Един от основните проблеми за община Венец, както и за България и по-голямата част от развитите страни е факта, че все още се разчита основно на добива и използването в икономиката на традиционните източници на енергия – дърва, въглища, нефт, природен газ, уранова руда, което оставя значителен въглероден отпечатък върху природните системи. Основно предизвикателство за община Венец е да извърши преход от традиционните изчерпаеми и невъзобновяеми енергийни източници към възобновими енергоизточници (вятърна, водна, слънчева електроенергия)
- Използването на дървесина като евтин енергиен източник също е уязвимо от ефекта на климатичните промени върху горите. Всяко подобно прекъсване на доставките на енергийни източници, причинено от климатичните фактори, може да повлияе на разходите за електрическа енергия при всички сектори.
- Ще се увеличат рисковете от заболявания (болестите от преносители,

замърсена храна и влошено качество на водата и въздуха) и наранявания вследствие изменението на климата (екстремни метеорологични явления като бури и наводнения, пожари);

- Опасността от екстремни метеорологични събития, би могла да окаже неблагоприятно въздействие върху съществуващата инфраструктура и по такъв начин да се нарушат услугите на транспортния, водния и енергийния сектори. Всичко това от своя страна, би могло да окаже неблагоприятно влияние върху туризма в общината;
- Вследствие на изменението на климата, съществува повишен риск от увреждане на обектите за култура и наследство. Това също би могло да повлияе негативно или да засегне в известна степен развитието на туризма, особено в градската среда.
- Евентуални вреди върху транспортната инфраструктура от настъпването на климатичните промени, би могло да възпрепятства достъпа до друга инфраструктура, особено при извънредни ситуации.
- Намаленият достъп до вода поради екстремни метеорологични явления и постепенните климатични промени могат да предизвикат конкуренция между сектори като градска среда (питейна вода), селско стопанство (напоояване), енергия (производство на електрическа енергия) и туризъм (питейна вода и дейности, изискващи вода).
- Повредите във ВиК системата може също да навреди на други секторни инфраструктури, като например транспорта, и да нарушат услугите, включително в градската среда.
- Поради недостатъчно водоснабдяване и лошо качество на водата, може да възникне въздействие върху здравето на човека.

От гледна точка на финансирането на заложените мерки и дейности, ще се използват средства от националния бюджет, собствени средства и средства от Структурните фондове от Европейския съюз, или други двустранни или многостранни механизми, насочени към финансиране на адаптацията към изменението на климата.

Таблица 6.1. Мерки за ограничаване на изменението на климата

Енергиен сектор		
Подмяна на първичните източници на топлоенергия в домакинствата, с цел намаляване на ФПЧ в атмосферния въздух	Стимулиране на домакинствата за подмяна на печките на дърва и въглища с котли на пелети или газ	Брой домакинства с подменени котли

Повишаване на	Внедряване на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни Сгради	Брой сгради с внедрени мерки за енергийна ефективност
	Внедряване на мерки за енергийна ефективност в публични сгради	Брой сгради с внедрени мерки за енергийна ефективност
Подмяна на уличното осветление	Подмяна на стари осветителни тела с такива, захранвани от соларни панели/ или с LED Осветление	Брой подменени осветителни тела
Човешко здраве		
Адаптиране на обществеността към климатичните промени	Разработване на мерки, насочени към адаптиране на обществеността към климатичните промени	Разработени мерки
	Идентифициране на групи от населението, които са уязвими към климатичните Промени	Идентифицирани групи
Адаптиране на туристическия отрасъл към климатичните промени	Изготвяне на мерки от общинската администрация, насочени към адаптирането на туристическия отрасъл в общината към климатичните Промени	Изготвени мерки
	Разработване на алтернативни форми на туризъм	Разработени туристически продукти или дестинации
Транспортен сектор		

Адаптиране на транспортния сектор към климатичните промени	Разработване и внедряване на мерки за укрепване на пътната и железопътните мрежи към екстремни климатични събития	Разработени мерки за укрепване на пътна и железопътна инфраструктура
Воден сектор		
Цели за смекчаване/адаптиране към изменението на климата	Мерки/ Дейности	Индикатор за измерване
Адаптиране на водния сектор	Подмяна и разширяване на водопроводната мрежа, с цел намаляване на загубите на Вода	Км.
Цели за смекчаване/адаптиране към изменението на климата	Мерки/ Дейности	Индикатор за измерване
Сектор Селско стопанство		
Устойчиво управление селскостопанските практики	Разширяване използването на многогодишни култури	-
Изграждане на капацитет в местната администрация за адаптиране и смекчаване на климатичните промени	Провеждане на обучения за местната администрация, свързани с изменението на климата и адаптацията към климатичните промени	Брой проведени обучения
	Подобряване на осведомеността за измененията на климата и съществуващите практики за борба с климатичните промени сред местните земеделски производители	Брой проведени информационни кампании
Укрепване на политиката и правната рамка за адаптиране в селскостопанския сектор	Актуализиране и изменение на мерките и дейностите за изменението на климата	Актуализирани мерки и дейности
Сектор Биологично разнообразие		
Разработване на рамка за опазване на биологичното разнообразие	Разработване на общинска програма за опазване на биологичното разнообразие	Разработена общинска програма за опазване на

		биологичното разнообразие
Изграждане на екосистемно мислене сред местното население	Насърчаване на екосистемното мислене	Брой проведени обучения и разяснителни кампании, насочени към изграждане на екосистемно мислене
Предотвратяване на загубите на биологично разнообразие		Брой реализирани проекти/ инициативи, насочени към предотвратяване на загубите на биоразнообразие
биологичното разнообразие	програма за опазване на биологичното разнообразие	общинска програма за опазване на биологичното разнообразие
Изграждане на екосистемно мислене сред местното население	Насърчаване на екосистемното мислене	Брой проведени обучения и разяснителни кампании, насочени към изграждане на екосистемно мислене
Предотвратяване на загубите на биологично разнообразие		Брой реализирани проекти/ инициативи, насочени към предотвратяване на загубите на биоразнообразие
Енергиен сектор		
Подмяна на първичните източници на топлоенергия в домакинствата, с цел намаляване на ФПЧ в атмосферния въздух	Стимулиране на домакинствата за подмяна на печките на дърва и въглища с котли на пелети или газ	Брой домакинства с подменени котли
Повишаване на	Внедряване на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни Сгради	Брой сгради с внедрени мерки за енергийна ефективност

	Внедряване на мерки за енергийна ефективност в публични сгради	Брой сгради с внедрени мерки за енергийна ефективност
Подмяна на уличното осветление	Подмяна на стари осветителни тела с такива, захранвани от соларни панели/ или с LED Осветление	Брой подменени осветителни тела
Човешко здраве		
Адаптиране на обществеността към климатичните промени	Разработване на мерки, насочени към адаптиране на обществеността към климатичните промени	Разработени мерки
	Идентифициране на групи от населението, които са уязвими към климатичните промени	Идентифицирани групи
Адаптиране на туристическия отрасъл към климатичните промени	Изготвяне на мерки от общинската администрация, насочени към адаптирането на туристическия отрасъл в общината към климатичните промени	Изготвени мерки
	Разработване на алтернативни форми на туризъм	Разработени туристически продукти или дестинации
Транспортен сектор		
Адаптиране на транспортния сектор към климатичните промени	Разработване и внедряване на мерки за укрепване на пътната и железопътните мрежи към екстремни климатични събития	Разработени мерки за укрепване на пътната и железопътна инфраструктура
Воден сектор		

Цели за смекчаване/ адаптиране към изменението на климата	Мерки/ Дейности	Индикатор за измерване
Адаптиране на водния с	Подмяна и разширяване на водопроводната мрежа, с цел намаляване на загубите на Вода	Км.

Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО;

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на плана на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана и на база на определените индикатори за наблюдение и оценка. Особено внимание трябва да се отдели на организацията и методите за изпълнението на плана и на програмата, прилагани от съответните органи и звена.

Системата от индикатори за наблюдение и оценка е основен инструмент за проследяване на степента на изпълнение на ПИРО. Индикаторите са неразривно свързани с цялостната система за наблюдение, оценка и актуализация. Селектирането на индикаторите се основава на специфичните характеристики на стратегическата част на ПИРО и съвременните методи за мониторинг на стратегическото планиране. Индикаторите са организирани около темите за социалното, икономическото и териториалното сближаване в Европа и предлагат методология за измерване на научно-техническия прогрес, конкурентоспособността, образованието, транспорта, състоянието на околната среда, социалната интеграция, бедността и здравния статус на населението.

В Планът за интегрирано развитие на община Венец са спазени Методическите указания на МРРБ за планирането и структурирането на системата от индикатори на 2 основни компонента – **индикатори за продукт** и **индикатори за резултат**.

Индикаторите за продукт се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и/или мерки за развитие на общината. Дефинираните индикатори са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

Индикаторите за резултат отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период. Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими

индикатори.

При изготвянето на индикаторите е взета в предвид SMART концепцията, т.е. индикаторите да отговарят на следните изисквания:

- **Specific - точност** – индикаторите трябва да са конкретни и положителни;
- **Measurable - измеримост** – индикаторите трябва да бъдат насочени към желано бъдещо състояние (в сравнение с базовия индикатор) и да бъдат количествено определени, така че да позволяват измерване. Внимание следва да се обърне на мерните единици
- **Available/Achievable - постижимост** – трябва да бъде възможно да се получат данни за стойността на всеки индикатор и то във времето, когато са необходими;
- **Relevant/Realistic - реалистичност** – индикаторите трябва да бъдат свързани с целта и също така да бъдат реалистични;
- **Timely - съобразени с времето** – индикаторите трябва да бъдат постигнати в ограничен период от време, което следва да се вземе предвид и да се посочи в матрицата – индикаторите следва да имат базови, междинни и целеви стойности. Матрица на индикаторите на Планът за интегрирано развитие на община Венец е в съответствие с добрата практика на ПРООН:

А – значението на индикатора да е ясно;

Б – данните да са достъпни;

В – дейността по събирането на данни да е в правомощията на екипа и да не са необходими външни експерти за допълнителен анализ;

Г – индикаторът да е достатъчно представителен относно планираните резултати;

Д – индикаторът да е реален и да може да се наблюдава;

Е – индикаторът е труден за определяне, но е важен и трябва да се наблюдава и
определи.

